9

PIL

9 770353 762009

Vesela šola

Kuhinje sveta

Jisoo
Shakira
Eminem

Intervju

Joker Out

Ocene, šola, poklic

XO Team

TEORIJA O SPOLNOSTI

Letnik 75 / maj 2023/ št. 9 / 5,32 € za naročnike v šoli / 5,65 € za individualne naročnike / 6,65 € v prosti prodaji

HITRADIO center
Najboljši glasbeni miks

LESTVICA TOP 20 HITRADIA CENTER

1. MILEY CYRUS – FLOWERS
2. DAVID GUETTA FT. BEBE REXHA – I'M GOOD
3. ED SHEERAN – CELESTIAL
4. METRO BOOMIN FT. THE WEEKND & SAVAGE – CREEPIN
5. TAYLOR SWIFT- ANTI-HERO
6. LEWIS CAPALDI – FORGET ME
7. TIESTO & TATE MCRAE – 10:35
8. ROSA LINN – SNAP
9. LIL NAS X – STAR WALKIN'
10. SAM SMITH&CALVIN HARRIS – I'M NOT HERE TO MAKE FRIENDS
11. CALVIN HARRIS FT. ELLIE GOULDIN – MIRACLE
12. JAX JONES FT. CALUM WHISTLE
13. MEGHAN TRAINOR – MADE YOU LOOK
14. JOEL CORRY 6 TOM GRENNAN – LIONHEART (FEARLESS)
15. PINK – TRUSTFALL
16. RAXE FT. 070 SHAKE – ESCAPISM
17. TWOCOLORS – HEAVY METAL LOVE
18. TOVE LO – 2 DIE 4
19. DERMOT KENNEDY – KISS ME
20. ELTON JOHN& BRITNEY SPEARS – HOLD ME CLOSER

Celotno lestvico **TOP 40** lahko na **Hitradiu Center** slišite vsako soboto ob **15.00 uri** (ponovitev v nedeljo ob 9.00). Lestvica je dostopna tudi na spletni strani **www.radiocenter.si**

NA HITRADIU CENTER TE BO PREBUJALA VESNA PONORAC

Hitradio Center te bo po novem prebujal s simpatično Vesno Ponorac, ki jo poznaš po vlogi Rebeke v seriji Gospod profesor. Energična Vesna obljublja sproščeno prebujanje, polno smeha, dobre volje in hitov. Jutranje prebujanje se ji zaenkrat ne zdi težava, saj je že pred povabilom za vodenje jutra vstajala zelo zgodaj. Ujameš jo lahko na poti v šolo, vsak delovnik med 6.00 in 10.00 uro, pa tudi na TikToku in Instagramu Hitradia Center.

sveža podoba in še več streamov

prenesi aplikacijo

NA VOLJO V Google Play

Prenos iz App Store

HITRADIO center

OGLASNO SPOROČILO

Fotografija: Uroš Hočevar, Mediaspeed

»Pepca, mi pomagaš pri tej nalogi? Joj, ta šola in te ocene, kaj je tega treba!« je nesrečen Šnofi.

»Šnofi, če ne bi bilo ocen, se ti sploh ne bi nič učil in bi se samo podil z Bulom in drugimi, pa nagajal sosedovi mački!« pove Pepca z rahlo piflarskim tonom.

» Uf, si pokroviteljska, vidiš, tega pa pri tebi ne maram. Saj nisi moja mama! Saj ne rabim tvoje pomoči, bom šel k Bulotu, bova že skupaj pogruntala,« je užaljen kuža.

»Pa saj ti nič nočem, samo povem, kako je s tem. A misliš, da bi se jaz tako pridno učila? Najbrž ne. Ocene žal morajo biti. Najbrž bi precej manj znali, če jih ne bi bilo. Znanje pa rabimo!« je odločna psička.

»Zakaj že?« se razburja kuža.

»No, pa saj sva se ravno zadnjič pogovarjala, kaj bova počela, ko končava šolo! Ne moreva ves čas viseti na Jani. Nekaj morava početi v življenju. Jaz bi se recimo ukvarjala z modo, ampak tudi za to je treba imeti znanje in šolo. In ti imaš hudo visoke načrte zase. Sicer pa, preberi, kaj o tem meni Urška v Odraščanju. Tudi njej se ne da učiti, pa ocene ji gredo na živce tako kot tebi, ampak vse to je treba pogoltniti zaradi poklica,« je še pametna Pepca.

»Ja, saj vem, ampak v Pilu najrajši preberem strip, kjer sva tudi midva, potem šele druge stvari. Imaš pa najbrž prav!« zaključi Šnofi.

Ja, Pepca ima prav in Urška iz Odraščanja tudi. Stisnite zobe, še malo, pa bo konec pouka!

Imejte lep maj!

Jana &

Ilustracija: Matej de Cecco

Kazalo

03 UVODNIK
04 POŠTA
05 NAGRADNI SKLAD
06 SVET
08 TI&JAZ
12 TEST
14 ODRAŠČANJE
16 TAČKE
18 BIOZNANČICE
19 VETERINAR
20 NEZNANOST
22 SPLETNE ZVEZDE
24 GLASBA
30 GLASBENE LEGENDE
31 KINO INTERVJU
32 KINO
34 EKRAN
35 POSTERJI
41 VESELA ŠOLA
60 MANGA
62 STRIP
64 ZGODBA
66 BRALNI GRIŽLJAJ
68 ŠPORT
70 INTERVJU
72 SKRIVNOSTI ZGODOVINE
74 TETA JUSTI
77 IZ ORDINACIJE
78 KUKALO
80 MODA
84 KUHARSKI KOTIČEK
86 RAZVEDRILO
89 KRIŽANKA
89 HOROSKOP

Pišite nam na: POŠTA PIL, 1536 LJUBLJANA; pil@mkz.si; www.pil.si

Dragi pilovci!

Čas neusmiljeno drvi in za nami so že prvomajske počitnice! Upam, da ste se imeli lepo in ste se spočili pred novimi testi ter spraševanji. V našem kotičku se še vedno bije boj med ljubitelji k-popa in njegovimi nasprotniki in med privrženci Harryja Potterja ter tistimi, ki ga ne marate preveč. Mi nekako lovimo ravnotežje in poskušamo vsem ugoditi. Sicer pa je bilo kar nekaj pisem za starejše glasbenike, ki jih običajno predstavljamo v Glasbenih legendah, zato smo se odločili, da vas razveselimo vsaj z nalepkami z vašimi izbranci.

Uživajte v pomladi!

Jana & 🐾

Zdravo!

1. Kot verjetno vsi tudi jaz zelo uživam v branju revije Pil. 2. Zelo so mi všeč posterji, zato imam željo, da bi v prihodnosti nanje dali kakšnega smučarskega skakalca (še najraje bi videl Žigo Jelarja) ali pa katero glasbeno skupino iz prejšnjega stoletja (Queen, The Beatles, Guns 'N Roses, Nirvana, Green Day) 3. Zelo bi rad videl svoje sporočilo v Pilu in se vam že vnaprej zahvaljujem!!

Maks, 12 let

Dragi Maks!

Veseli me, da uživaš v branju Pila! Skakalce smo v prejšnjih številkah že imeli na posterjih in nalepkah, ne ravno Žige, ampak to je za letošnjo sezono nekako zaključeno, ker zanje ni več toliko zanimanja drugih pilovcev. Pa drugo leto, velja? Kot že rečeno, smo nekaj starih bendov že dali na nalepke in posterje, jih pa še bomo, obljubim, ker nisi edini, ki si to želi. Moram priznati, da tudi mene to zelo veseli, saj je to glasba moje mladosti in še vedno zelo »moja«.

Pozdravljeni!

Ste najboljša revija, kar jih obstaja in vem, da ste to že slišali velikokrat. Imam par prošenj in upam, da se mi bo vsaj ena uresničila. 1. Vem, da je veliko oboževalcev k-popa in veliko takih, ki ne marajo k-popa, ampak rada bi, da bi mogoče pisali o k-pop skupini TXT in mogoče dali kakšen poster. Lepo prosim. 2. Veliko jih je dalo že predloge za nove forume na Pilovi spletni strani, lahko bi naredili recimo za videje ali pa za šole. 3. Lahko bi kaj pisali o tem, kako veš, da je nekdo res vate, in da se ne samo heca ali pa kaj narediti, če se dva sošolca vedno spravljata nate in ti govorita grde stvari. Je lahko moje pismo v Pilu, lepo prosim. Lepo se imejte in pozdravite Šnofija in Pepco in jima dajte veliko kosti!

Velika oboževalka Pila, 12 let

Ojla!

O tvojih željah smo razmislili, tudi Nika, ki ureja Pilov splet, se je seznanila z njimi in ugotovili sva, da predlogi nikakor niso slabi. O tem, kako veš, da je vate, smo ravnokar pisali, poglej si aprilsko številko Pila. Tudi nasilju med vrstniki smo letos posvetili eno temo meseca. Malo prelistaj letošnje Pile, če jih imaš spravljene. Naša dva kužka te ravno tako pozdravljata in se zahvaljujeta za kosti.

Hej!

Ste res zellooo dobra revija, pač res naj revija! Pa tudi Šnofi in Pepca sta zakon! Dajte jim priboljške ter veliko ljubezni ter poljubčkov – NUJNO. Ok, da preidem na stvar. Mene zanima, če bi lahko pisali kaj več glede serije »Zdravnikova vest« ali »House«, kakor se ji originalno reče. Saj veste … Hudomušen doktor Gregory House, ki s svojim humorjem in sarkazmom nasmeji gledalce, njegovi pomočniki Chase, Foreman in Cameron. No, vem da ste o tem že pisali, a sem velika fenica te oddaje in vem, da ste o tem že pisali. Lepo vas prosim, če bi mi lahko uresničili svojo željo! Hvala, če boste!

Bookworm, 13 let

Živijo!

Hvala za pohvale, Šnofi in Pepca kar žarita od ponosa. In seveda nastavljata smrček za poljub! O Zdravnikovi vesti bomo spet kaj napisali, če bo še kakšen predlog. Malo bomo še počakali, sicer pa se strinjam, da je to res ena fajn serija.

Zdravo!

Ste najbolj kul revija na svetu! Imam veliko želj in predlogov. 1. Ali bi lahko naslednje leto podaljšali Pošto, saj verjamem da veliko pilovcev želi, da bi bila njihova pisma objavljena v Pilu. 2. Ali bi lahko dali na poster film Twilight (Somrak) ali pa kaj pisali o igralki Kristen Stewart? 3. Želim vas pohvaliti vse, ki delate za to revijo, ker je THE BEST! Brez vas ne bi poznala kakšnih pevcev, filmskih igralcev, filmov, mode ... Torej vesela sem, ker si vzamete čas za to in probate uresničiti čim več želj. Šnofiju in Pepci pa pošiljam veliko dobrih kosti! Želim imeti takšna dva kužka doma! 4. Upam, da bo moje pismo objavljeno v Pilu, ampak bom seveda razumela, če ne bo! Hvala in adijo!

I ❤ PIL, 12 let

Hej!

Oba naša kužka sta vesela kosti, pa tudi v uredništvu smo veseli tvojih pohval! O širitvi strani za pošto smo že razmišljali, morda pa bomo z novim šolskim letom res namenili kakšno stran več za vaša pisma. O sagi Somrak smo že pisali, o Kristen pa res že dolgo nismo. Tvoj predlog sem sporočila Niki, ki piše o slavnih.

Živjo,

ste top revija! Imam dve želji😉 1. Bila bi res zelo vesela, če bi lahko na nalepke ali na poster dali zelooooo znano plesalko Enolo Bedard. PROSIM! 2. Bi lahko naredili intervju z znano igralko Tino Vrbnjak, ki je igrala v seriji Ja, chef oz. prva želja je precej bolj pomembna zame. Hvala že vnaprej, čeprav sem sigurna, da moje pismo žal ne bo v reviji. Pozdravček💖

I love dance💖, 12 let

Živijo!

Žal za ples ni veliko interesa, če sodim po vaših pismih. Če bi bilo več podobnih želja, bi ti seveda ustregli. Tako pa bomo še malo počakali, če se pojavi še kakšna podobna želja. S Tino, ki je res vrhunska igralka, tudi če jo spremljaš v gledališču, smo imeli intervju lani, tako da za zdaj z njo nimamo načrtovanega pogovora. No, tvoje pismo pa je vseeno v reviji, upam, da ti je vsaj to v uteho!

Hi!

Vem, da to res vsi rečejo, ampak moram še jaz, ker ste res najboljša revija ever. No imam pa par predlogov: 1. Že več pilovcev vam je pisalo, da naj dodate rubriko o Harryju Potterju vendar to ni možno, lahko pa bi dodali kaj na Pilovo spletno stran in tam objavljali stvari o Harryju Potterju ali mogoče, da bi na internetu dodali nekaj, kjer bi pisali k-pop novice. 2. Bi lahko napisali kaj o rakunu, ki je moja naj žival in ga mogoče dali na poster? 3. Bi lahko dali poster od Neymarja? Hvala, res vam bom hvaležna, če bo moje pismo v Pilu. Šnofiju in Pepci pa dajte vsakemu 100 poljubčkov 😘 in kosti.

BTS ARMY girl, 12 let

Draga BTS ARMY girl!

Hvala za pohvale in tudi kužka vpijeta hvala za poljubčke. Zelo dobre predloge imaš! Z Niko bova razmislili o predlogih za spletno stran, za rakuna, ki je res lepa žival, pa bom sporočila Marini, ki piše Tačke. In tudi za Neymarja se bo kdaj našel prostor, ker nisi edina, ki si ga želi videti v Pilu!

Maj

NAGRADE ZA MAJ SO:

Odgovore pošljite do 26. maja 2023.
29. maja bomo izžrebali 20 srečnežev.

Nagradni sklad

1 Pilova majica

1 sestavljanka Bled

1 nogavičke

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

6 paketov Party Mix sladkarij

1 vstopnica

www.chameleon.si
www.vsezamobi.com

1 zvočnik

1 družabna igra s kartami

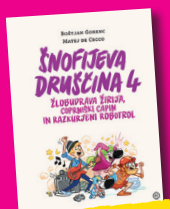

2 knjigi Šnofijeva druščina 4

2 knjigi Sončnica

2 knjigi Bleščivka

1 LED svetilka

1 Woop vstopnica

Ne pozabi pripisati svojih podatkov (ime in priimek, naslov). Podatke naj podpiše eden od tvojih staršev oziroma skrbnikov; s podpisom dovoljuje, da te podatke posreduješ in sodeluješ v tej nagradni igri. Nagrajenci bodo v tednu dni po žrebanju objavljeni na www.pil.si.

Zakoniti zastopnik otroka s podpisom pri poslanih odgovorih nagradnih iger dovoljujem, da moj otrok posreduje te podatke in sodeluje v Pilovih nagradnih igrah, da Mladinska knjiga Založba, d. d., z namenom izvedbe Pilovih nagradnih iger vzpostavi, vzdržuje in upravlja evidenco z osebnimi podatki otroka za čas izvedbe Pilovih nagradnih iger in izročitve nagrad ter da se podatki nagrajencev objavijo v skladu s pravili nagradnih iger ali natečajev. • Družba zagotavlja varstvo osebnih podatkov v skladu z veljavnimi predpisi o varstvu osebnih podatkov. Zakoniti zastopnik lahko kadar koli pisno ali po telefonu zahteva, da MKZ v 15 dneh trajno ali začasno preneha uporabljati otrokove osebne podatke za namen izvedbe Pilovih nagradnih iger ter ga o tem v nadaljnjih 5 dneh obvesti na svoje stroške.

Čarobna pustolovščina!

NORO ! DOBRO

SLASH CAMP MODRI VOLK

ODREŽI OSTREJE / GIBAJ MOČNEJE!

Powered by Slash Sport®™

Si se že od nekdaj želel/a preizkusiti v veščinah preživetja v naravi in doživeti najbolj vznemirljivo poletje svojega življenja? Spoznati nove prijatelje iz vseh koncev Slovenije? Potem konec junija nikakor ne smeš zamuditi campa Modri volk, ki je veliko več kot navadni poletni tabor.

Sredi koroških gozdov poznajo čisto posebnega Modrega volka. Je spreten v naravi, izvrsten lovec in srčen prijatelj. Ni ovire, ki bi ga prestrašila in je ne bi zmogel premostiti. Dobra novica zate, če si star/a med 11 in 14 let. To poletje se lahko prav ti izuriš in postaneš eden izmed varovancev Modrega volka.

Camp Modrega volka na Kozjaku te bo opremil s spretnostmi, ki ti pomagajo na vsakem tvojem koraku. V svoj koledar nujno zabeleži zadnji junijski teden. Čaka te nepozabna poletna pustolovščina, ki je ne moreš doživeti nikjer drugje.

POLETNI KAMP
MODRI VOLK 2023

modrivolk.si

OGLASNO SPOROČILO

KUPON ZA POPUST
10%
Odžagaj in se prijavi!

Pripravila: V. F.

SLOVENIJA

Pustolovščine med platnicami 2

Fotografija: Shutterstock

Bralni klub Pustolovščine med platnicami bo tako kot prejšnja leta namenjen mladim bralcem, starim med 9 in 11 let. Vodili ga bosta dr. Tina Bilban in dr. Gaja Kos, ki obe vrsto let aktivno in v različnih vlogah delujeta na področju mladinske književnosti. Tudi tokrat bodo srečanja namenjena debati o prebranih knjigah, ki so, z izjemo obravnavane na prvem srečanju, izbrane skupaj z udeleženci, na zadnjem srečanju pa se bo udeležencem pridružil izbrani gost. Bralni klub za mlade bralce ponuja več kot samo skupno branje in debatiranje o prebranem; udeležencem približa različne vidike različnih (oblik) knjig in tako širi njihov bralski okus, poglablja njihovo bralno izkušnjo in še krepi njihovo zanimanje in navdušenje za raziskovanja in potepanja med platnicami. Prvo srečanje bo 8. maja ob 18. uri, prvo obravnavano delo pa *Ram Cunta in Miha Ha: Tik je šel v gozd po drva*. Prijavite se lahko po e-pošti na *gaja.kos@gmail.com*.

MEHIKA

Ptice kot model letalnika

Vir: RTVSLO

Ekipa novomehiških znanstvenikov se je domislila, da bi oblikovanje in vzorce letenja ptic lahko preučevali z uporabo nagačenih ptic, ki jih spremenijo v brezpilotne letalnike. Ugotovitve bi lahko pomagale tudi letalski industriji. *»Če se naučimo, kako te ptice upravljajo energijo med seboj, lahko to uporabimo v prihodnji letalski industriji, da prihranimo več energije in goriva,«* je povzel eden od znanstvenikov. Nagačene mehanske ptice trenutno testirajo le v posebni kletki na univerzi, niso pa še dale želenih rezultatov. Trenutni prototip namreč najdlje leti le 20 minut, zato je naslednji korak to, da ugotovijo, kako polet podaljšati in nato opraviti teste tudi v naravi med živimi pticami. Odkrili pa so še eno zanimivost, in sicer da barva ptic ni pomembna samo za privabljanje partnerjev in kamuflažo. *»Izvedli smo poskuse in ugotovili, da lahko uporaba določene barve pri naših letalih s fiksnimi krili spremeni učinkovitost letenja. Verjamemo, da enako velja za ptice,«* so povedali.

KOLUMBIJA

Nevarni povodni konji

Vir: RTVSLO

V Kolumbiji se je zgodila prva prometna nesreča, v katero je bil vpleten povodni konj. Nesreča se je zgodila na avtocesti, kjer je avtomobil z veliko hitrostjo treščil v povodnega konja, ki se je znašel na cesti. Dvotonska žival je poginila, voznik je ostal nepoškodovan, česar pa ni mogoče trditi za avto. Nesreča je znova okrepila pozive k ukrepanju glede potomcev živali mamilarskega lorda Pabla Escobarja. Povodni konji so se namnožili v ogromno čredo, ki se je naselila v porečju reke Magdalene in povzroča škodo kmetom in ribičem. Po Escobarjevi smrti leta 1993 so se povodni konji v okolju brez naravnih plenilcev hitro množili – iz četverice naj bi jih bilo po zadnjih podatkih v pokrajini Antioquia kar 150. Dvotonske živali na dan pojedo kar 40 kilogramov zelenja, ob tem pa se iztrebljajo v reko Magdaleno, zaradi česar so ogrožene številne ribe in druge živalske vrste. Napadi povodnih konjev na ljudi so v zadnjih letih postali pogostejši, saj so živali na svojem območju zelo posesivne. Prebivalci so prestrašeni, tamkajšnji ribiči pa že izgubljajo potrpljenje. Dosedanji poskusi sterilizacije se niso obnesli. Lokalne oblasti so prejšnji mesec sicer sporočile, da nameravajo okoli 60 živali preseliti v Indijo in deset v Mehiko.

JAPONSKA

Riba, ki živi najgloblje

Znanstveniki so v vodah v bližini Japonske posneli ribo, ki je plavala več kot 8300 metrov pod gladino, s čimer so ugotovili nov rekord najgloblje odkrite živeče ribe doslej. Riba je iz rodu Pseudoliparis. Gre za vrsto ribe, ki sodi v družino morskih žarkoplavutih rib. V dolžino meri okoli 11 centimetrov. Na kamero so jo ujeli jugovzhodno od Japonske, v jarku Izu-Ogasavara, ta dosežek pa je uspel nekemu samostojnemu plovilu, namenjenemu za raziskovanje morskega dna, med dvomesečno odpravo, ki se je začela lani. Za ribo rekorderko so nekaj dni kasneje dva primerka iz istega rodu odkrili in ujeli še na globini 8022 metrov. Kot so pojasnili raziskovalci, omenjeni trije primerki sodijo med redka bitja, ki jih je človek posnel na globini, večji od 8000 metrov. Življenju na tako veliki globini so se te ribe morale prilagoditi, saj je na 8000 metrih pod vodo tlak okoli 800-krat večji kot na gladini oceanov. »*Verjetno si mnogi predstavljajo, da so ta bitja grbasta, črna, z velikimi zobmi in majhnimi očmi. A takšna podoba ni povezana z globino, ampak s temo. Ribe se na življenje v globini morij prilagodijo tako, da nimajo plavalnih mehurjev, saj tako lažje nadzorujejo pritisk,*« je dejal vodja raziskovalcev Alan Jamieson. Te ribe prav tako nimajo lusk, temveč želatinasto plast.

Vir: RTVSLO

ŠPANIJA

Ljudje so uživali mamila že pred 3000 leti

Arheologi na španskem otoku Menorka so v eni od tamkajšnjih jam našli grobove in več predmetov, vključno s šestimi lesenimi posodami, ki so vsebovale pramene človeških las. Lase so dali na analizo in tako ugotovili, da so ljudje v Evropi mamila uživali že pred 3000 leti. Takrat so očitno obiskovalci jame, morda šamani, ki so izvajali duhovne in zdravilne obrede, uživali rastline, ki so vsebovale snovi, ki vplivajo na spremembo stanja uma in na vid. V kemični analizi las iz ene od posod, ki so verjetno pripadali več kot enemu človeku, so odkrili tri psihoaktivne rastlinske snovi, ki so jih ljudje zaužili, lasje pa so jih absorbirali. Dve snovi, atropin in skopolamin iz njivske preslice, povzročata dezorientacijo, halucinacije in spremenjene fizične občutke. Druga snov, efedrin, povečuje energijo in budnost. Znanstveniki menijo, da naj bi šamani vedeli, kako varno uživati te potencialno strupene rastline. To, da so ljudje že davno v preteklosti uživali mamila, sicer ni nič novega. Ekipa raziskovalcev je že pred časom z analizo las ugotovila, da so inkovski otroci, namenjeni za žrtvovanje, pred več kot 500 leti uživali halucinogene pijače, liste koke in alkohol. Študija iz leta 2005 pa je v laseh dveh človeških mumij iz Čila izpred približno 3000 let našla kemične znake žvečenja listov koke. Posredni dokazi o uporabi mamil v različnih delih sveta, kot so umetniške upodobitve, pa segajo še dlje v preteklost.

Vir: RTVSLO

Besedilo: Irena Duša Draž | **Fotografije:** Shutterstock

Spolni odnosi

Največja tabu tema vseh medijev za najstnike je spolnost, kar je precej trapasto, ker je po drugi strani to tema, ki večino najstnikov najbolj zanima. To potrjuje tudi pismo 12-letnega Ojoja, ki ga spolni odnosi »ful zanimajo«, a si ne upa vprašati staršev. Njegovo pismo smo izbrali, ker v svojem raziskovanju (in pomanjkanju zaupanja vrednih virov) zagotovo ni sam.

Naj za začetek stresem pehar slabe volje na vse, ki so pomagali pripeljati do absurdne situacije, v kateri javno ne smem preveč odkrito govoriti o tem, kar nas (vse) zasebno tako zelo okupira. Saj mislim, da osnovni namen ni bil slab – res bi bilo nesmiselno v imenu izobraževanja komaj zoreča človeška bitja zasuti z vsemi vidiki spolnosti, ki jih včasih še nekateri bolj izkušeni težko prebavimo. Ljudje pač dozorevamo različno hitro, niso na pogovor o seksu vsi pripravljeni že pri dvanajstih. A bojim se, da smo v pretirani skrbi, da ne bi komu prehitro odstrnili zaves v odraslost, dosegli ravno nasprotno. S tem, ko iz spolnosti delamo tabu, vedoželjno deco porivamo v internetno močvirje vprašljivih spolnih praks, torej natanko v to, pred čimer bi jih radi obvarovali.

Od misli k besedam

Razmišljanje o spolnosti je torej nekaj zelo normalnega in po mojem kaže na to, da gre odraščanje po planu. Dvanajst let in tudi nekaj manj se mi ne zdi nič prezgodaj za to. Pravzaprav o spolnosti tako ali drugače razmišljajo že zelo majhni otroci. Opazijo razlike med fantki in punčkami, zanima jih, od kod pridejo otroci, in jasno jim je, da je ljubezen med mamico in očijem nekaj posebnega. Seveda se razumevanje in obseg razmišljanja skozi leta poglabljata, to se mi zdi tudi precej logično. Prej ali slej to pripelje do točke, ko je treba preiti od misli k besedam. Tu bomo začeli danes.

Od besed k dejanjem

Čeprav nisem verna, sta moje življenje in razmišljanje prepredena s krščanstvom, ki se je nekje v 8. stoletju naselilo v našem slovanskem gnezdu in iz njega zbrcalo gnila poganska jajca. Tako vse glavne krščanske praznike praznujem z ustreznim jedilnikom, redno uporabljam hvalabogu in omarija, cenim dobra dela in se primerno kaznujem, kadar me premaga skušnjava in zapadem v greh. Tako kot pravi kristjani tudi jaz grešim v mislih, besedah in dejanjih. Ta trinivojski pristop nam bo danes prišel precej prav.

Spolnost NI greh, čeprav ste ali še boste v življenju gotovo srečali koga, ki se z mano ne strinja. Ali se strinja pogojno – spolnost ni greh, če so izpolnjeni določeni pogoji, na primer, da smo poročeni.

Če lahko grešimo na treh nivojih, ne vidim razloga, da ne bi na enak način počeli še vsega drugega. Lahko smo hvaležni v mislih, besedah in dejanjih. Jaz recimo telovadim predvsem v mislih in besedah, v dejanjih pa malo manj. In tudi spolne odnose lahko raziskujemo v mislih, besedah in dejanjih. Recimo, da za misli niste nikoli premladi, za dejanja še niste dovolj stari, za besede pa je zdaj ravno pravi čas.

Teorija spolnih odnosov

Teoretično so spolni odnosi precej enostavna zadeva. Ljudje se rodimo z lulčki in lulikami (ali katero drugo slovensko pomanjševalnico), ki zrastejo v penise in vagine. Penisi in vagine se privlačijo, včasih se privlačijo tudi vagine in vagine ali penisi in penisi. Spolni odnos se zgodi, ko penis pristane v vagini, istospolni odnosi seveda zahtevajo nekaj prilagoditev. Ne sliši se ravno privlačno, ne? Za to obstajata dva razloga. Prvič, nisem nora, da bi v najstniško revijo tlačila pornografske vsebine, in drugič, spolni odnosi so veliko, veliko več kot le tehnična izvedba.

Za dober spolni odnos potrebujemo prostor, čas, samoto, skrb za higieno in varnost, bližino, nežnost, igrivost, zaupanje, sproščenost in seveda ljubezen.

Sliši se zapleteno, ampak v resnici večina teh stvari pride sama od sebe, ob pravem času (ki to še ni). Obstaja še ena komponenta, ki je tako bistvena, da sem si zanjo rezervirala posebno poglavje: za spolni odnos potrebujemo poleg sebe še nekoga, torej osebo, ki je tudi pripravljena na spolni odnos z nami.

Samo ja pomeni ja

Čeprav še niste na tem, da bi prestopili od besed k dejanjem, se mi ne zdi prezgodaj nekaj besed nameniti tudi tej pomembni temi. Vsak spolni odnos se namreč začne že precej pred združitvijo spolnih organov, navadno z ugotavljanjem medsebojnih simpatij. Od tam do finiša lahko pelje avtocesta ali pa ovinkasta in dolga pot, v vsakem primeru je nujno, da se oba udeleženca v prometu prepričata o namenih in željah drugega, preden se dejansko lotila spolnega odnosa. Skoraj sem že napisala, preden do konca pohodita plin, ampak mi gre malo na živce, da smo iz pogovora o spolnosti naredili pravo minsko polje metafor. Zato vam svetujem, da vprašanje pristanka, ko pride čas, rešite zelo naravnost, četudi za ceno kančka romantike.

Vedno je enkrat prvič

Že v času razmišljanja o spolnih odnosih se pojavi vprašanje, kdaj je pravi čas za prvega. Čisto pravno gledano je starost privolitve 15 let. Takrat naj bi bili dovolj zreli, da lahko rečete ja, prej pa ne. Osebno mislim, da je ta meja nekoliko prenizka, pa ne, ker telesno ali čustveno ne bi bili pripravljeni na lepote spolnosti, temveč zato, ker se spolni odnosi ne posrečijo čisto vsakič. Pravzaprav se prvi ponesrečijo presenetljivo pogosto. In za neuspeh mora biti človek še malček bolj zrel kot za uspeh. Zato bi vam svetovala, da s prvič počakate na nekoga, s katerim se boste lahko skupaj prehahljali čez prvič, da boste brez hujših medsebojnih poškodb z veseljem poskusili še kdaj. Prav tako ni nujno, da je prvič že tudi res prvič. Nič ni narobe, če se spolnih odnosov lotite počasi in po etapah. Enkrat bo zagotovo prvič, pa četudi enkrat drugič.

Poleg srca je nujno zaščititi tudi telo

Glavna produkta spolnih odnosov so orgazmi in otroci. Prvi so zaželeni, drugi pa v (pre)mladih letih niti ne, zato je zaščita bistven del spolnosti. Da Ojoj z razmišljanjem o njej misli resno, je dokazal z vprašanjem: »Katere so vse zaščite?« Zaščit je veliko vrst, omenila bi predvsem kondome, ker so najzanesljivejši, enostavni za uporabo in skoraj edini del spolnega odnosa, ki ga lahko zvadite vnaprej. Kondomi so tudi edina zaščita, ki poleg otrok preprečujejo še okužbe s spolno prenosljivimi boleznimi. Uporabni so tudi kot vodne bombice. V upanju, da sem vam nasula dovolj materiala za razmišljanje in pogovor, vas lepo pozdravljam in vam želim srečno, prvič, drugič in vsakič.

Mnenja pilovk in pilovcev

12-letni Ojoj nam je pisal:

»Hej, mene nekaj zanima. Sem v 6. razredu in me ful zanimajo spolni odnosi, a si o tem ne upam vprašat staršev. Bi mi lahko razložili, kako to poteka in katere so vse zaščite?«

Mene nikakor ne zanima 😂, ampak ti lahko odgovorim. O tem bo zagotovo (no, mislim da ja) pisalo v Pilu, zato si lahko tam prebereš. Če želiš, lahko najdeš tudi kaj na spletu. Če boš oz. si zeeeloo pogumen, pa lahko vsaj poskusiš vprašati starše (če jih boš, upam, da bo vse v redu). No, upam da sem vsaj malo pomagal/a.👍

Neeeeekdoo🔥, 12 let

Hej! Enako je pri meni in sem vprašal starše in so mi razložili. Meni so odgovorili, da je dobro, da veš kaj o tem. Upam, da sem ti pomagal.

Kubus_medved, 11 let

Jaz sem to zvedela tako, ker so mi povedali starši. Naj te ne bo sram vprašati. To ni nič kaj takega. Če pa ne veš, kako priti na ta pogovor ali pa ti je nerodno, se o tem lahko pogovoriš tudi z najboljšim prijateljem itd. Upam, da sem ti vsaj malo pomagala pa naj te ne bo sram😅!

Animegirl, 12 let

Ojla, tudi mene zanimajo spolni odnosi, vendar v to še nekaj časa ne mislim iti, saj sem za svoje mnenje še premlada. Zaščita je zelo pomembna, na primer kondomi, tabletka. Kondome je fajn, da jih enkrat kupiš in jih imaš nekje spravljene, da ko pride do tega trenutka, jih imaš pri sebi. Tudi jaz s starši o tem ne govorim, saj me je sram, se pa o tem pogovarjam s prijateljicami, si podelimo mnenja, se kaj novega naučimo. Spolni odnos je nekaj lepega, zato najbolje, da ne hitiš v to. Mislim, da je najbolje, da počakaš na pravi trenutek s pravo osebo. Upam, da sem ti pomagala. No, lepo se imej :)

14-letnica

Hej, Ojoj! Spolni odnosi? To je najvišja raven izkazovanja ljubezni drugi osebi. Sedaj pa odvisno, kaj te zanima ... Kako to poteka? No, sedaj bo to slišati zelo neumno, a to je, kot ko vidiš da se dva psa »gonita«. No, ne ravno tako, a podobno. Moški spolni organ vstopi v ženski spolni organ, medtem moški spolni organ nabrekne ter postane trd, ženski spolni organ pa začne izločati kremi podobno snov, ki se ji reče beli tok, tako vse lažje poteka. Sedaj pa m. spolni organ prične izločati semenčice, spermo, ki nato potuje do jajčeca v maternico ter jo oplodi. Tako ženska zanosi. Če ne želimo imeti otroka, imamo nekaj izbire – kondom, ki si ga nataknemo na m. spolni organ pred pričetkom spolnega odnosa, ali pa splav, če je že prepozno in otroka res ne želimo, a to je skrajnost in preden to storimo, je treba dobro premisliti. Upam, da ti to pomaga!<3

Bookworm, 13 let

Živjo! Priporočam ti, da se vseeno pozanimaš pri starših, čeprav vem, da ti je malce nelagodno. Jaz nimam izkušenj s tem😅. Ampak mogoče pa jih imajo kakšne sestre ali bratje tvojih sošolcev/sošolk. O tem se lahko pogovarjaš tudi s svojimi sošolci. Vseeno pa ti priporočam, da zbereš pogum in vprašaš starše. Upam, da sem ti kaj pomagala😉

#neimenovanaoseba😎, 13 let

HEJ, menim da je to, da te zanimajo spolni odnosi popolnoma normalno, si pa za njih še veliko premlad. Mene spolni odnosi ne zanimajo tako zelo, a ti bom vseeno skušala pomagati. Sama se bom bolj posvetila zaščiti. Lahko bi jemala tabletke, sama pa menim, da so najboljši kondomi, saj preprečijo (tako kot tudi tabletke) zanositev, preprečijo pa tudi prenos spolnih bolezni. P. S. Mami ti lahko o tem pove veliko, saj je to njena vloga:)

#skratekpomagalcek, skoraj 12 let

Poklepetajmo:

14-letna #nadnadzorom nam je pisala:

»Živjo! Jaz imam en zelooo velik problem. Moji starši so zelo zaščitniški do mene. Komaj so mi (šele pri 14 letih) pustili pametni telefon. Ne pustijo mi TikToka, Snapchata, Instagrama in niti Vibra. Dopisujem si lahko samo po Teamsu, ki smo ga rabili v šoli, ko smo imeli pouk na daljavo. Imam starševski nadzor (30 min na dan), vsak dan mi pregledujejo telefon, moje slike in vedno, ko me vidijo na telefonu, sprašujejo, kaj sem počela na telefonu. Ne morem iti niti na igrišče, ki je 30 sekund stran od doma. Lahko sem samo pred hišo. Prosim, pomagajte, ker ne vem, kako naj preživim s takim nadzorom še 4 leta.

Kaj menite o tem problemu? Imate tudi vi težave z nadzorom staršev? Kako bi svetovali #nadnadzorom?

Svoja mnenja ali izkušnje pošljite na **PIL,1536 Ljubljana**, ali na e-naslov **pil@mkz.si**, s pripisom **MOJE MNENJE**. Lahko jih poveste tudi na spletni strani **www.pil.si**. Napišite svoje ime in koliko ste stari! Ti podatki bodo uporabljeni izključno za (morebitno) objavo v tej rubriki in bodo po objavi izbrisani. Upoštevali bomo odgovore, prispele do 25. maja 2023.

Sestavila: Barbara Jarc | Ilustracija: Adriano Janežič

Kje dobiš informacije o spolnosti?

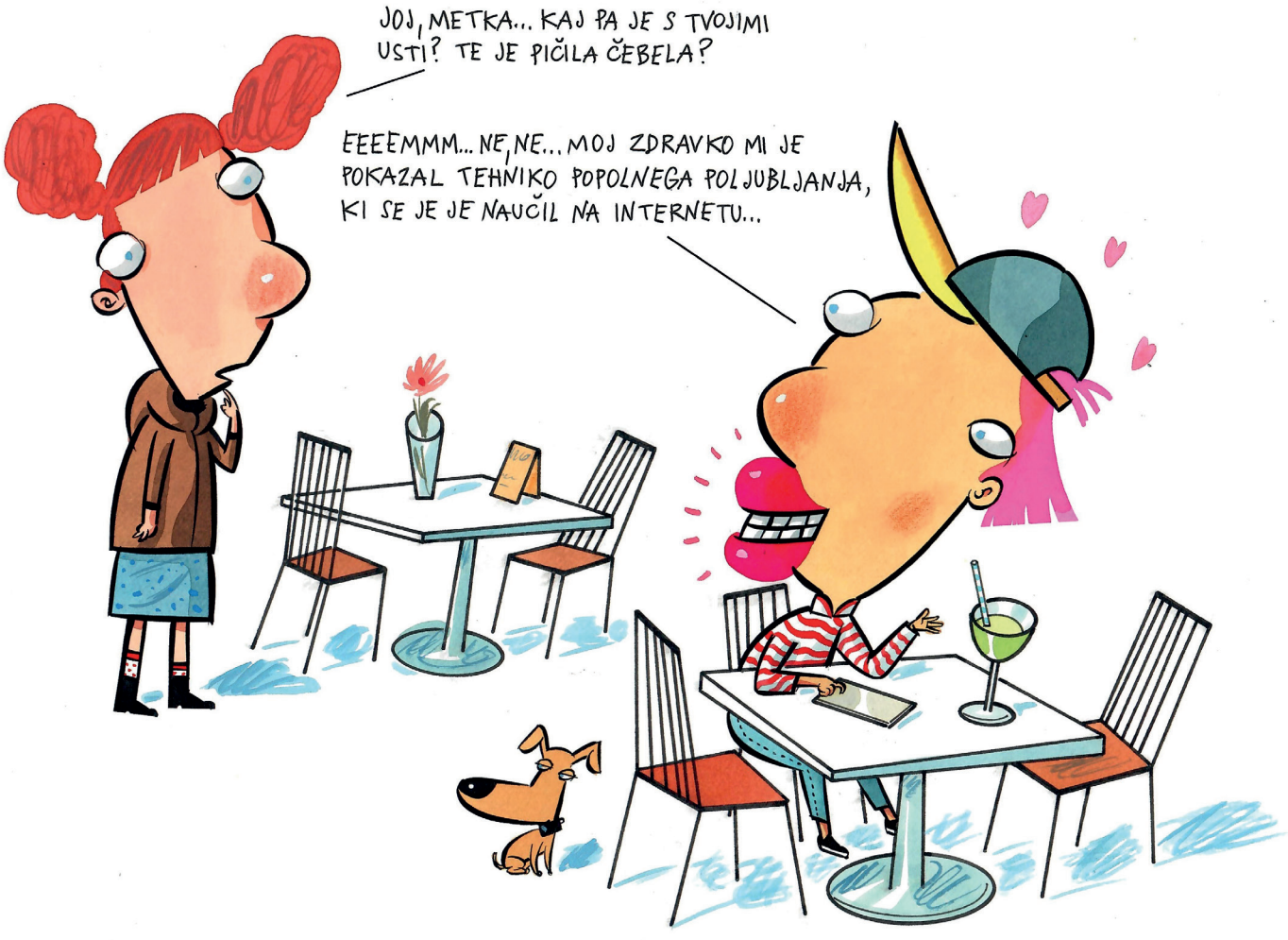

Ko pridemo v določena leta, nas začne spolnost precej zanimati (če še nisi v teh letih, morda tale test zate ne bo tako zanimiv). O spolnosti lahko izvemo marsikje - od staršev, vrstnikov, starejših bratov in sester, v šoli, knjigah in revijah za mladostnike ... Največ in hkrati tudi največ napačnih informacij pa (tako kot to velja za vsa področja) dobimo na spletu. Morda je brskanje po takšnih vsebinah komu zanimivo, lahko pa je tudi zelo izkrivljeno in strašljivo. Namesto da bi o spolnosti izvedeli z vseh ustreznih plati v skladu s svojimi zmožnostmi dojemanja, lahko naletimo na kakšno čudno reč. Zato svetujemo veliko pogovora o tej temi z odraslimi, ki jim lahko zaupaš.
Kje iščeš informacije o spolnosti?

1. Od kod imaš največ informacij o spolnosti?

- ♥ Od zaupanja vrednih odraslih.
- ★ Največ izvem od vrstnikov.
- ▲ Internet je pravi zaklad.

2. S kom se o spolnosti najbolj sproščeno pogovarjaš?

- ♥ Krasno se lahko pogovarjam tudi z zaupanja vrednimi odraslimi.
- ★ Z vrstniki. Smo pač v isti godlji in nas zanimajo podobne reči.
- ▲ Z neznanci na spletu, tam se skrit/a za zaslonom zares sprostim.

3. V puberteti se ti telo pospešeno spreminja. Kje največ izveš o tem?

- ♥ Pri odraslih, tudi v šoli in v kakšni knjigi ali reviji o odraščanju.
- ★ Primerjam se z vrstniki in od njih srkam informacije kot goba.
- ▲ Brskam po spletnih straneh in se primerjam s tem, kar izvem tam.

4. Kje si izvedel/a, kako se zaščitiš pred neželeno nosečnostjo in spolno prenosljivimi boleznimi?

- ♥ O tem se pogovarjamo s starši in v šoli.
- ★ O tem največ izvem od prijateljev.
- ▲ Vse, kar vem, sem našel/našla na spletu.

5. Občutek imaš, da se moraš naučiti pravilno poljubljati.

- ♥ O tem se pogovarjam tudi z odraslimi. Ni pravilnega poljubljanja.
- ★ Vlečem na ušesa, kaj o različnih tehnikah modrujejo vrstniki.
- ▲ Nujno. Guglam in naguglam 10 korakov do popolnega poljuba.

6. Med brskanjem po spletu naletiš na s spolnostjo povezano sliko, ki te spravlja v stisko. S kom se lahko o tem pogovoriš?

- ♥ S starši ali teto, stricem, trenerjem ...
- ★ Z najboljšim prijateljem/prijateljico.
- ▲ Z nikomer. S tem ostanem sam/a.

7. Občutek imaš, da je nekaj s tvojim telesom narobe.

- ♥ Pogovorim se z mamo ali očetom.
- ★ Skrbi zaupam prijatelju/prijateljici.
- ▲ Stric Gugl mi ponudi vsaj deset diagnoz.

8. Tvoj/a fant/punca vedno bolj pritiska nate, da bi poskusila s spolnimi odnosi. S kom se lahko o tem pomeniš?

- ♥ Tudi z odraslimi, ki me razumejo in mi lahko dobro svetujejo.
- ★ O tem na veliko razpravljava s prijateljem/prijateljico.
- ▲ Pravzaprav ni človeka, ki bi mu to lahko zaupal/a.

ČE SI ZBRAL/A NAJVEČ ♥:

Zelo nas veseli, da se lahko o spolnosti sproščeno pogovarjaš tudi z odraslimi. Seveda se o tem veliko pogovarjaš z vrstniki, saj ste v istem razvojnem obdobju in vas zanimajo podobne reči. Toda preverjene informacije in s tem varnost ti lahko dajo zaupanja vredni odrasli (starši, učitelji ...). V tem obdobju je večini mladostnikov nerodno govoriti o spolnosti s starši, kar je čisto razumljivo, je pa krasno, če se o tem vseeno lahko pogovarjate. Opremljen/a s pravimi informacijami boš ob pravem času vedel/a, v kaj se spuščaš, in boš vedel/a tudi, kdaj je za to pravi čas.

ČE SI ZBRAL/A NAJVEČ ★:

O spolnosti največ razpravljaš z vrstniki, kar je seveda razumljivo, saj vas zanimajo podobne stvari. Bi bilo pa dobro, če bi informacije poskusil/a dobiti tudi pri zaupanja vrednih odraslih. Nekaj malega o tem že vedo, kajne. :) Spolnost niso podobe, ki jih naguglamo in ki so lahko povsem izkrivljene, ampak veliko več: povezanost med vpletenima, naklonjenost, telesna, duševna in čustvena zrelost, privolitev brez pritiskov, sposobnost, da sprejmemo vse posledice ... In vrstniki, roko na srce, s tem pač še nimajo veliko izkušenj. Kdo od odraslih bi bil lahko tvoj sogovornik?

ČE SI ZBRAL/A NAJVEČ ▲:

Zelo razumemo, da te muči radovednost. In zelo razumemo, da se je za zaslonom lahko skriti. Ampak za zaslonom si osamljen/a, pa če se medsebojno všečkaš s še toliko neznanci. Spolnost ni nekaj, v kar se spuščaš nepripravljen/a. Prave, preverjene informacije lahko dobiš samo od zaupanja vrednih odraslih (in nekaj od vrstnikov), v zaupanja vrednih knjigah ali na preverjenih spletnih straneh. Izkrivljene informacije te lahko spravijo v stisko – in tudi o tem se je dobro s kom pogovoriti. Kateri zaupanja vredni odrasli bi lahko to bil? Starši, učiteljica, trener ali vsaj teta Justi?

Besedilo: Urška Kaloper | **Riše:** Bojana Dimitrovski

Ocene, šola, poklic = na

Kakšen je vaš maj? Ga posvečate ljubezni, Evroviziji, druženju v končno dovolj dolgih večerih, da lahko ostanete zunaj dlje kot do kosila? Vse to sem recimo ta mesec nameravala početi jaz, pa se je gladko sfižilo. Potem ko sem dovolj prebolela razhod od Toma, da nisem že ob pogledu na črko T (kot Tom) bruhnila v jok (ali na L kot ljubezen ali F kot fant – to je kar veliko joka), me je namreč zadela nova katastrofa: učenje za dobre ocene.

Vem, da se nekateri učijo zase, pa za znanje, mogoče celo za starše ali za učitelje – ampak jaz se, priznam, zmeraj učim le za petice. V snovi, ki jo predelujem, ne najdem veliko uporabnega, čeprav mi doma prigovarjajo, da mi bo v življenju gotovo prišla prav. In če so starši in učitelji srečni, je sicer lepo, a na žalost ne tudi nalezljivo. To pomeni, da me njihovo zadovoljstvo, ko me vidijo z učbenikom v roki, ne odreši panike pred testom ali pomiri, da je pred mano varna prihodnost. Ne, zame ni v tem niti malo sreče, celo nasprotno: kadar se moram učiti, se kvečjemu smilim sama sebi.

Edino, kar me žene, da ne obupam in odneham, je spoznanje, da potrebujem dobre ocene, če se hočem vpisati na dobro srednjo šolo in imeti pozneje dober poklic. Po možnosti petice, ker boljše od tega res ne gre, in jaz sem ziherašica. Zelo dobro vem, koliko točk je treba zbrati za srednje šole v mojem okraju, in odkar se ne ubadam več z ljubezensko bolečino, jih včasih celo sanjam. Pri tem, po pravici povedano, ne vem, ali je hujša mora o Tomu in Lini ali o številkah, ki ti pred nosom zapirajo vrata.

Prekletstvo izbire

Po drugi strani se mi niti ne sanja, katero srednjo šolo naj izberem. Pojma nimam, kateri poklici me zanimajo. A vi že veste, kaj hočete početi, ko boste odrasli? Klara Jasna pravi, da bo odvetnica kot njena mama, in ima natančno začrtano poklicno pot od gimnazije do upokojitve. Ampak mene poklic, ki ga opravljajo moji starši, ne zanima niti se mi ne zdi perspektiven (zadnjič sem ju slišala reči, da bo njuno delo kmalu prevzela umetna inteligenca). Sanjarim o uspehu in sanjarim o bogastvu, tu in tam se vmes prikrade slava, koraki do tja pa ostajajo nejasni. Enkrat bi pisala knjige, drugič bi vodila televizijska poročila. Včasih bi kuhala v znani restavraciji, potem bi bila igralka. Tudi vplivništvo se ne sliši slabo ali doktorat znanosti iz česarkoli pomembnega ali prepevanje na največjih svetovnih odrih – danes Joker Out, jutri pa Urška. V vseh svojih sanjarijah sem zadovoljna, mirna, samozavestna, lepa in urejena. In no, a mi lahko kdo pove, na kateri šoli se dobi vse to?!

Zadnjič sva s Klaro Jasno reševali neki spletni test, ki naj bi ti pomagal ugotoviti, kateri poklic ti najbolj ustreza. Njej je prišlo »kontrolorka«, meni pa »duhovnica«. Bila je zadovoljna, ker, kot mi je razložila, odvetniki »kontrolirajo« družbo, da ne nastane kaos, in s tem se je njena odločitev dodatno utrdila. Jaz pa res nisem vedela, kaj bi z duhovništvom. Še svoje duše ne znam spraviti v red, kako naj bi vodila druge. »Lahko bi bila tudi ti odvetnica in bi si delili pisarno,« je prijazno ponudila Klara Jasna, ko je videla, da sem v stiski. Obljubila sem ji, da bom premislila, ker dobri sodelavci res niso samoumevni.

Klara Jasna je prepričana, da bova šli na isto gimnazijo in bova še naprej sošolki. To bi se mi zdelo lepo, ker si, iskreno, ne predstavljam več šole brez nje in ker je še težje začenjati na novo, če si sam, ampak jaz imam večinoma petke, ona pa ne. Tega nisem rekla zato, da bi se važila, samo ne vem, če mi bo mami pustila na slabšo gimnazijo le zaradi Klare Jasne, niti ne vem, če si to želim sama. (A sem zaradi tega grozen človek?) Ji pa nenehno prigovarjam, naj se za šolo bolj potrudi, in kdove, mogoče nama bo na koncu uspelo. (Fino bi bilo, če bi nama v srednji šoli pustili sedeti skupaj. Zdaj naju kar naprej razsedajo, češ da s klepetanjem motiva pouk.)

Učinkovito učenje je pol poti do uspeha

Še prej pa bo treba preživeti tale maj in potem še junij. Z vsemi spraševanji in testi. Z govornimi nastopi, referati, predstavitvami. Z domačimi nalogami in domačim branjem. Z zaključevanjem ocen, z borbo za uspeh.

Ne vem, kako delujete vi, ampak jaz si zmeraj vse pustim za zadnji dan. Ne znam se učiti sproti. Včasih se mi zdi, da so moji možgani narejeni tako, da se niti ne vklopijo, dokler ne začutijo panike in adrenalina, kot da bi bili prej brez elektrike. »Če bi se učila sproti, bi tudi vse sproti pozabila,« pojasnjujem mami, ki mi milo rečeno teži, ko ugotovi, da se nameravam pol zvezka napiflati v zadnjem večeru in ob desetih še ne spim.

Pa saj itak ne bi spala, tudi če bi odložila učbenik in ugasnila luč. Preveč sem živčna. Premetavam se po postelji in odštevam ure do testa. Premišljujem, ali bi si izmislila, da imam vročino ali da mi je slabo ali da sem staknila redko različico akutnega poststreptokoknega glomerulonefritisa (simptome sem poiskala na spletu), da mi ne bi bilo treba v šolo, ampak če sem se v življenju kaj naučila, je to to, da testi zmeraj počakajo. Ne moreš jim uiti, kvečjemu se potem zgostijo in namesto dveh na teden pišeš štiri. (Celo učitelji, ki redno pozabljajo krede, telefon, pisala in potrpljenje, si nekako zapomnijo, kdo je še brez ocene.) Zato zjutraj kljub vsemu vstanem in se odvlečem k pouku, redko vnetje ledvic pa si puščam kot rezervo za najhujšo krizo, če bi kdaj nastopila.

Kar zadeva učne tehnike, še nisem našla najboljše – če ima kdo kakšen nasvet, se iskreno priporočam, zelo mu bom hvaležna.

Klara Jasna se recimo uči tako, da si piše listke z vprašanji in odgovori (na eni strani je vprašanje in na drugi odgovor). Potem se igra, da je voditeljica in hkrati tekmovalka v super popularnem televizijskem kvizu, in si za vsak pravilen odgovor podeli pet točk in praktično

, pomoč!

nagrado, običajno je to bombon. »Dragi gledalci, danes se bomo v kvizu spopadli z reformami Marije Terezije. S čim je ta vladarica zagrenila življenje mladim generacijam? Tekmovalka Klara, dam vam pet sekund, da prislužite pet točk, odštevanje se začenja zdaj …« Včasih se celo posname, ampak se mi zdi, da se takrat bolj ukvarja s svojim videzom kot s snovjo, zato si v prizadevanju, da bi očarala namišljeno občinstvo, lahko pozabi odgovoriti. Je pa v zastavljanju vprašanj izvrstna, in ko bo nekoč tako zasliševala zločince, jim bo gotovo trda predla.

Jaz za igrane šove pred testi večinoma nimam časa, kvečjemu si na hitro izpišem najpomembnejše podatke ali narišem miselni vzorec. To mi pomaga, da sem bolj pri stvari, ker če besedilo samo berem, mi misli hitro odtavajo in na koncu niti ne vem, pri katerem predmetu sem. Včasih si snov tudi predstavljam, kot bi gledala film, stvarem dam ime in značaj in tu in tam tudi glas in obraz kakega znanega igralca ali pevca, kar je precej zabavno (France Prešeren se mi recimo redno oglaša z glasom Georgea Ezre, fotosinteza pa zveni kot Nina Pušlar). Edino paziti moram, da ne začnem dejstev prirejati po svoje (na primer, da predčasno ne končam kake vojne, ki se mi zdi nesmiselna, ali da v puščavo ne pripeljem vode, čeprav bi jim prišla res prav). Večino časa pa se preprosto piflam: berem in ponavljam, stavek po stavek, snov za snovjo. Če vse delaš zadnji dan, v resnici ni veliko možnosti za ustvarjalnost.

Kar bo, pa bo

Vem, kaj boste rekli: v tem ni nič poučnega. Če se boste tudi vi piflali zadnji dan, vas bodo starši prej nadrli kot pohvalili. Saj sem rekla, da ne poznam dobrih učnih metod, in če bi jih že, res ne vem, kako se jih prenese v vsakdanjik, da ti ne zmanjka časa, živcev in volje. Dela je veliko, dnevi so kratki, nihče ni genij v vsem in v resnici pride še najbolj prav, če znamo stisniti zobe, se zbrati, ko je treba, in držati pesti, da se bo izteklo po pričakovanjih. »Kar bo, pa bo,« mi zmeraj reče mami, »in kar bo, bo že za nekaj dobro.«

Najbrž res. Ker ko je recimo Luka zadnjič dobil cvek pri angleščini, me je učiteljica prosila, naj mu pomagam pri učenju. In čeprav iz tega ni bilo nič, ker se mu ni ljubilo z mano ponavljati nepravilnih glagolov, ampak je raje brskal po telefonu in potem še enkrat zašutiral, je bila tista ura, ko sva po pouku v učilnici ostala sama, ena najlepših v zadnjem mesecu.

Ena najlepših – ne pa tudi najlepša. Kajti še tole vam povem. Včeraj sem v peresnici pod radirko spet našla en prav poseben listek. Hočem reči listek, ki ga tja zagotovo nisem dala jaz niti Klara Jasna. Papir je bil enak kot pri tistem skrivnostnem sporočilu, ki sem ga pozimi dobila od skrivnega oboževalca … (Dobro, mogoče preveč dramatiziram, papir je bil odtrgan z blokca samolepilnih lističev, kakršne ima vsako gospodinjstvo.) Na njem je pisalo: *Če boš rabila pomoč pri matematiki, se javi.*

V hipu mi je bilo jasno: moj skrivni oboževalec se je vrnil! In očitno obvlada matematiko!

Vzelo mi je sapo.

Očitno tudi ve, da jaz matematike ne maram.

Popravek. Nisem marala. Moje dojemanje tega predmeta se je v tistem postavilo na glavo. Nenadoma sem se ga veselila!

Obrnila sem samolepilni listek, napisala nanj Se javljam, ga zložila in vrnila v peresnico. Nato sem šla na stranišče, da bi lahko naslovnik medtem prevzel sporočilo.

Srce mi je razbijalo kot za stavo, ko sem se s praznim mehurjem vračala v učilnico. S tresočimi prsti sem odprla peresnico, izvlekla izpod radirke listek in …

…

Super. Se dobiva po pouku pri igrišču za košarko, tam kjer so drevesa.

Če bi bil to film, bi se onesvestila.

V aprilski številki nam jo je zagodel tiskarski škrat. V Odraščanju je pustil nekaj besedila iz marčne številke, zato smo na Pilovi spletni strani objavili pravilno besedilo.

Besedilo: Marina Dermastia | **Fotografije:** Shutterstock

Golob – neznani znanec

Spomini na moje zgodnje otroštvo vključujejo Generala Taubija – goloba s prestreljeno perutjo, zaradi katere ni mogel več leteti. S povešeno perutjo je korakal po vrtu kot general z opasano sabljo. Rana se mu je zacelila in postal je član naše družine. Dolga leta smo lahko spremljali, kako je s svojim korakanjem po vrtu najprej privabil samico, ji pomagal vsako leto zgraditi gnezdo z nabiranjem paličic po vrtu in nato vzgojiti mladiče. Med druženjem z njim smo lahko spoznali marsikaj o teh izjemno inteligentnih živalih. Čeprav jih številni velikokrat opisujejo kot leteče podgane in pri tem nimajo v mislih nič lepega, pa ta oznaka veliko pove o nepoznavanju tako golobov kot tudi podgan.

Velika družina golobov in golobic

Ko govorimo o golobih, imamo običajno v mislih podivjane domače golobe. V resnici je družina zelo velika in vključuje približno 300 različnih vrst, od katerih jih največ živi v južni Aziji in Avstraliji. Domačega goloba je človek udomačil iz skalnega goloba verjetno že pred 10.000 leti, zagotovo pa o njih pišejo že mezopotamski klinopisi in egipčanski hieroglifi. Številni domači golobi po izpustu niso našli domov in so podivjani začeli povsem svoje življenje kot golobi, ki jih poznamo iz naših mest.

Po navadi predstavnikom večjih vrst rečemo golobi in predstavnikom manjših golobice. V resnici je ta delitev zelo nenatančna, saj je »golobica miru«, ki jo velikokrat spuščajo ob porokah, pogrebih ali športnih dogodkih, le domači golob bele barve.

Po obarvanosti perja so golobi zelo različni, čeprav so še vedno zelo podobni izvornim skalnim golobom. Čistokrvnih skalnih golobov je v naravi zelo malo, saj se uspešno parijo s podivjanimi domačimi golobi. Glavna golobja hrana so semena, ki jih pobirajo s tal. Pri pitju golobi uporabljajo kljun kot slamico za srkanje vode, kar jih razlikuje od večine ptičev, ki v grlu nimajo mišic za požiranje in morajo pri pitju potopiti kljun v vodo in nagniti glavo nazaj, da jim voda steče po grlu.

Vse vrste golobov imajo čokato telo s kratkim vratom, majhno glavo in dolgimi krili, zaradi katerih so izjemni letalci. Na tleh običajno domišljavo stopicajo in kimajo z glavo. Izjemno dobro vidijo, ob jasnih dnevih več kot 30 kilometrov daleč. Tako kot mi vidijo barve, a zaznavajo tudi ultravijolično svetlobo. Letijo s hitrostjo do 120 km/h in preletijo do 1000 kilometrov naenkrat.

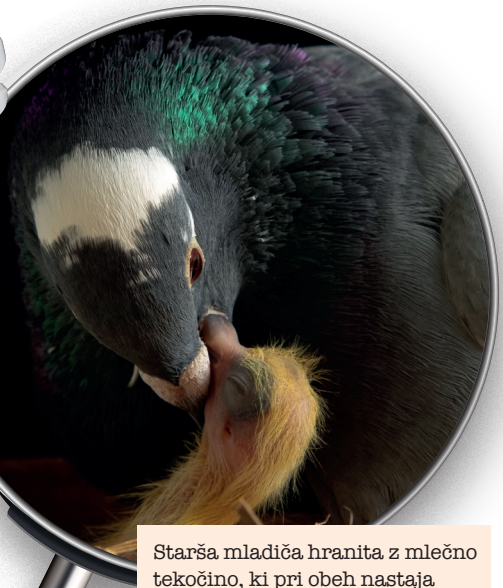

Starša mladiča hranita z mlečno tekočino, ki pri obeh nastaja v posebni žlezi v grlu in je posebnost golobov.

Golobji mladiči se hranijo z mlekom staršev

Domači golob se razmnožuje povsem enako kot skalni. Samec in samica običajno ostaneta skupaj vse življenje. Vsako leto si v varni niši zgradita ne povsem trdno gnezdo iz paličic, v katero samica odloži dve jajci in na njiju sedi približno dva tedna. Tako do jajc kot do izleglih mladičev sta starša zelo zaščitniška.

Znajo veliko stvari in obožujejo igre na srečo

Znanstveniki so ugotovili, da so golobi zelo inteligentni, saj si za več let lahko zapomnijo več kot 700 vzorcev. Na fotografijah prepoznajo določeno osebo celo v različnih oblačilih. Hitreje kot ljudje lahko preklapljajo med različnimi opravili. In še nekaj super zanimivega: zelo radi poskušajo kaj, za kar nagrada, npr. v obliki hrane, ni zagotovljena. Tako igranje na srečo je značilno le za nas, človeku podobne opice in delfine. Najbolj neverjeten pa je njihov občutek za smer, ki nujno vključuje v telo vgrajen »zemljevid poti« in »kompas«. Kako delujeta, znanstveniki še vedno niso povsem prepričani. Nekateri menijo, da imajo golobi v glavi drobna magnetna tkiva, ki zaznavajo Zemljino magnetno polje, spet drugi so prepričani, da se orientirajo po soncu ali po položaju zvezd, po vonju ali z uporabo ultrazvoka. Zdi pa se, da v resnici golobi uporabljajo kar kombinacijo več različnih načinov, da najdejo pot, ki so si jo začrtali.

Udomačeni za vračanje domov

Golob je bil med prvimi udomačenimi ptiči prav zaradi sposobnosti, da najde pot domov, tudi če ga izpustimo iz kraja, kjer še nikoli ni bil in ta ni oddaljen več kot 1000 kilometrov od doma. Takim golobom rečemo golobi pismonoše. Najdaljšo zabeleženo pot je golob pismonoša opravil leta 1931 iz Francije v Vietnam – dolga je bila skoraj 12.000 kilometrov in je trajala 24 dni.

Za prenašanje sporočil, napisanih na tanek košček papirja in pritrjenih na nogo, so golobe že pred 5000 leti uporabljali v starem Egiptu. A golobja pošta deluje le, kadar pošiljatelj spusti goloba, ki bo pošto prenesel golobovemu lastniku.

Najbolj znane opravljene naloge golobov pismonoš

Golob je bil med prvimi udomačenimi ptiči prav zaradi sposobnosti, da najde pot domov, tudi če ga izpustimo iz kraja, kjer še nikoli ni bil in ta ni oddaljen več kot 1000 kilometrov od doma. Takim golobom rečemo golobi pismonoše. Najdaljšo zabeleženo pot je golob pismonoša opravil leta 1931 iz Francije v Vietnam – dolga je bila skoraj 12.000 kilometrov in je trajala 24 dni.

Za prenašanje sporočil, napisanih na tanek košček papirja in pritrjenih na nogo, so golobe že pred 5000 leti uporabljali v starem Egiptu. A golobja pošta deluje le, kadar pošiljatelj spusti goloba, ki bo pošto prenesel golobovemu lastniku.

Besedilo: Timotej Turk Dermastia
Fotografije: Timotej Turk Dermastia in Petra Slavinec

Skrivnostni svet v kapljici morske vode

Ko pomisliš na morje, se ti v mislih zagotovo prikažejo ribe, kiti, galebi. Preživetje teh nam bolj znanih morskih prebivalcev pa omogočajo očem nevidni, a zelo raznoliki in pomembni organizmi. Govorimo o enoceličnih mikroskopskih algah, ki jih z eno besedo imenujemo fitoplankton. Tako kot rastline na kopnem tudi fitoplankton vsebuje fotosintetska barvila, med katerimi je najpomembnejši klorofil. Fitoplankton je odgovoren za kar polovico vse zemeljske proizvodnje kisika in je zato zelo pomemben dejavnik pri odstranjevanju ogljikovega dioksida iz atmosfere.

Če pogledamo eno majhno kapljico morja pod mikroskopom, se bomo težko nehali čuditi raznovrstnosti *fitoplanktonskih vrst alg*. Njihova pestrost je zares velika, večine vrst pa pravzaprav sploh še ne poznamo in smo jih šele začeli dodobra odkrivati. Razlog tiči v dejstvu, da z običajnim svetlobnim mikroskopom številnih vrst ne moremo razlikovati, saj so si preprosto preveč podobne. Šele preučevanje z močnimi elektronskimi mikroskopi ali uporaba genetike nam razkrije pravo pestrost teh organizmov.

Ena od pomembnih skupin fitoplanktona so *diatomeje* ali *kremenaste alge*, ki so še posebej pomembne, saj so med najpestrejšimi in najpogostejšimi predstavnicami fitoplanktona. Te enocelične alge tvorijo hišice iz kremena – glavne sestavine stekla. Te hišice imajo številne oblike in strukture, na podlagi katerih lahko različne vrste ločimo med sabo.

Raziskovalci iz Morske biološke postaje Piran Nacionalnega inštituta za biologijo pa smo nedavno razvili in objavili novo metodo ugotavljanja vrstne pestrosti kremenastih alg v okolju. Ta temelji na *okoljski DNK* – to je DNK, ki jo izoliramo neposredno iz okoljskih vzorcev in ne na primer iz gojenih ali ujetih organizmov.

Ker raziskovalci poznamo določene gene, ki so skupni vsem organizmom (tako imenovani *sorodstveni označevalci* ali *filogenetski markerji*), lahko te gene iz okoljske DNK pomnožimo, preberemo njihova nukleotidna zaporedja s sodobnimi čitalniki, ki jim rečemo tudi *sekvenatorji*, in na podlagi prebranih zaporedij ugotovimo, kaj vse se skriva v vzorcu. Da to lahko naredimo, pa moramo že vnaprej poznati zaporedja sorodstvenih označevalcev poznanih organizmov, da na ta način pridobimo ustrezna ujemanja. Z novo metodo smo kljub dobremu poznavanju našega morja, ki ga z mikroskopi raziskujemo že več kot 50 let, prepoznali več kot 20 novih vrst kremenastih alg! To je še ena potrditev več, da svet okoli sebe še slabo razumemo in poznamo, zato je vredno raziskovati in odkrivati še naprej!

Primer takšnega iskanja ujemanja pa lahko poskusiš tudi sam/a! Obišči spletno stran https://blast.ncbi.nlm.nih.gov/Blast.cgi in med ikonami izberi »Nucleotide BLAST«. BLAST je algoritem, ki išče po veliki podatkovni bazi zaporedij in iskano zaporedje primerja z bazo. V iskalno okence »Enter Query Sequence« vpiši spodnje zaporedje in klikni BLAST. Kateremu organizmu in kateremu genu pripada zaporedje?

CTACTCCTGCTCGCATCTGCTATAGTGGAGGCCGGAGCAGGAACAGGTTGAACAGTCTACCCTCCTTTAG
CAGGGAACTACTCCCACCCTGGAGCCTCCGTAGACCTAACCATCTTCTCCTTACACCTAGCAGGTGTCTC
CTCTATCTTAGGGGCCATCAATTTCATCACAACAATTATCAATATAAAACCCCCTGCCATAACCCAATAC
CAAACGCCCCTCTTCGTCTGATCCGTCCTAATCACAGCAGTCCTACTTCTCCTATCTCTCCCAGTCCTAG
CTGCTGGCATCACTATACTACTAACAGACCGCAACCTCAACACCACCTTCTTCGACCCCGCCGGAGGAGG
AGACCCCATTCTATACCAACACCTATTCTGATTTTT

Za dodatna pojasnila in zaporedja se obrni na učitelja biologije ali naravoslovja. Zaporedje si lahko tudi izmisliš, a je verjetnost, da se bo ujemalo s čim, kar je v podatkovni bazi, precej majhna.

Fotografije: Shutterstock

Odgovarja:

Tina Pihlar, dr. vet. med.

Veterinarki pišite na naslov:
PIL, 1536 Ljubljana, ali pil@mkz.si, s pripisom VETERINARKA, ali na www.pil.si.

Hej,

pišem ti prvič in vem, da si najboljša veterinarka, zato upam, da mi boš znala odgovoriti. Moj pes Ajk zadnje čase zelo renči name. Enkrat me je že celo malo šavsnil, ampak ko je ati zraven, pa ne renči name. To se je začelo zdaj pred kratkim, zato res ne vem, kaj je narobe. Upam, da mi boš odgovorila! Hvala že vnaprej!

Pilovka 22, 12 let

Živijo, Pilovka!

Obnašanje tvojega psa Ajka je zelo nevarno. Na tebe nikakor ne sme renčati, sploh pa te ne bi smel ugrizniti. Predlagam ti, da se doma o tem resno pogovorite. Poskušajte ugotoviti vzrok takšnega obnašanja, npr. ali koga/kaj brani, ali ga motite pri kakšnem dejanju – hranjenju, ali se je na splošno začel obnašati dominantnejše. To je resen problem in po potrebi poiščite pomoč strokovnjaka za prevzgojo.

Moj pes

umira in ima raka, kaj naj naredim? Vesela bom odgovora!

Naja, 12 let

Pozdravljena, Naja!

Žal mi je za tvojega psa. Tudi moj kuža je umiral za rakom in povsem razumem, kako se počutiš. Če mu ni pomoči, je edina stvar, ki jo lahko narediš, ta, da mu omogočiš čim lepše dneve – preživljaj čim več časa z njim, s pomočjo veterinarja poskrbite, da bo brez bolečin, s hrano naj dobi dovolj vitaminov in mineralov. Drži se, in ko ti bo hudo, se pogovori s starši ali prijatelji, da ti bo lažje.

Živijo!

Moja mami je alergična na mačjo dlako (vem, mačjo slino). Problem je v tem, da imamo mi doma mačko pasme mein coon, ki ima dolgo dlako. Ali je kaj, kar lahko naredimo, da ne bo več take hude alergije? Mačke verjetno ne bomo dali stran, a vseeno me skrbi.

Zvezda, 13 let

Živijo!

Je nekaj napotkov, kako si lahko pomagamo, če imamo žival in smo alergični na dlako. In sicer: priporoča se sterilizacija/kastracija (naj bi se potem tvorilo manj alergena), tedensko kopanje s primernimi šamponi za mačke (koncentracija alergena naj bi se zmanjšala za okrog 80 odstotkov), umivanje rok po kontaktu, zmanjšanje prisotnosti mačke v prostorih, kjer se oseba največ zadržuje (še posebej v spalnici), stanovanjska tla brez preprog ali drugih tkanin, uporaba čistilca zraka s filtrom HEPA, pogosto sesanje. Ena od možnosti pa je tudi, da mama opravi imunoterapijo. To pomeni, da se v podkožje pacienta vbrizgava zelo majhno, nato pa vedno večjo koncentracijo alergena, dokler pacient ne reagira več na alergen.

Živjo!

Imam eno vprašanje. Imam morskega prašička. In na eni tački ima velikooooo bulo. Iz nje pa priteče samo kri. Star je približno 4 leta. Še zmeraj normalno je in pije. K veterinarju ga pa nočemo peljati. Zeloooooooo me skrbi za njega. Vnaprej hvalaa!

THEdancelover, 10 let in pol

Živijo!

Če je ta bula na podplatih, gre najverjetneje za žulje, ki so pri morskih prašičkih zelo pogosti. Koža na peti ali prstih se močno zadebeli, se vname, nastanejo bule, na vrhu teh bul pa rane, iz katerih se pocedi kri. Žulji nastanejo zaradi debelosti, neprimernega nastilja v kletki, predolgih krempljev, neaktivnosti. Za morskega prašička je to lahko zelo boleče. Je pa žulje, ko enkrat nastanejo, zelo težko pozdraviti. Treba je ugotoviti vzrok nastanka in ga odpraviti (morda mora prašiček shujšati, se več gibati, mu je treba skrajšati kremplje, zamenjati vrsto nastilja). Vseeno bi ti predlagala obisk pri veterinarju, da oskrbi rano, po potrebi predpiše protibolečinsko terapijo in podporno terapijo za kožo ter ti svetuje glede oskrbe žulja. Če je bula višje na nogi, bi lahko šlo za tumor ali gnojno bulo.

Besedilo: Irena Duša

In mehkužec leta je ...

Nenavadno tekmovanje je organiziral center LOEWE, v njem pa so glasovali ljudje z vsega sveta. Med številnimi mehkužci pa ni zmagala ne lepota ne posebne spretnosti ampak – okusnost. Kar 42 odstotkov vseh spletnih glasov je šlo čilenskemu morskemu polžu *Concholepas concholepas*. Izmed 85.000 tekmecev, ki so jih predlagali posamezniki z vsega sveta, se je prebil med pet finalistov ter se nazadnje povzpel nad vse druge, tudi nad očarljivega modrega morskega polža, ki je zasedel drugo mesto, in »metuzalemsko« ostrigo, ki doseže starost 500 let in je osvojila bronasto medaljo. Na četrtem mestu se je znašel še en morski lepotec, *Hermissenda crassicornis*, krog finalistov pa je s petim mestom sklenil edini kopenski predstavnik veliki slinar, ki je javnost prepričal s čudovitim leopardjim vzorcem. *Loco* ali »norec«, kot zmagovalnemu polžu rečejo po domače, je priljubljena delikatesa v Čilu in Peruju, kjer si ga privoščijo v spremstvu majoneze ali namočenega v juho. Ta malenkost je verjetno prispevala k njegovi zmagi, a njegov potencial je veliko večji. Tekmovanje, ki poteka vsako leto, naj bi ljudi ozavestilo o pomenu in raznovrstnosti mehkužcev, ki segajo vse od gigantskih globokomorskih lignjev do vrtnih polžev hiškarjev. Mehkužci so na Zemlji prisotni že vsaj 500 milijonov let in so drugo največje deblo, takoj za žuželkami (členonožci). Kljub temu jih slabo poznamo in zelo malo vemo o njihovi genetiki. Poleg svetovne slave bo slastni polž za nagrado zato dobil tudi dekodiranje svojega celotnega genoma. Znanstveniki si od tega podviga obetajo razumevanje obrambe mehkužcev pred onesnaženjem in čezmernim lovom, upajo pa tudi na razvoj novih zdravil proti nekaterim vrstam raka. Glede na polžji ritem tekmovanja organizatorji sporočajo, da so nominacije za leto 2024 že odprte.

Fotografija: Shutterstock

Zmagovalec med kopenskimi polži *Limax maximus*

Fotografija: Christian Sepulveda/Phys.org

Zmagovalec *Concholepas concholepas*

Fotografija: Shutterstock

Lepotec *Micromelo undatus* na drugem mestu

Rastline v stresu kličejo na pomoč

Kako se oglaša rastlina, ko ji manjka vode ali se ji odlomi steblo? Podobno kot bi pokali mehurčke v ovojni foliji, pravi nova raziskava, ki so jo opravili na univerzi v izraelskem Tel Avivu. Da rastline oddajajo ultrazvočne vibracije, so sicer potrdili že v preteklosti, tokrat pa so prvič dokazali, da te potujejo po zraku, in to do enega metra daleč. To so ugotovili s snemanjem zdravih, polomljenih in žejnih paradižnikov. Ugotovili so, da zdravi paradižniki načeloma držijo jezik za zobmi, medtem ko so ranjeni ali dehidrirani pokali od 30- do 50-krat na uro. Kasneje so potrdili, da se v stresu oglašajo tudi tobak, koruza, pšenica, trta in kaktusi. Frekvence so sicer previsoke za človeška ušesa, zaznajo pa jih lahko bolj tenkoslušne vrste v okolici, na primer žuželke, ki morda lahko svojim prijateljicam rastlinam priskočijo na pomoč.

Takole znanstveniki prisluškujejo rastlinam.

Fotografija: Tel Aviv University

Kaj zehanje pove o naših možganih

Zehanje je eden skrivnostnejših pojavov v živalskem kraljestvu. Žirafe na primer sploh ne zehajo in do zdaj še nihče ni pogruntal, zakaj. So pa nizozemski raziskovalci vedenja živali ugotovili, da so večji možgani in večje število nevronov povezani z daljšim zehanjem. Kako so to ugotovili? Preprosto! Več kot leto dni so ždeli v različnih živalskih vrtovih in opazovali, kako njihovi prebivalci zehajo. V času raziskave so posneli 1291 zehov 55 vrst sesalcev in 46 vrst ptic. Uporabili so tudi raziskavo zehanja pri sesalcih iz leta 2016, ki je izmerila najkrajše zehanje pri miškah (0,8 sekunde) in najdaljše pri ljudeh (6,5 sekunde). Ena od razlag je, da bi zehanje lahko ohlajalo možgane, kot bi odprli okno, da prezračite sobo, če si predstavljate. V tem primeru bi bilo nekako logično, da večji možgani potrebujejo daljše »zračenje«.

Več zehanja pomeni večje, ne pa tudi pametnejše možgane.

Fotografija: Shutterstock

Vešče so boljše opraševalke od čebel

Čebele so organizirane, predane in delavne, zato nam dajejo tako med kot zgled. Poleg tega oprašujejo celo vrsto rastlin, brez katerih bi človeštvo pobrala lakota. Ni čudno, da nas skrbi njihovo upadanje, ogrožajo jih namreč bolezni, škropljenje, podnebne spremembe. A angleški raziskovalci so ugotovili, da so vešče pravzaprav še učinkovitejši opraševalci od čebel in metuljev (ki jim prav tako trda prede). Za razliko od teh vešče oprašujejo ponoči in so pri tem hitrejše. Učinkovitosti navkljub je treba povedati, da dnevne žuželke opravijo 85 odstotkov obiskov cvetočih rastlin, nočne pa le 15. Poleg tega so tudi vešče ogrožene, kar pomeni ne le manj sadja, ampak tudi manj hrane za druge živali, od ptic do netopirjev.

Tako dnevnim kot nočnim žužkom lahko pomagamo tako, da posadimo kakšen okusen grm, recimo robide.

Fotografija: Shutterstock

Besedilo: Nika Osredkar | **Fotografije:** arhiv Pila

XO TEAM

Kreativna skupnost XO Team je skupina posameznikov, ki ustvarjajo TikTok videe in so pri tem izjemno uspešni. Njihova skupna pot se je začela pred dvema letoma, ko sta Gary Grey in Mary Senn v Los Angelesu zbrala petnajst posameznikov in ustvarila profil XO Team. Čez leto in pol so postali najbolj uspešna in priljubljena TikTok skupina na svetu. Na TikToku imajo namreč več kot 41 milijonov sledilcev ter več kot milijardo všečkov, njihov YouTube kanal pa šteje že skoraj 14 milijonov sledilcev in več kot 12 milijard ogledov. Pa vi, jih že spremljate? Kdo je vaš najljubši član? Nekatere od njih predstavljamo spodaj.

Kristina Kika Kim

23-letna Kristina Kika Kim se je rodila 26. julija 1999 in je po horoskopu lev. Med pilovci je že izjemno priljubljena! Uporablja TikTok, Instagram in YouTube. Največkrat objavlja plesne videe, na TikToku pa ima že zavidljivih 34 milijonov sledilcev. Z objavljanjem TikTok videov je začela marca 2020, pred tem pa je bila model. Oboževalce je pritegnila predvsem s svojo pristnostjo in simpatičnostjo. V prostem času rada gleda anime, rada pa ima tudi živali in potuje.

Instagram: **@kikakim**
TikTok: **@kikakiim**
YouTube: **@kikakimm**

Gary Grey

Gary Grey rojstni dan praznuje 16. aprila in je star 29 let. Je ustanovitelj XO Team, njegovo poslanstvo v življenju pa je zabavati ljudi. To mu kar dobro uspeva, saj na družbenih omrežjih zabava milijone sledilcev. Je tudi glasbenik – njegova prva pesem z naslovom Beautiful Mistake je izšla novembra 2022. Že kot najstnik je rad nastopal in repal, pri osemnajstih pa se je začel ukvarjati z igralstvom in bloganjem. V prostem času rad piše pesmi.

Instagram: **@artistgary**
TikTok: **@artistgary**
YouTube: **@garygreyxo**

Mary Senn

Mary Senn bo 29. junija praznovala 30. rojstni dan in prihaja iz Ukrajine. Njen moto je: »Nič ni nemogoče!« Temu očitno kar dobro sledi, saj je soustanoviteljica XO Team, ki je v kratkem času požela velike uspehe. Je zelo iskrena – s svojimi sledilci je delila na primer, da so bili sošolci do nje nasilni, se ji smejali in niso verjeli v njene cilje. Zanjo je bilo to zelo težko obdobje, a kljub temu nikoli ni obupala nad svojimi sanjami. Recept za uspeh pa se skriva v trdem delu in tem, da verjameš vase.

Instagram: **@marysenn**
TikTok: **@marysenn**
YouTube: **@MarySennOfficial**

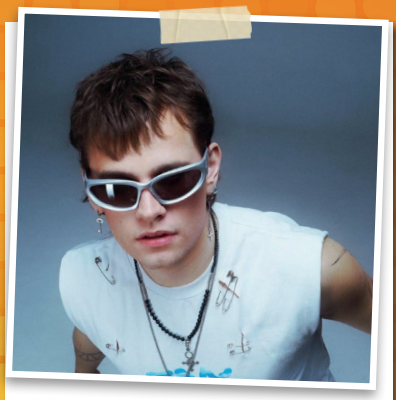

Maks Nemcev

24-letni Maks Nemcev se je rodil 29. oktobra in je plesalec. Eden njegovih najbolj priljubljenih TikTok videov je posnetek, v katerem s prijatelji plešejo oblečeni v zeleno. Tudi njegova punca Kristi Krime je del skupine XO Team. Oboževalce je navdušil predvsem s svojimi plesnimi gibi in smislom za humor.

Instagram: **@maks.nemcev**
TikTok: **@maks.nemcev**
YouTube: **@maks.nemcev**

Eva Miller

Eva Miller se je rodila 2. junija 2002 in je stara 20 let. Po horoskopu je dvojček, svojo kariero pa je začela leta 2016 na YouTubu. Priljubljenost je pridobila tudi na Instagramu in TikToku in ima že več kot 3,5 milijona sledilcev. Prihaja iz Rusije, trenutno pa živi v Los Angelesu, kjer ustvarja skupaj z drugimi člani XO Team. V preteklosti je hodila z ustanoviteljem skupine Garyjem Greyem.

Instagram: **@miller.ev**
TikTok: **@evamillersha**
YouTube: **@MillerEva**

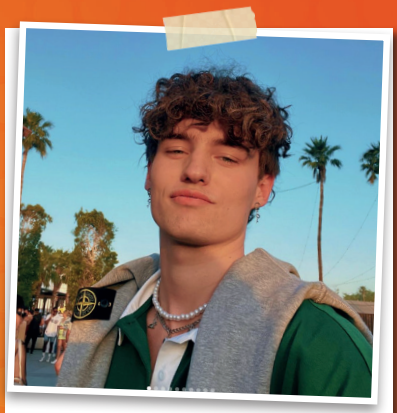

Danilis Boom

Danilis Boom se je rodil 14. marca 2002. Ima že več kot 10 milijonov sledilcev in obožuje različne izzive in vloge. Njegov vzdevek je Danya, za TikTok pa je začel ustvarjati leta 2019. Govori se, da trenutno hodi z Nastyo Badbarbie, ki je prav tako članica skupine XO Team, vendar ta podatek ni uradno potrjen. Danya namreč o svoji družini in zasebnem življenju na družbenih omrežjih ne izda veliko.

Instagram: **@danyaa_boom**
TikTok: **@daniilis_boom**
YouTube:@danikisboom

Spletne novičke:

CHATGPT

ChatGPT je računalniški program, ki je požel precej pozornosti zaradi svoje sposobnosti oponašati človeka. Čeprav je pogosto še neroden, so njegove sposobnosti dovolj prepričljive, da je požel svetovno slavo in mnogo polemik. Na eni strani so opozorila, da je program še precej butast (zelo pogosto si izmišljuje lažne informacije), na drugi pa svarila, da lahko umetna inteligenca hitro uide izpod kontrole in nam začne nagajati. Eden najbogatejših Zemljanov Elon Musk je pred kratkim posvaril, da razvijalci ne sledijo nobenim formalnim etičnim smernicam, in čeprav je velik zagovornik svobode, pozval države, naj razvoj umetne inteligence strogo regulirajo.

TIKTOK DETEKTIVI

Na družbenih omrežjih, predvsem na TikToku, se pojavljajo posamezniki, ki na internetu brskajo za različnimi podatki o pogrešanih osebah in menijo, da s svojimi preiskavami pomagajo pravim detektivom in policiji. Pogosto gre za posameznike, ki radi gledajo detektivske serije in zato mislijo, da imajo znanje, ki je potrebno za iskanje pogrešanih oseb, svoje ugotovitve pa delijo v TikTok videih. Policija pravi, da tovrstni TikTok videi prej škodujejo kot pomagajo preiskavam. TikTok detektivi se na to ne ozirajo – očitno njihovi videi prinesejo dovolj ogledov, da se jim takšno početje splača.

KRIŽIŠČE
NACIONALNA MREŽA ZA POMOČ MLADIM
POBUDNIK DRUŠTVO PROJEKT ČLOVEK

ODVISNOST OD DRUŽBENIH OMREŽIJ

Zakaj so družbena omrežja tako zanimiva? Ker so na njih naši prijatelji, vplivneži in druge znane osebe, hitro dobimo občutek, da bomo nekaj zamudili, če predolgo ne bomo osvežili svojih *feedov*. K temu dodatno pripomorejo še *notificationi*, ki piskajo na vse strani. Pa se ob gledanju popolnih fotografij drugih res počutimo dobro? Raziskave kažejo, da niti približno ni tako. Pri uporabi družbenih omrežij bodimo zato previdni. Če ugotovimo, da smo od njih odvisni, pa poiščimo pomoč, na primer v centru Logout.

Besedilo: Matevž | **Fotografija:** arhiv Pila

PEVKA MESECA

Jisoo

Čeprav so Jennie, Rosé in Lisa iz skupine Blackpink pri izdajanju solističnih glasbenih izdelkov prehitele sočlanico Kim Ji-soo, je prikupna pevka z albumom singlov *Me* najuspešnejša med njimi. V dveh dneh so poslušalci kupili več kot milijon izvodov, kar do zdaj ni uspelo še nobeni južnokorejski pevki. Na tem samostojnem glasbenem izdelku sta dve pesmi, glavni singel *Flower* in *All Eyes On Me*. Mladenka pa se uveljavlja tudi kot igralka, saj je navdušila v seriji *Snowdrop*. Glede na velik uspeh njenih novih pesmi lahko pričakujete, da se bo Jisoo kmalu odločila posneti še samostojni studijski album.

Zanimivosti:

- Jisoo ima starejšega brata in sestro.
- Kot otrok je rada igrala košarko in trenirala taekwondo.
- Želela si je postati slikarka in pisateljica.
- Ima slabo orientacijo in se hitro izgubi.
- Ima več vzdevkov, med drugim Chi Choo in Jichu.
- Rada gleda detektivske serije in anime.
- Boji se hrčkov, ker jo je eden ugriznil, ko je bila majhna.
- Njena najljubša barva je vijolična.

Glasbeno popotovanje

Jisoo je sodelovala tako pri skladanju pesmi kot pri produkciji, o čemer je v nedavnem intervjuju povedala: »Zabavno se je bilo podati na potovanje, na katerem sem odkrila zvrst glasbe, ki mi je najbolj pisana na kožo. V pesmih se pop prepleta s plesnimi in karibskimi ritmi ter južnokorejskimi tradicionalnimi glasbili. Upam, da bodo poslušalci pri meni odkrili nekaj novega.«

Album iz srca

Pevka je razložila, zakaj je toliko časa čakala s samostojnim glasbenim izdelkom: »Nisem želela izdati glasbe, v katero ne bi bila prepričana in ki ne bi prihajala iz srca. Vesela in hvaležna sem, da so moji fani s takim navdušenjem sprejeli album, ki izraža moje bistvo.«

Jaz

Glede albuma *Me* (sl. *Jaz*) je še povedala: »Med pripravo pesmi sem se vprašala: *Kaj bi lahko bila moja prednost?* Želela sem pokazati nekaj novega, raznolikega in obenem zavarovati svojo identiteto. Med snemanjem sem osebnostno zrasla in postala močnejša.«

Vonj rože

V hitu *Flower* prepeva o propadli zvezi, za katero je ostal le bežen vonj rože. Nekdanjega fanta pa ne objokuje preveč, saj je po razhodu na slabšem predvsem on. »Pesem *Flower* me zelo dobro odraža, in to glede melodije, vokala, vizualne podobe in izvedbe, kar je razlog, da sem jo izbrala za prvi singel,« je še povedala pevka.

Besedilo: Matevž | **Fotografije:** arhiv Pila

Shakira: Bzrp Music Sessions, Vol. 53

Kolumbijska zvezdnica je prvi album *Magia* izdala daljnega leta 1991, pri rosnih trinajstih letih. Deset let pozneje ji je z albumom *Laundry Service* uspel preboj na svetovni trg. Od takrat je s 85 milijoni prodanih albumov ena najuspešnejših pevk vseh časov. Z najnovejšim hitom *Bzrp Music Sessions, Vol. 53*, v katerem je združila moči z argentinskim didžejem Bizarrapom, pa se je spet povzpela na vrhove lestvic. Komad je podrl kar nekaj rekordov, med drugim za največ predvajanj pesmi v španščini v 24 urah. Shakira bo kmalu izdala 12. studijski album, glede katerega pa je še precej skrivnostna.

Zanimivosti:

- Shakiro toži špansko finančno ministrstvo, ki trdi, da jim je zaradi neplačevanja davkov dolžna 14,5 milijona evrov.
- Temačni podton nove pesmi spominja Shakiro na glasbo skupine Depeche Mode, ki ji je zelo všeč.
- Shakira je navdihnila številne slavne glasbenice, kot so Beyoncé, Rihanna, Taylor Swift, Selena Gomez, Katy Perry, Christina Aguilera in mnoge druge.

Propadla zveza

Pesem je kritika nogometaša Gerarda Piquéja, s katerim je Shakira lani končala enajst let trajajočo zvezo. Pevka je v pesmi zelo kritična tudi do njegove nove punce Clare Chíe Martí, s katero naj bi jo začel varati, ko sta bila še v zvezi. V pesmi je ostra: *Ko sem te potrebovala, si se pokazal v najslabši luči. Volkulja, kot sem jaz, ni za novince. Prerasla sem te in zato si s punco, ki je kot ti.*

Ženska himna

Pesem je postala himna za ženske, ki so jih partnerji varali oziroma prizadeli. Shakira prepeva: *Mislil si, da me boš prizadel, a si me le naredil močnejšo. Ženske ne jokajo več, ampak zahtevajo, kar si zaslužijo. Želim ti vse najboljše z mojo zamenjavo.*

Pesem kot terapija

Pevka je v nedavnem intervjuju povedala, da je s pomočjo pesmi lažje prebrodila zadnje leto, ki je bilo zanjo res težko: »S pisanjem pesmi sem na zdrav način izrazila negativna čustva. Pesem je postala moja terapija. Zato sem še toliko bolj vesela, da so jo poslušalci tako navdušeno sprejeli, saj je zares iskrena in prihaja iz srca.«

Sodelovanje

Pevka je še razkrila, da je za sodelovanje z Bizarrapom kriv njen desetletni sin Milan: »Moja sinova sta moja glasbena svetovalca. Sploh starejši Milan, ki ima zelo dober posluh. Je velik fan Bizarrapa in mi je rekel: *Če boš sodelovala z njim, bosta osvojila vrh lestvic.* Zatem je poslal glasovno sporočilo mojemu menedžerju, v katerem mu je zapovedal, naj se dogovori za sodelovanje, kar se je tudi zgodilo.«

PILOV POSTER

Sobo si lahko opremite s posterji Mačjim pando, Justinom Bieberjem, Outer Banks, Seleno Gomez, Shakiro in Jisoo.
Kaj želiš obesiti na steno? Katera je tvoja najljubša žival? Pa najljubša glasbena skupina, pevka ali pevec? Najljubši športnik ali filmska zvezda? Pošlji svoj predlog na dopisnici (PIL, 1536 Ljubljana) ali po e-pošti pil@mkz.si, s pripisom **PILOV POSTER**. Predloge zbiramo tudi na **www.pil.si. Med predlogi bomo enega izžrebali.**

Besedilo: UK | **Fotografija:** arhiv Pila

KAKO DOBRO GA POZNAŠ?

EMINEM

1. Kakšno je Eminemovo pravo ime?

a) John Brown.
b) Eminem Novak.
c) Marshall Bruce Mathers III.

2. Kako se je imenoval njegov prvi album (izšel je leta 1996)?

a) Infinite.
b) Endless.
c) Recovery.

3. Katerega superjunaka obožuje?

a) Supermana.
b) Spidermana.
c) Batmana.

4. Kaj je najraje bral v otroštvu?

a) Harryja Potterja.
b) Stripe.
c) Pet prijateljev.

5. Zaradi česa so ga v otroštvu zafrkavali?

a) Ker je imel štrleča ušesa in ker je odraščal v revščini, brez očeta.
b) Ker je bil piflar.
c) Ker je imel rdeč nos.

6. Kakšen vzdevek je dobil po istoimenski uspešnici?

a) Slim Shady.
b) M & M.
c) Hallie.

7. Koliko grammyjev je dobil do zdaj?

a) Nobenega.
b) Dvanajst.
c) Petnajst.

8. Lani so ga sprejeli v Rock and Roll Hall of Fame (dvorano slavnih glasbenikov). Kdo je nastopil ob tej priložnosti?

a) 50 Cent.
b) Steven Tyler in Ed Sheeran.
c) Taylor Swift.

9. V katerem filmu je nastopil leta 2002?

a) Brazgotinec.
b) Izgubljeno mesto.
c) 8 Mile.

10. Katera je njegova najljubša hrana?

a) Takos.
b) Hamburger.
c) Dunajski zrezek in pomfrit.

Pravilni odgovori: 1. c, 2. a, 3. b, 4. b, 5. a, 6. a, 7. c, 8. b, 9. c, 10. a.

Piše: Nika Osredkar | **Fotografija:** arhiv Pila

Naj zmagovalne pesmi z Evrovizije

PREDVAJALNIK

Priprave na Evrovizijo so v polnem teku. Medtem ko čakamo na ta glasbeni spektakel, pa si zavrtimo playlisto zmagovalnih pesmi z Evrovizije iz preteklih let (naš seznam je, iskreno, prekratek, ampak kljub temu poka od energije in vabi k plesu). In seveda - držimo pesti za Joker Out in upamo, da se bo njihova Carpe Diem kmalu pridružila našemu zmagovalnemu seznamu! Slovenija na Evroviziji še nikoli ni zmagala, ampak nikoli se ne ve - Evrovizija je nepredvidljiva. 😉

ABBA – Waterloo

Ko je ABBA leta 1974 osvojila evrovizijski oder, je bil to začetek tako švedskega kraljevanja pop glasbi kot tudi neizmerne slave. Pesem *Waterloo* je takoj po zmagi postala velik hit, ki ga še danes vrtijo po radiu. V njej Napoleonovo bitko pri Waterlooju primerjajo z romantičnim odnosom. Sicer pa ABBA ni navdušila samo s pesmijo, temveč tudi z bleščečimi kostumi, ki pred tem niso bili značilni za to glasbeno tekmovanje. Si sploh lahko predstavljate Evrovizijo brez bleščic?! Ob 50-letnici Evrovizije je bila prav ta pesem izbrana za najboljšo evrovizijsko vseh časov. Zasluženo!

Loreen – Euphoria

Loreen je s pesmijo *Euphoria* navdušila leta 2012 in zmagala z drugim največjim številom točk v zgodovini Evrovizije. Gre za plesni hit, ob katerem težko ostaneš na mestu, zato je še danes izjemno priljubljen. Si opazil/a, da je to že druga švedska pesem na seznamu? Švedi so res mojstri Evrovizije in pop glasbe na splošno. Pevka Loreen se letos s pesmijo *Tattoo* vrača na evrovizijski oder in marsikdo je prepričan, da jo čaka že druga zmaga. Kaj pa mislite vi? Do zdaj je le enemu izvajalcu uspelo na tem glasbenem tekmovanju zmagati dvakrat – to je bil irski pevec Johnny Logan, ki si je zmagi priboril v letih 1980 in 1987.

Duncan Laurence – Arcade

Nizozemec Duncan Laurence je s pesmijo *Arcade* zmagal leta 2019 v Tel Avivu. Pesem je bila favoritka že pred tekmovanjem in napovedi stavnic so se uresničile – Duncan je prepričljivo slavil. Zanimivo je, da je pesem še dolgo po zmagi žela uspehe; leta 2020 je postala viralna na TikToku, v letu 2021 pa je postala največkrat poslušana evrovizijska pesem na glasbeni platformi Spotify in prva zmagovalna evrovizijska pesem zadnjih 45 let, ki se je uvrstila na pomembno glasbeno lestvico Billboard Hot 100. Duncan je navdih za njo dobil v filmski glasbi.

Še več evrovizijskih zmagovalnih pesmi:

Lestvico ste soustvarili pilovci, ki ste pesmi predlagali na Pilovem spletnem forumu.

1. **Emmelie De Forest** – ONLY TEARDROPS
2. **Helena Paparizou** – MY NUMBER ONE
3. **Conchita Wurst** – RISE LIKE A PHOENIX
4. **Lordi** – HARD ROCK HALLELUJAH
5. **Marija Šerifović** – MOLITVA
6. **Ruslana** – WILD DANCES
7. **Katarina and the Waves** – LOVE SHINE A LIGHT
8. **Celine Dion** – NE PARTEZ PAS SANS MOI
9. **Salvador Sobral** – AMAR PELOS DOIS
10. **Netta** – TOY

PILOVA LESTVICA

Na vrhu domače lestvice so Joker Our s pesmijo Carpe Diem, drugi so LPS, BQL & Polkaholiki so tretji, Leopold I je četrti, pesem Barve ocena pa je na petem mestu. Na vrhu tuje lestvice kraljujejo Måneskin, na drugo se je na novo uvrstila Miley Cyrus, tretja je na novo Meghan Trainor, četrta Taylor Swift, GAYLE pa je zdrsnila na peto mesto. Lestvico je postavilo vaše glasovanje.

DOMAČA

1. **JOKER OUT** – CARPE DIEM
2. **LPS** – DISKO
3. **BQL & POLKAHOLIKI** – LUČKE
4. **LEOPOLD I.** – KINDERŠPIL
5. **JOKER OUT** – BARVE OCEANA

TUJA

1. **MÅNESKIN** – BEGGIN'
2. **MILEY CYRUS** – FLOWERS
3. **MEGHAN TRAINOR** – MADE YOU LOOK
4. **TAYLOR SWIFT** – ANTI-HERO
5. **GAYLE** – ABCDEFU

Izbiramo Pilovo najljubšo skladbo! Katera pesem ti je najbolj všeč? Lahko glasuješ med naštetimi domačimi in tujimi skladbami, seveda pa lahko pošlješ tudi nove predloge in vplivaš na lestvico!

Nagradno vprašanje

Predlog pošlji **do 27. maja 2023** na dopisnici (PIL, 1536 Ljubljana) ali po e-pošti na **pil@mkz.si**, s pripisom **PILOVA LESTVICA** oziroma **PILOV POSTER**. Glasuješ lahko tudi na spletnih straneh na **www.pil.si**.

Med prispelimi predlogi za Pilovo lestvico bo Chupa nagradil 5 izžrebancev. Med prispelimi predlogi za Pilov poster bomo nagradili 1 izžrebanca.

Več o varstvu osebnih podatkov, nagradah, pravilih nagradnih iger in nagrajencih na strani 5.

Besedilo: Petra Skrivarnik | **Fotografije:** arhiv Pila in glasbeniki

Joker out osvajajo Evropo

Priljubljeni fantje skupine Joker Out so to pomlad na turneji po Evropi. Obiskali so že Barcelono, Madrid, Varšavo, Izrael, Liverpool in številna druga mesta, kjer se predstavljajo ljubiteljem Evrovizije. A čeprav je publika nad njihovo karizmo in dobro energijo več kot navdušena, so bili fantje malo razočarani nad komentarjem britanskega novinarja, ki je izjavil, da bodo njihovo pesem že pet minut po nastopu vsi pozabili in da ne bo prišla niti v finale. Stavnice sicer pesem Carpe Diem uvrščajo nekje v zadnjo tretjino lestvice, na vrhu pa sta švedska Loreen s pesmijo Tattoo in odštekani Finec s pesmijo Cha Cha Cha Cha. Ne glede na nekatere nesramne komentarje novinarjev mi verjamemo v naše fante in bomo močno stiskali pesti zanje.

Glasbene novičke

Kaj imata skupnega Nika Zorjan in Eva Boto

Priljubljeni pevki Nika Zorjan in Eva Boto sta prijateljici že več kot 11 let, ko sta se spoznali na šovu Misija Evrovizija. Poleg tega, da sta obe odlični pevki, sta obe tudi profesorici razrednega pouka, ki bi ju z veseljem imeli za učiteljici. No, obe punci imata za sabo pester začetek pomladi, zato ni čudno, da jima je telo sporočilo, naj si malo odpočijeta. Najprej je morala svoj koncert odpovedati Eva, saj so ji morali nujno izruvati modrostni zob, ki ji je povzročil kar nekaj nevšečnosti, nato pa je odpoved koncertov napovedala še Nika. Na svojem Instagramu je zapisala: *»Včasih nas naše telo, ker mu ne prisluhnemo, prisili, da se ustavimo, si vzamemo pavzo in čas zase. Meni se je to zgodilo ravno zdaj. Nujno potrebujem vsaj mesec dni pevske pavze, da se 'sestavim' in se vrnem še močnejša, bolj odgovorna in vem, da mi bo to lekcija za vse življenje.«* Pevkama želimo, da v prihodnje bolj pazita nase in na svoje zdravje, in upamo, da se kmalu vidimo na kakšnem koncertu.

Harry Styles
doma vedno najprej pogleda v hladilnik

Čeprav je Harry Styles trenutno eden najbolj priljubljenih pevcev na svetu, je še vedno prav takšen, kot je bil, preden je dosegel svetovno slavo. Tako vsaj pravi njegova mama Anne, ki ga opisuje kot še vedno zelo preprostega in skromnega fanta. 29-letni pevec je po njenih besedah prav takšen, kot je bil kot majhen deček, le da je malce zrasel. Ko pride na obisk domov, vedno najprej odpre hladilnik in pogleda, ali je v njem kaj, kar mu je všeč. Sicer pa ima Harry tudi sestro Gemmo, na oba pa je mama zelo ponosna, saj sta delovna, imata zdrave moralne vrednote in sta zelo prijazna.

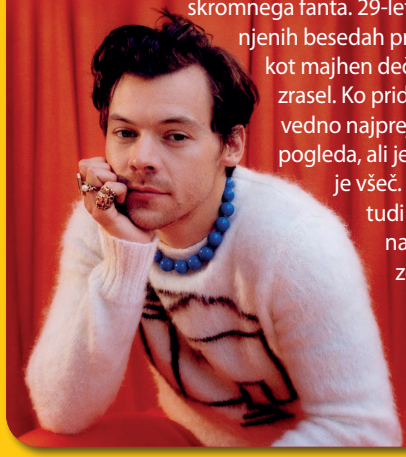

Lady Gaga
v novem Jokerju

Odštekano pevko Lady Gaga, ki zadnje čase navdušuje tudi s svojimi filmskimi vlogami, bomo kmalu videli v novem filmu. Na svojem Instagramu je sporočila, da je končala snemanje filma Joker: Norost v dvoje. Gre za težko pričakovano nadaljevanje o stripovskem junaku Jokerju in njegovi izbranki Harley Quinn. Film si bomo lahko ogledali oktobra prihodnje leto. In ne dvomimo, da se bo priljubljena pevka tudi tokrat odlično izkazala v vlogi igralke.

Taylor Swift
ponovno samska

Pevka Taylor Swift se je razšla s svojim partnerjem Joejem, s katerim sta bila skupaj šest let. Razhod naj bi bil prijateljski in prav nič dramatičen, kot smo morda vajeni pri zvezdnikih. Par je bil skupaj od leta 2016, ko sta se spoznala na zabavi, najbolj pa sta se zbližala prav med pandemijo, ko sta tudi skupaj ustvarjala glasbo. Album Folklor, ki sta ga ustvarila, je prejel celo nagrado grammy. Kaj točno je bil razlog razhoda, ni znano, so se pa oboževalci že nekaj časa spraševali, kako to, da Joe ne spremlja več Taylor na koncertih, kjer je bil vedno v prvih vrstah. Ali ima Taylor že novega fanta, še ni znano, smo pa prepričani, da bo tudi Joeju posvetila pesem, tako kot jo je vsem svojim bivšim.

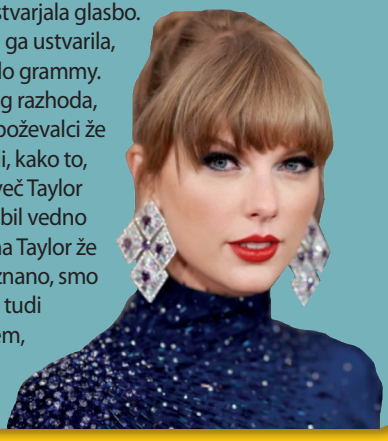

Besedilo: Nika Osredkar | **Fotografija:** arhiv Pila

Najuspešnejši glasbeniki vseh časov

Med glasbene legende uvrščamo številne glasbene skupine ter posameznice in posameznike, ki so tako ali drugače krojili glasbeno zgodovino in v glasbeni industriji za vedno pustili svoj pečat. V tokratni rubriki Glasbene legende predstavljamo štiri najbolj prodajane moške glasbene izvajalce, za katere ste zagotovo že slišali. Čeprav so si med seboj precej različni, je vsem skupno, da so v svoji karieri prodali več kot 220 milijonov izvodov svojih albumov ali singlov, kar je zares izjemen uspeh!

Elvis Presley

Leta delovanja: 1953–1977

Najbolj znane pesmi: *Jailhouse Rock, Can't Help Falling in Love, Love Me Tender, Hound Dog, Are You Lonesome Tonight? ...*

Elvis velja za enega najvplivnejših glasbenikov dvajsetega stoletja. Po končani srednji šoli je nameraval postati voznik tovornjaka, a je poskusno posnel nekaj svojih pesmi in vzbudil pozornost producenta, ki je iskal belca s črnskim zvokom in našel Elvisa. Leta 1956 je tako izdal singel Heartbreak Hotel, ki je postal hit v ZDA. Zatem se je pojavil v številnih TV-oddajah in postal zelo priljubljen. Ljudi je navdušil s svojo energijo in stilom in hitro je postal vzornik uporniških mladih generacij. Po njem so se zgledovali številni drugi glasbeniki, med njimi tudi Beatli. Ni presenetljivo, da je dobil naziv kralj rock'n'rolla.

Michael Jackson

Leta delovanja: 1964–2009

Najbolj znane pesmi: *Billie Jean, Beat It, Man In The Mirror, Black Or White, Bad, Thriller*

Michael Jackson je svojo pot začel v družinski glasbeni skupini Jackson 5, ki so jo sestavljali Michael in štirje njegovi bratje, kasneje pa se je podal na samostojno glasbeno pot. Hitro je zaslovel in v osemdesetih letih postal eden najpomembnejših glasbenih izvajalcev desetletja ter si pridobil naziv kralj popa. Takrat je tudi izdal albuma Thriller in Bad, ki sta podirala rekord za rekordom. Prvi je na glasbenih lestvicah ostal kar dve leti! Seveda je bil kot super zvezdnik zelo zanimiv tudi za novinarje, ki so o njem pisali zelo nenavadne stvari, od katerih so vse kar težko resnične. V svoji karieri je prejel več kot 150 nagrad, med katerimi je kar 15 grammyjev in 39 Guinnesovih rekordov.

Eminem

Leta delovanja: 1988–danes

Najbolj znane pesmi: *My Name Is, The Real Slim Shady, Stan, Without Me, Cleaning Out My Closet, Sing For The Moment, Mockingbird ...*

Eminem je 50-letni raper, glasbeni producent in igralec, ki je svojo izjemno priljubljenost pridobil v začetku tega tisočletja in prispeval k priljubljenosti rap glasbe. Ko je začel rapati, ga mnogi kot raperja niso spoštovali, saj je bila ta glasbena zvrst do takrat rezervirana skoraj izključno za temnopolte izvajalce. Eminem je moral trdo delati, da je dokazal, da si zasluži spoštovanje. In res so tudi drugi opazili, da mu gre prepletanje besed zares dobro. Leta 2000 je izdal album The Marchall Mathers LP, ki mu je prinesel nagrado grammy za najboljši rap album. Številni mu pravijo Kralj hip hopa, znan pa je tudi po vlogi v filmu 8 milj.

Elton John

Leta delovanja: 1962–danes

Najbolj znane pesmi: *Tiny Dancer, Rocket Man, Can You Feel the Love Tonight, Don't Go Breaking My Heart ...*

Elton John je britanski pevec in pianist. Klavir se je sam naučil igrati že pri štirih letih, njegov talent pa so odkrili tudi drugi in dobil je štipendijo za znano glasbeno šolo Royal Academy of Music. Ko je bil star 20 let, je v časopisu videl oglas, v katerem so pri glasbeni založbi Liberty iskali pisca pesmi. Dobil je službo in spoznal Bernieja Taupina, s katerim še danes sodeluje pri pisanju pesmi. Elton John je poznan po glasbenem slogu, ki je nekakšna mešanica popa in rocka, poznamo pa ga tudi po odbitih kostumih, ki jih nosi na svojih koncertih. Angleška kraljica ga je povzdignila v viteza, zato je njegov uradni naziv sir Elton John.

Besedilo: Nika Osredkar | **Fotografije:** arhiv Pila

Zoë Kravitz

Igralka Zoë Kravitz nas je navdušila v najnovejšem filmu o Batmanu, v katerem je odigrala vlogo Seline Kyle oz. Catwoman, poznamo pa jo tudi po vlogi Lete L'Ohol iz filmov Magične živali. Čeprav je odraščala kot otrok slavnih staršev, ostaja preprosta, iskrena in predana svojemu delu. Je izjemno ustvarjalna in vsestranska: ukvarja se namreč z glasbo, igro, manekenstvom, želi pa se preizkusiti tudi v delu za kamero. Spoznajmo jo!

Kako si se pripravila na vlogo Catwoman?
Gledala sem videe divjih mačk in vadila, kako se premikajo. Štiri mesece sem tudi trenirala, da sem pridobila dovolj fizične kondicije za vlogo.

Kako pa je bilo nositi tesno mačjo obleko?
Naporno. Vsakič ko sem morala na stranišče, me je moral nekdo pospremiti in mi pomagati, da sem obleko slekla. Kot bi bila ponovno stara dve leti!

Oba starša sta v zabavni industriji. Si kdaj razmišljala, da sama ne bi opravljala podobnega poklica kot onadva?
Včasih smo se skupaj hecali, da bom postala odvetnica, saj je oče večkrat rekel, da se dobro prepiram. Ampak mislim, da bi težko opravljala pisarniško delo.

Igralci se na avdicijah spopadate z veliko zavrnitvami. Kako jih sprejmeš?
Mama, ki je tudi igralka, me je naučila, da čeprav je včasih v tistem trenutku težko, kasneje vidiš, zakaj je bilo dobro, da neke vloge nisi dobil. Je pa trajalo nekaj časa, da sem takšno razmišljanje ponotranjila.

Kakšno pa je veselje potem, ko neko vlogo zares dobiš?
Ogromno! Ko sem dobila vlogo Catwoman, je moj telefon zvonil bolj kot za katerikoli rojstni dan. Vsi so mi čestitali in bilo je noro.

Si zelo vsestranska. V čem se še želiš preizkusiti?
V režiji in montaži. Pa tudi pišem rada. Igranje pa se mi včasih zdi zelo stresno, ker se želim res potruditi, da ne razočaram režiserja. Prav zato bi se rada večkrat preizkusila v vlogah za kamero.

Snemanje Batmana ste morali prekiniti zaradi pandemije. Kaj si počela v vmesnem času?
Bilo je grozno – toliko časa sem se pripravljala na vlogo, potem pa se je vse zaustavilo! Prve tri mesece lockdowna sem preživela v Londonu, kjer sem se sprehajala, gledala serije in počela enake stvari kot vsi drugi v tistem času. V Londonu nisem poznala veliko ljudi, zato sem bila precej osamljena.

Zdaj si postala precej bolj prepoznavna. Kako se spopadaš s slavo?
Na trenutke je res naporno. Priznam, da včasih kar ne želim zapustiti stanovanja, ker nisem čustveno pripravljena na to, da me ljudje na ulici prepoznavajo. V slavi ne uživam. Če si prepoznaven, te vsi opazujejo, ti pa se moraš pretvarjati, da tega ne opaziš.

Dejstva o Zoë:

- Njeno polno ime je Zoë Isabella Kravitz.
- Rodila se je 1. decembra 1988 v Los Angelesu.
- Njena mama je slavna igralka Lisa Bonet, oče pa glasbenik Lenny Kravitz.
- Delala je tudi kot model, ustvarja pa tudi svojo glasbo.
- Nekoč je dva meseca manjkala v šoli, ker je očeta spremljala na glasbeni turneji po Evropi.
- Njeno najljubše mesto je New York.

Besedilo: Jure Kreft | **Fotografije:** arhiv distributerjev

Hitri in drzni X

V številnih misijah in v nemogočih razmerah so Dom Toretto *(Vin Diesel)* in njegova družina premagali in pregnali vse sovražnike na svoji poti. Zdaj se spopadajo z najhujšim nasprotnikom, kar so jih kdaj srečali: grozljivo grožnjo, ki prihaja iz senc preteklosti, poganja pa jo krvno maščevanje in odločenost, da za vedno razbije družino in uniči vse, kar Dom ljubi.

Meter pričakovanja

Romantika: 😍😍🩶🩶🩶
Smeh: 😂😂🩶🩶🩶
Akcija: 🔥🔥🔥🔥🔥
Strašljivost: 💀💀💀💀💀
Globina: 🤓🤓🩶🩶🩶

23 let divjanja in ena katastrofa

Hitri in drzni je franšiza, ki nas spremlja že neverjetnih 22 let, saj so prvi del z isto jedrno igralsko zasedbo posneli že davnega leta 2000. Filmov, ki gradijo glavno zgodbo, bo zdaj 10, poleg teh pa obstaja še animirana serija in nekaj ločenih filmov, ki se dogajajo v istem vesolju. V vseh teh letih je šlo filmarjem boljše kot v najbolj optimističnih načrtih: franšiza je postala kultna, sodelujoče pa je preplavila slava, začinjena s kupi denarja. A nesreča lahko doleti tudi najboljše: Paul Walker, eden glavnih zvezdnikov franšize, je v resničnem življenju dirjal s športnim avtomobilom skupaj s svojim prijateljem, ki je izgubil kontrolo nad vozilom. V nesreči sta oba tragično umrla, producenti pa so morali najti način, kako naprej.

Posmrtno življenje na platnu

Walkerjeva družina je bila prepričana, da bi Paul želel, da se film dokonča, zato so producente podprli in angažirali Paulova brata Caleba in Codyja, da sta namesto njega odigrala manjkajoče scene. Prizore se potem dodatno digitalno obdelali, da so bratova obraza spremenili v Paulovega! Metoda je bila uspešna in oboževalci so v napovedniku za film Fast X opazili, da v njem spet nastopa Paul oziroma kdorkoli ali karkoli nam je na platno ponovno prineslo Brianov značaj. Ustvarjalci pravijo, da so pri animiranju Paulovega obraza vselej izhajali iz njegovih značilnih potez oziroma posnetkov, ki so jih z njim naredili pred njegovo smrtjo. Če bo šlo tako naprej, se ne bomo preveč čudili, če bo kmalu kdo dobil oskarja za vlogo, ki jo je odigral po smrti!

- *Fast X*
- v kinu od 18. 5. 2023
- akcijski film, triler
- Vin Diesel, Michelle Rodriguez, Jordana Brewster, Jason Momoa
- ZDA

Mala morska deklica

Meter pričakovanja

Romantika: 😍😍😍😍😍
Smeh: 😂😂🩶🩶🩶
Akcija: 🔥🔥🩶🩶🩶
Strašljivost: 💀🩶🩶🩶🩶
Globina: 😎😎😎🩶🩶

Težko pričakovana in z oskarjem nagrajena glasbena Disneyjeva klasika prihaja v igrani različici zgodbe o morski deklici, ki se zaradi ljubezni odloči zapustiti svoj pravljični podvodni svet. Film glede na napovednik precej obeta – Disney se bo ob svoji stoti obletnici nastanka (studio so ustanovili leta 1923) izprsil z dovršeno in čustveno zgodbo. Snemali so ga več let v različnih državah (med drugim tudi v Italiji), glavna igralka Halle Bailey pa pravi, da je med snemanjem nekaj dni preživela tudi po 13 ur pod vodo v velikih cisternah, kjer so uprizarjali podvodne prizore.

- *The Little Mermaid*
- v kinu od 25. 5. 2023
- biografska drama
- v glavnih vlogah: Halle Bailey, Jonah Hauer-King, Melissa McCarthy, Javier Bardem
- ZDA

Varuhi galaksije: 3. dejanje

Meter pričakovanja

Romantika: 😍😍🩶🩶🩶
Smeh: 😂😂😂😂🩶
Akcija: 🔥🔥🔥🩶🩶
Strašljivost: 💀💀💀🩶🩶
Globina: 😎🩶🩶🩶🩶

Varuhi galaksije so izobčenci s super močmi, ki so se spoprijateljili in našli skupen smisel v varovanju galaksije. Ker gre za čudake, je film temu prilagojen tudi z žanrom komedije. Tokrat jih bo ulovila skrivnostna preteklost prikupnega rakuna Rocketa, ki ga v originalni različici sinhronizira Bradley Cooper. Poleg njega lahko v filmu vidimo še pravo zbirko slavnih, vključno s Chrissom Prattom, Zoe Saldano, Davom Bautisto, Vinom Dieslom in Silvestrom Stallonejem.

- *Guardians of the Galaxy Vol. 3*
- v kinu od 4. 5. 2023
- akcijski film, komedija
- v glavnih vlogah: Chris Pratt, Zoe Saldana, Vin Diesel, Dave Bautista, Elizabeth Debicki
- ZDA

Besedilo: Nika Osredkar | **Fotografije:** arhiv distributerja

THE UMBRELLA ACADEMY

Igrajo: Elliot Page (Vanya), Tom Hopper (Luther), David Castañeda (Diego), Emmy Raver-Lampman (Allison), Robert Sheehan (Klaus), Aidan Gallagher (Number Five), Justin H. Min (Ben) ...
Število sezon: 3, prihaja tudi četrta sezona
Na sporedu od: leta 2019
Žanr: fantazijska superherojska serija
Država izvora: ZDA
Jezik: angleščina

The Umbrella Academy je serija, nastala po priljubljenih stripih. Ob izidu leta 2019 je postala ena najbolj priljubljenih serij leta in konec letošnjega ali v začetku prihodnjega leta bo dobila svojo zadnjo, četrto sezono. Do takrat lahko uživamo v epizodah preteklih treh sezon in ugibamo, s čim se bodo naši super junaki primorani spopasti v svoji zadnji preizkušnji.

Vsebina

Vse se začne, ko 43 žensk z različnih koncev sveta istočasno rodi otroka, čeprav sploh niso bile noseče. Sedem otrok posvoji milijarder sir Reginald Hargreeves, ki pa ni prav dober oče. Iz otrok naredi super junake ter skupini nadene ime »The Umbrella Academy«, vsakega posebej pa kliče zgolj po številki. Enega od otrok, Vanyo, drži stran od drugih, saj trdi, da ne kaže nobene supermoči. Za otroke skrbi mati robotka Grace. V začetku prve sezone naši super junaki izvedo, da je Reginald umrl. Zberejo se na njegovem pogrebu, ko izvejo, da se svetu bliža apokalipsa. Junaki se zato združijo, da bi poskušali rešiti svet. Dogajanje je postavljeno v sedanjost, v kateri pa ne uporabljajo tehnologije, kar stvari še dodatno zaplete.

Stripi kot podlaga za filme in serije

Številni filmi, ki so nastali po stripih, so izjemno priljubljeni – na primer Maščevalci, Batman, Spiderman in drugi.

Vse bolj pogosto se zgodi, da po stripih nastanejo serije – eno takšno, serijo Heartstropper, smo predstavili že v marčni številki Pila. Stripe The Umbrella Academy je napisal Gerard Way, pevec in ustanovitelj skupine My Chemical Romance. Navdih za pisanje stripa je našel v svoji bolečini v času, ko so se z bandom razhajali. V vsak lik je dal delček sebe in jih skušal postaviti v situacije, polne pritiska, ki ga je tudi sam čutil v tistem obdobju. Gerard je odličen primer tega, kako lahko bolečina spodbudi tudi ustvarjalnost.

»V knjigi pa ni bilo tako ...«

To pogosto slišimo, ko si ogledamo film ali serijo, nastalo po knjigi ali stripu. Pri tem se moramo zavedati, da je film svoja vrsta umetnosti, ki le stežka zajame vse detajle iz knjige (No, smo pa aprila izvedeli dobro novico, da bo po knjigah o Harryju Potterju nastala serija, ki naj bi ostala zvesta knjigam, in komaj že čakamo, da jo vidimo!). Nazaj k The Umbrella Academy; tudi tukaj so pri ustvarjanju serije spremenili kar nekaj stvari iz stripov. Nekatere like so dodali, drugim so spremenili supermoči, a vse to v upanju, da bo serija nadgradila stripe in privabila nove oboževalce. In to ji je uspelo!

Opica Pogo

Če ste si serijo že ogledali, veste, da v njej nastopa tudi opica Pogo. Ustvarili so jo ustvarjalci, ki so sodelovali tudi pri franšizi Planet opic in Gospodar prstanov. Oživitev takšnega lika namreč zahteva ogromno posebnih učinkov in dela, zato je pri ustvarjanju Poga sodelovalo kar 220 ljudi!

JUSTIN BIEBER

Fotografija: arhiv Pila

Fotografija: Shutterstock

LJUBEZENSKE PREVARE IN TI

Tudi pri romantiki se hitro srečamo s spletnimi tehnologijami. Od prvih stikov s simpatijo do bolj resnih pogovorov in sekstinga. In to je čisto ok. Vseeno pa se tudi v svetu digitalne ljubezni srečujemo z zlorabami zaupanja, prevarami in drugimi neprijetnostmi. Kar pa ni ok.

Da bo na spletu čim manj zlomljenih src, preberi nekaj nasvetov.

OGLASNO SPOROČILO

KDO JE NA DRUGI STRANI?

Ključno je: preveri identiteto osebe na drugi strani, saj nekateri izkoriščajo zaupanje. Na spletu je namreč enostavno vzeti nekaj fotografij, si izmisliti ime in priimek in v svoje mreže vabiti nič hudega sluteče ljudi. Zato identiteto simpatičnega neznanca ali supersmart neznanke preveri še prek kakšnega drugega kanala. Preveri, če tistega, ki si ga spoznal prek spleta, pozna kakšen tvoj prijatelj. Je to osebo že kdo kdaj srečali v živo?

Če sta odgovora negativna, ravnaj previdno in premišljeno.

SEKSTING IN ZASEBNOST

Na internetu hitro pride do intimnih sporočil, vročih fotk in videov, s katerimi pokažemo, kako smo si blizu in naklonjeni. Zavedaj pa se, da lahko kaj hitro pride tudi do zlorabe vsega, kar pošiljaš. Ob tem je prav, da vemo, da je posredovanje zasebnih fotografij in sporočil tretjim osebam ali njihovo objavljanje lahko celo kaznivo dejanje.

V digitalni dobi se zlorabe zaupanja povečujejo. Po razpadu zveze se tako osebne, pa tudi zelo intimne vsebine, znajdejo na forumih, družbenih omrežjih in drugod. Za žrtev je to izjemno boleča izkušnja.

Če se to zgodi tebi, ne obupaj. Na pomoč ti lahko priskoči več strokovnjakov!

Telekom Slovenije, d.d. Ljubljana

ZAKAJ SE TO DOGAJA RAVNO MENI?!

Najprej globoko vdihni in se poskusi umiriti. To je pomembno, saj razburjeni ponavadi odreagiramo napačno in še poslabšamo situacijo. Nato **pokliči policijo** oziroma se **obrni na SI-CERT** (www.cert.si), kjer ti bodo pomagali pri brisanju zasebnih vsebin in kaznovanju tistih, ki so zlorabili tvoje zaupanje. Še zdaleč nisi edini ali edina! Naj te ne bo sram, na policiji in SI-CERTU bodo razumeli tvojo stisko.

Če se želiš s kom pogovoriti, se spomni na **TOM telefon** in pokliči **brezplačno številko 116 111** ali pojdi na spletno stran e-tom.si.

VEČ O NASLEDNJI TEMI

V naslednji številki gremo z mobitelom na morje! Kako varno komunicirati s prijateljicami in prijatelji na daljavo, kako zavarovati svoj mobitel in kaj narediti, če nam pade v vodo?

TelekomSlovenije

telekom.si

Ilustracije, besedilo in fotografije: Tamara Bregar, Kaja Cajhen in Živa Rogelj, Narodna galerija, Shutterstock

JAPONSKI BONTON

Japonci so zelo vljuden narod. Velik poudarek namenjajo pravilom obnašanja, spoštovanju starejših in spoštovanju nadrejenih na delovnem mestu ter delu za skupno dobro. Kako pomembno je za Japonce lepo vedenje, nam pove dejstvo, da se priklona, tradicionalnega načina pozdravljanja, učijo že majhni otroci, pozneje pa delodajalci za svoje delavce organizirajo tudi posebne tečaje.

KAKO SE PRAVILNO PRIKLONITI?

Vsak priklon se izvaja z ravnim hrbtom. Fantje imajo roke ob telesu, dekleta jih sklenejo pred sabo. Bolj ko je priklon dolg in globok, več spoštovanja izkažeš. Mlajši in podrejeni se priklanjajo dlje kot starejši in nadrejeni.

Poznamo tri vrste priklona: neformalni, pri katerem skloniš le glavo, formalni in zelo formalni, ki se ločita po globini priklona.

Prikloni torej niso najbolj enostavni, upoštevati moraš kar nekaj pravil. Pojavi se lahko še ena težava; če se priklanjaš dlje, kot je pričakovano, je zelo verjetno, da se bo tvoj sogovornik priklonil še enkrat, nato se od tebe pričakuje, da se prikloniš še enkrat. To se lahko razvije v serijo vse krajših priklonov.

PRAVILA OBNAŠANJA ZA MIZO

Veliko pravil lepega obnašanja je povezanih s hrano. Japonce boš redko videl jesti na ulici ali med hojo, saj velja prehranjevanje v javnosti za zelo neprimerno navado.

Večina restavracij uporablja lesene palčke za enkratno uporabo, ki jih pred jedjo prelomiš. Včasih so zato lahko v njih trske. Pravilno je, da palčki podrgneš drugo ob drugo, da se znebiš trsk, vendar je treba paziti, da palčk v dlaneh ne drgneš preveč divje. To je skrajno nevljudno, sploh v suši restavracijah, saj s tem sporočaš natakarju, da so palčke slabe kvalitete.

Palčk nikoli ne zapiči navpično v hrano. Tak obred se namreč izvaja na pogrebih.

V restavracijah je nevljudno tudi usekovanje. Japonci se bodo takrat umaknili na stanišče.

Palčk se ne sme zapičiti v hrano!

NA OBISK PRIDI Z DARILOM

Lepo vedenje se ne pričakuje le v javnosti, ampak tudi za zaprtimi vrati. Gostje, ki so povabljeni v japonski dom, morajo ob prihodu sezuti čevlje in se preobuti v natikače, ki jih gostitelji že prej skrbno pripravijo.

Gostitelju hvaležnost za povabilo izkažeš z darilom. Nevljudno je, če s seboj ne prineseš ničesar. Za to obstaja tudi izraz *tebura* – praznih rok.

Darilo se ponudi, ko se vsi zberejo v dnevni sobi. Lahko se zgodi, da tudi gostitelj ponudi darilo, v tem primeru je vljudno darilo prvič nežno zavrniti in ga sprejeti šele ob ponovni ponudbi.

SREBANJE REZANCEV JE ZNAK UŽIVANJA V HRANI

Čeprav je srebanje hrane pri nas nevljudno, je na Japonskem zaželeno, saj s tem kuharju sporočaš, kako dobra je njegova hrana.

RISANJE PO KORAKIH
DARILNA ŠKATLA

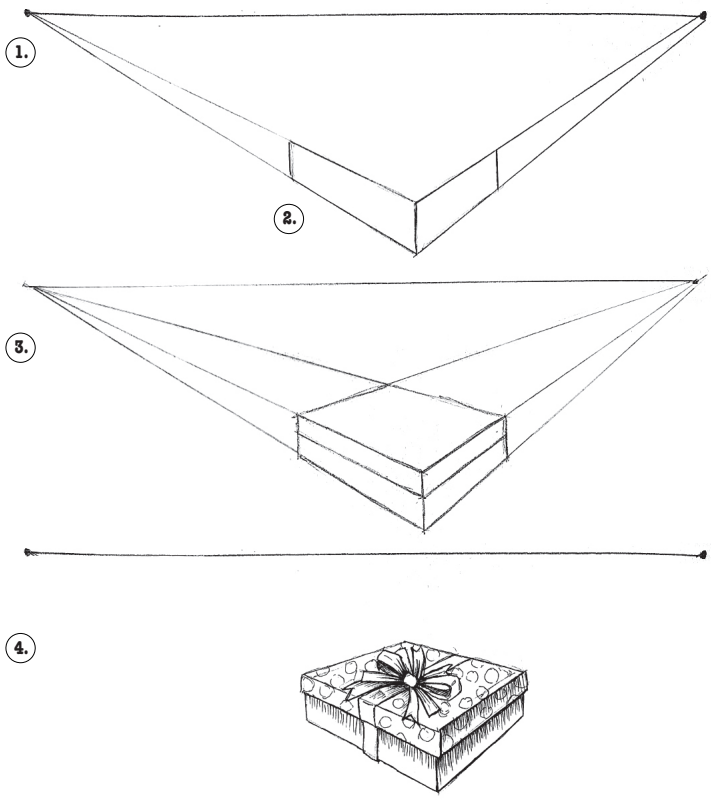

1. Narišemo ravno linijo, ki predstavlja horizont. Na liniji označimo dve točki oziroma piki. Piki morata biti precej narazen, saj manjši ko je razmak, večja je perspektivna krajšava.

2. Narišemo krajšo navpično črto pod horizontom, ki predstavlja enega izmed robov darilne škatle. Zgornjo in spodnjo točko navpične črte povežemo z linijami do leve oziroma desne pike na horizontu.

3. Velikost darilne škatle določimo tako, da narišemo levi in desni rob škatle. Iz stranskih robov potegnemo pomožne linije do pik na horizontu. Tako dobimo pokrov darilne škatle.

4. Eno stran darilne škatle zasenčimo. Na škatlo narišemo dekoracije. Po želji narišemo še pentljo in trakove.

PO JAPONSKO

Dober tek!
Izgovarjava: itadakimasu
hiragana: **いただきます**

Hvala, dobro je bilo!
Izgovarjava: gochisosama
hiragana: **ごちそうさま**

Maša Teršar

Anja Bukšek

V prihodnji številki PIL bomo predstavili nagrajence natečaja **Moj manga stil!** Poslali ste čudovite risbe, iz vseh koncev Slovenije. Hvala vsem! Strokovna komisija bo imela kar težko delo pri izbiri ☺

ŠNOFIJEVA DRUŠČINA: STRAŠNA HIŠA 9. DEL

Piše: Pižama | Riše: Matej de Cecco

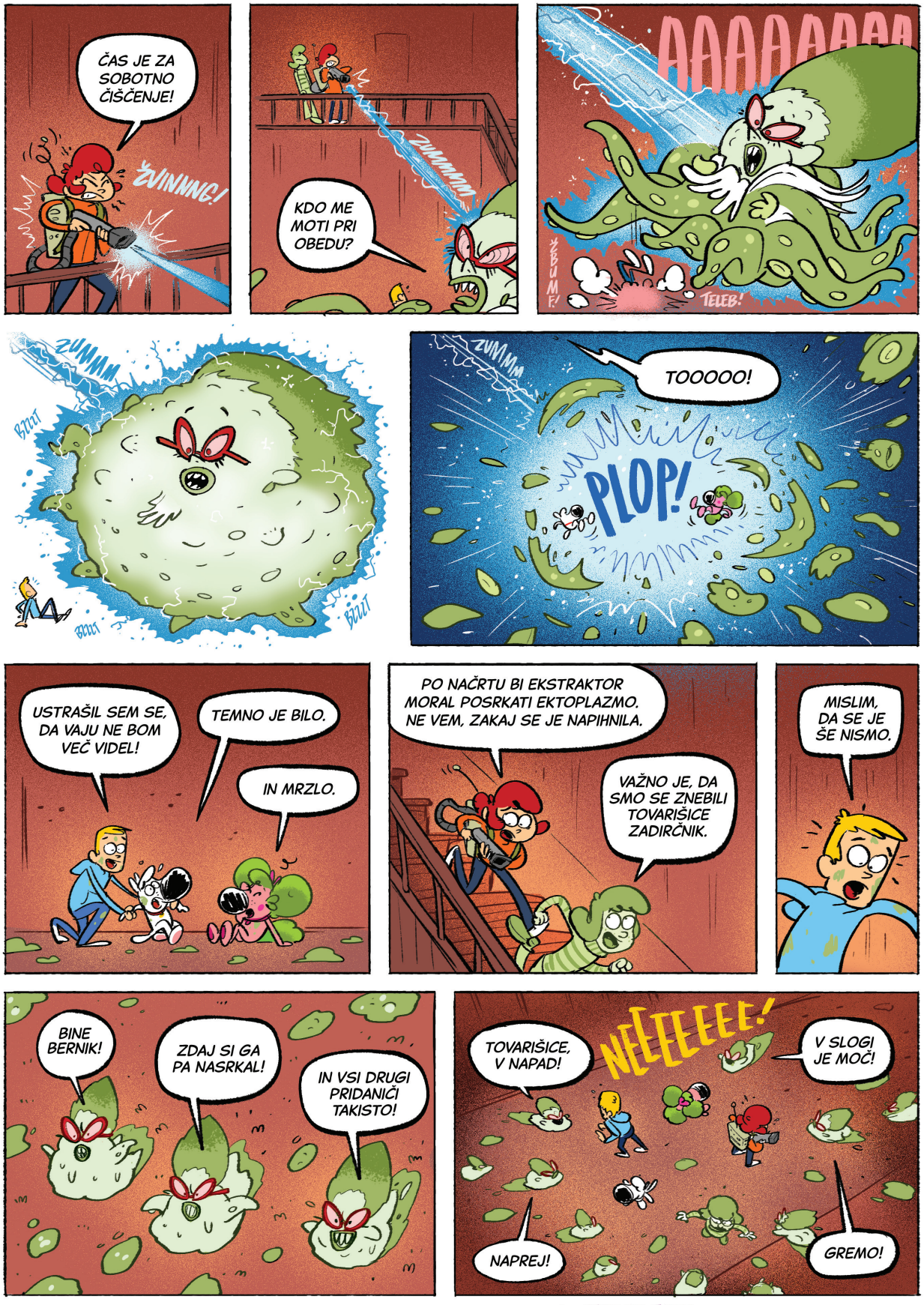

SE NADALJUJE...

Resnična zgodba

Piše: Vinko Möderndorfer Riše: Mateja Korbar Šimić

ZGODILO SE JE

Šele čez kakšen dan sem prišla k sebi.

To, kar se mi je zgodilo pred tisto slaščičarno v ulici za našo šolo, je bil čisti šok. Čuden moški me je hotel zvabiti v avtomobil. Kako sem lahko bila tako neprevidna! Nisem vedela, ali naj povem očetu. Očetu bolj zaupam. Mama bi mi takoj začela likati možgane, češ, kako sem neumna, naivna, butasta … Ne, mami ne bom povedala. Če že, bom govorila z očkom.

Zvečer sem ležala na svoji postelji in buljila v strop. Razmišljala sem o Blažu. Kako je mogoče, da sem mu verjela. Tako je bil simpatičen. Brez težav sem se z njim pogovarjala. In lep je. Ja, lep in simpatičen. Pameten. Takšnega fanta bi si želela. Hkrati pa sem pomislila tudi na to, da sem se preveč prestrašila, mogoče pa je vseeno bil nesporazum. Blaževo telefonsko sem blokirala. Še vedno pa lahko grem na aplikacijo. Ne vem, zakaj ne bi nadaljevala s četanjem. Vesna pravi, da je večina fantov zelo kul. In da so taki primerki redki.

Odprla sem aplikacijo.

Imela sem več kot trideset ponudb za prijateljstvo. Tudi Blaž se je oglašal in pošiljal sporočila. Odprla sem jih.

Ajda, lepo te prosim, oglasi se. Vse skupaj je ena sama gromozanska napaka. Ajda, pogrešam te. Dovoli, da ti razložim …

In še in še in še.

Pogledala sem tudi druge všečke. Zagledala sem Jernejev všeček. Napisal je: *Vidim, da četaš. Če se že v šoli ne znava pogovarjat, se bova pa mogoče lahko tako. Oglasi se.*

Ja, Jernej mi je bil všeč, ampak potem se je izkazal za takšnega kretena.

Trikrat sem globoko zadihala in vseeno poklicala Blaža.

Takoj se je oglasil.

Zaprla sem kamero. Nisem hotela, da me vidi.

»Ajdaaaa,« je vzkliknil, »hvala, ker si se oglasila.«

»Kaj bi rad?!« sem skoraj bevsknila. »Zakaj si poslal tistega … tistega …« in nisem povedala do konca. Glas se mi je zatresel.

»Moj oče. Moj oče je prišel pote,« je rekel.

»Zakaj nisi prišel ti?!«

»Ajda, lepo te prosim, vklopi kamero. Ne morem ti samo povedat.«

»Prekinila bom,« sem rekla odločno, »nimava se kaj pogovarjat. Očetu bom povedala … Adijo!«

»Počakaj!!« je zavpil in glas se mu je zatresel. »Lepo te prosim, počakaj! Daj mi še eno priložnost. Naj ti razložim. Oprosti. Žal mi je. Samo povedal bi ti rad …«

Počakala sem.

»No, kaj?!«

»Prosim, prižgi kamero!«

»Zakaj?«

»Moraš me videt.«

Malo sem počakala, potem pa sem pritisnila na ikono. Pojavil se je. Sedel je pred računalnikom. Kot vedno. Roke je imel položene na mizi. Malo višje sem videla tudi rob tipkovnice. Nasmehnil se mi je. Nisem vedela, ali naj mu vrnem nasmeh. Lase je imel počesane preko čela. Ostala bom resna, sem sklenila.

»No?!« sem bila resna. »Povej!«

Spet se je nasmehnil. »Oprosti, moral bi ti povedati. Pa si nisem upal. Bal sem se, da se ne boš hotela več pogovarjati z mano. In zdelo se mi je, da ti bom lažje povedal, ko se bova videla.«

»In zakaj potem nisi prišel v slaščičarno, kot sva se dogovorila?« sem ga vprašala.

»Zato,« je rekel, se z obema rokama prijel za rob pisalne mize in se odrinil nazaj.

Zapeljal se je do sredine sobe.

Sedel je na invalidskem vozičku.

Zdi se mi, da sem nehala dihati. Tega nisem pričakovala. Blaž je bil na invalidskem vozičku.

Spet se je nasmehnil. Tokrat drugače. Takšen grenak nasmešek je bil. Rekel je: »Zdaj razumeš?«

Rahlo sem prikimala.

»Moral bi ti povedat … Zato sem prosil očeta, če te lahko gre iskat. Zdelo se mi je, da ti bom lažje povedal, ko me boš videla. Tako zelo sem se bal …«

V očeh se mu je zaiskrilo.

In tudi meni so se nabirale solze.

»Tako sem se bal, da se ne boš hotela več pogovarjati z mano.«

Od zadaj se je zdaj približal plešasti možakar, prijel je Blaža za ramena in ga počasi potisnil do mize. Sklonil se je in rekel: »Tudi meni oprosti, Ajda, ker sem te prestrašil.«

»To je moj oče,« je rekel Blaž.

Potem smo vsi molčali.

Nisem vedela, kaj naj rečem. Nekaj časa smo se kar gledali. Bilo me je sram, ker sem bila tako nezaupljiva.

»Pustil vaju bom sama,« je rekel Blažev oče, ga potrepljal po ramenu in izginil nekje v ozadju.

Spet sva molčala. Blaž ima tako lep nasmeh, sem pomislila.

»Ne bom ti zameril, če se ne bova več videla,« je čez čas tiho rekel. »Mi bo pa zelo žal. Ampak, sam sem kriv …«

»Ne!« se skoraj kriknila, »želim se družiti s tabo, tudi ti mi oprosti, ker sem bila tako nezaupljiva. Saj veš, kakšne grozne reči se dogajajo po svetu.«

»Potem se bova še pogovarjala?« me je plaho vprašal.

»In tudi videla se bova. Kdaj želiš, da pridem k tebi?« je kar zletelo iz mene.

»Boš prišla k meni?«

»Ja.«

»Kdaj? Lahko jutri?«

»Lahko. Jutri po šoli.«

»Očeta bom prosil, da pride pote,« je bil navdušen in njegov prelepi nasmeh mu je še bolj razsvetlil obraz.

Prikimala sem.

»Hvala ti,« je še rekel.

»Ne zahvaljuj se mi. Veselim se, da te bom videla, mislim, da te bom videla v živo.«

Oba sva se zasmejala.

»Si komu povedala za … No, za najin nesporazum?« je vprašal.

Odkimala sem.

»Bilo bi mi nerodno … Ko bom spoznal tvoje starše, bi mi bilo neprijetno, če bi vedeli, kako sem te prestrašil.«

Želi si spoznati moje starše, sem pomislila, in to mi je bilo všeč. Resen fant je. To, da je na invalidskem vozičku, se mi tisti trenutek ni zdelo nič posebnega, čeprav me je zanimalo, kaj se mu je zgodilo, kakšna je njegova zgodba, ampak, sem pomislila, mi bo že vse povedal. Jutri, ko se bova videla.

»Očiiii!« je poklical in pogledal nekam v ozadje. »Očiii!«

V sliko je spet stopil debelušen možakar. Na široko se je nasmehnil in se sklonil proti kameri.

»Ajda bo jutri prišla k meni, jo boš lahko šel iskat?«

»Seveda,« je dobrodušno prikimal Blažev oče. »Se lahko dobiva v tisti enosmerni ulici takoj desno od slaščičarne? Tam lažje parkiram.«

Prikimala se.

»Prav,« je rekel Blažev oče, »ob enih, bo to v redu?«

»Ja,« sem rekla, petnajst minut do enih končamo pouk.«

»Se veselim,« je še rekel oče in mi pomahal, potem pa izginil v ozadju.

»Tudi jaz se zelo, zelo veselim,« je skoraj zašepetal Blaž.

Nasmehnila sem se. Nisem vedela, ali je primerno, da tudi jaz rečem, da se veselim, ker v resnici sem se zares veselila.

»Si za naju že povedala prijateljicam?« me je vprašal.

»Ja, Vesni. Vesna je moja najboljša prijateljica.«

»Si ji povedala tudi za najin … no, nesporazum.«

»Ja. Rekla je, da moram poklicat policijo.«

»Saj je nisi poklicala?« je vprašal.

Odkimala sem in mislim, da sem zardela. Res sem se počutila krivo, ker sem bila tako nezaupljiva. V resnici je Blažev oče dober človek, skrbi za svojega sina, hotel je samo pomagati, jaz pa sem reagirala kot kakšna histerična trapa.

»Mi zdaj zaupaš?« me je vprašal.

Prikimala sem.

»Mislim, da je boljše, da tvoji prijateljici nič ne poveš, da se jutri dobiva. Saj bo še čas za to. Naslednjič vaju bom obe povabil na čaj.«

»Prav,« sem rekla. Pomislila sem, da bi Vesna spet zahisterizirala, hotela bo zraven na vsak način. Vse bi pokvarila. Potem sva se z Blažem še malo pogovarjala. Pokazal mi je knjige, ki jih trenutno bere. Same zanimive knjige o vesolju in črnih luknjah. Čisto se je razgovoril. Rekel je, da mi bo posodil kakšno knjigo.

Čez kakšno uro sva se poslovila. Približal se je kameri in ustnice zaokrožil v poljub. Tudi jaz sem naredila podobno, vendar bolj plaho in neodločno. Moj prvi poljub, ki sem ga poslala po medmrežju.

Naslednji dan sem bila čisto zmedena.

»Kaj je s tabo? Kot da si padla iz centrifuge!« me je vprašala Vesna. »Si povedala doma, kaj se ti je zgodilo?«

»Brez veze. Sem že pozabila,« sem ji rekla.

Komaj sem čakala, da bo konec pouka.

»Greva na kakav v Valeto? Jaz častim,« me je povabila Vesna.

»Nimam časa. Imam klavir.«

»A ga nimaš ob četrtkih?«

Nisem odgovorila, samo stekla sem navzgor po ulici. Vesna je še nekaj zavpila za mano. Nisem se ozrla. Stekla sem do križišča in za vogalom malo počakala. Pokukala sem nazaj po ulici. Vesne ni bilo več. Je že zavila v Valeto. In sem šla nazaj in potem stekla čez cesto in naravnost proti slaščičarni za šolo.

Bila sem vznemirjena. Prijetno vznemirjena. Srečala bom svojega novega prijatelja, ki ga imam vedno bolj rada. Zdaj ko vem, da je na invalidskem vozičku, čutim do njega še nekaj več. Ne usmiljenja. Sploh ne. Pač pa … Zdi se mi, da mu lahko pomagam, da mu lahko stojim ob strani. Za vse drugo mi ni bilo mar.

S hitrimi koraki sem šla mimo slaščičarne. Nikjer ni bilo nikogar. Skozi izložbo sem videla, da je v slaščičarni zelo malo ljudi. Dve gospe in zdolgočasen natakar. Skoraj stekla sem naprej do vogala. Pogledala sem navzgor po enosmerni ulici, ki se je na koncu priključila na glavno cesto. Na obeh straneh so bili parkirani avtomobili. Šla sem naprej in gledala, kje bom videla avtomobil Blaževega očeta. Na koncu ulice sem ga zagledala. Iz avtomobila je izstopil Blažev oče in mi pomahal. Pospešila sem korak.

»Lepo, da si prišla. Blaž te že nestrpno pričakuje.« In mi je galantno odprl vrata.

Sedla sem v avtomobil. Zaprl je vrata za mano in šel okoli avtomobila na svoj sedež. V avtomobilu je smrdelo po cigaretnemu dimu. To mi ni bilo všeč. In tudi notranjost avtomobila ni bila preveč čista. Pepelnik med sedežema je bil do vrha napolnjen s čiki. In na tleh pod mojimi nogami so bile raztrgane vrečke čipsa in sladkarij, ki jih kupiš na bencinskih črpalkah.

Sedel je za volan in zaloputnil vrata za sabo. »Pripni se, prosim!« mi je rekel.

Pripela sem se.

»Nisi dobro zaprla vrat,« je rekel. Z desno roko se je prijel zadaj za moj sedež, z levo pa se je stegnil preko mene do vrat. V roki, sem videla, je stiskal bel robček. Nekakšen čuden vonj je zaplaval okrog mene. Z roko, v kateri je stiskal robček, zdaj sem ga videla še bolj natančno, je odprl vrata in jih še enkrat zaloputnil. Potem sem začutila, kako me je z roko, ki jo je imel naslonjeno zadaj za mojim sedežem, prijel za vrat, z levo roko pa mi je pritisnil robček na nos in usta. Začutila sem, kako močno je pritisnil robec na moj obraz. Zaskelelo me je. Nisem mogla dihati. Kiselkast in pekoč vonj mi je napolnil nos in usta. Zadišalo je po bolnišnici. Zameglilo se mi je pred očmi. Naredila se je tema. In padla sem v temo. Kot bi me nekdo izbrisal. Kot da me nikoli ne bi bilo.

Pripravila: Katja Stergar v sodelovanju z Bralno značko
Slikovno gradivo: Založba Malinc, založba Miš, Mladinska knjiga

Beatriz Osés:

Erik Vogler – Beli kralj in Smrt v toplicah

Prevod: Veronika Rot • Založba Malinc, 2022

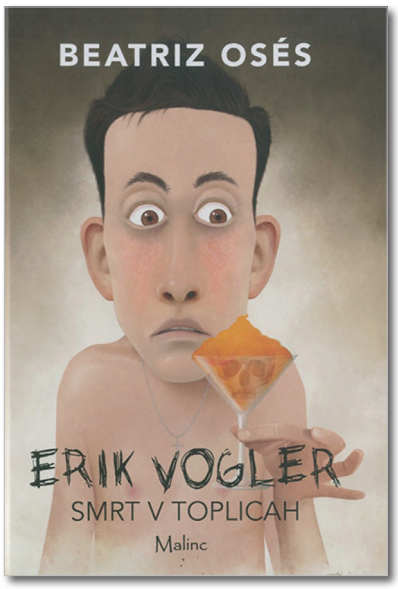

Erik Vogler

Erik je malce nenavaden fant, njegova babica bi rekla, da je hudo nadležen, tečen, meni pa se zdi še zajedljiv. Poleg tega je obseden z redom – obleke zlaga v kovček po abecedi, povsod s seboj nosi razkužila, čistilne robčke in plastične rokavice. Obseden je tudi z dragimi stvarmi, obleke in čevlji so izjemnega pomena, trenirke najbrž še nikoli niti videl ni, kaj šele, da bi jo nataknil nase, obvlada pa vse drage znamke puloverjev iz kašmirja in povsem usnjenih čevljev. Ja, tudi superge in kapucniki niso ravno zanj.

»Oštevilčil sem tudi mestne spomenike glede na datum njihove postavitve, da bi bolje načrtoval najin izlet. Vse sem splaniral do milimetra natančno! Kaj bo pa zdaj, kaj? Mi lahko poveš? Kaj bom zdaj počel med velikonočnimi počitnicami? Me boš pustil samega tukaj v Bremnu?«

»Ne, k babici boš šel,« mu je odgovoril očka.

»Misliš resno?«

»Šel boš v Grasberg, medtem ko me ne bo,« je odločil Erikov očka.

Erik Vogler se je na mestu onesvestil in padel na arabsko preprogo, ki mu jo je stric prinesel iz Maroka. V rokah pa je še vedno držal zemljevid New Yorka, ki ga je toliko časa preučeval. Ko se je sredi noči prebudil, je ležal na postelji pod svojo debelo nordijsko pernico, oblit z mrzlim potom in strtega srca. Ura je bila štiri zjutraj in vse do jutra ni mogel zaspati.

JE ZANIMIVA IN ZABAVNA!
Oskar Dar Serdinšek

Za nameček rad posluša opero in hodi v muzeje in galerije. In misli, da ima vedno prav, da ima edini prav in da obstaja samo njegov prav. Zveni kot zelo prijeten fant, kajne?

Grasberg namesto New Yorka

Ko Erikov oče zamoči in kupi napačne letalske karte, Erik namesto v New Yorku pristane pri babici v Grasbergu. Vnuki in babice so navadno izvrstna kombinacija za dobro zabavo in prijetne počitnice, a ta vnuk in ta babica odstopata od povprečja, saj se nimata niti malo rada in je njuno druženje kazen za oba. O veličastnem Erikovem počutju, ko New York zamenja za podeželje, pa nima smisla zgubljati besed. Če se babica še nekoliko trudi, da bi vsaj približno normalno soobstajala, pa Erik te potrebe nima. Tudi takrat, ko se mu začnejo dogajati nenavadne stvari, ne.

Sam ravno ne obožujem branja, toda ta knjiga me je pustila odprtih ust. Priporočil bi jo komurkoli! **Dajem ji oceno pet.**
Jaka Zonta

Kako je sploh mogoče, da ...

… se ponoči na oknu prikaže podoba umorjenega dekleta? Kako je sploh mogoče, da šahovska figurica belega kralja izginja s šahovnice, in kako je mogoče, da glasba začne igrati sama

od sebe, pa da je sosed Albert videti kot vampir? V Grasbergu ni vse tako, kot bi moralo biti, a čisto vse sili Erika, da se poglobi v smrti najstnikov v Bremnu. Kdo je morilec in ali kaj žrtve povezuje?

Ob treh truplih najstnikov policija tava v temi, a tokrat vsaj nihče ne trdi, da ni nihče umrl. Ko v Smrti v toplicah Erik v bazenu naleti na truplo, mu nihče ne verjame, da je res kdo umrl, kaj šele, da bi kdo iskal morilca. Če ni trupla, ni morilca. Le prenapet fant, ki je le nekaj mesecev nazaj res imel opravka s trupli – pa tudi babico Berto in Albertom. Na srečo Eriku uspe vsaj Alberta prepričati, da se je zločin res zgodil, čeprav je truplo izginilo. In tako se odpre kup novih vprašanj pa dva mulca, ki iščeta rešitve. Kdo je morilec? In kdo je žrtev, če ta res obstaja? Kaj pa, če morilec spet napade? Ali pa če je Erik še malo bolj nor, kot se že zdi? Kdaj naj človek tvega, komu lahko zaupa in ali je Albert res vampir? Erika boste vzljubili, četudi ga boste hkrati sovražili, in morda se kaj podobnega kdaj zgodi tudi vam.

Že sama naslovnica me je presenetila. Knjigo sem prebral zelo hitro, bila je polna presenečenj in napetih trenutkov. **Mislim, da si zasluži čisto petico!**

Anže Brajnik

Kristina Ohlsson:

Srebrni deček

Prevod: Mita Gustinčič Pahor • Založba Miš, 2021

Skrivnosti kar ne zmanjka. V restavraciji Aladinovih staršev namreč izginja hrana iz shramb in hladilnikov, česar morda nihče ne bi opazil, če bi restavracija delovala z dobičkom. Ker pa Aladinova starša razmišljata celo o zaprtju, je skrivnost treba nujno razrešiti – sicer bi se lahko celo odselili. Tega pa si ne Aladin ne Billie ne želita. Ko trije mulci, pridruži se jima še Billiejina prijateljica Simone, tatu nastavljajo pasti, se zapletejo še v večjo skrivnost. Kdo je deček, ki po snegu hodi v kratkih hlačah, se pojavlja v nenavadnih trenutkih in v snegu ne pušča sledi? Samo prikazen, ki jo vidimo v sanjah? Šala, ki so si jo privoščili sošolci? Ali pa ključ do ene največjih skrivnosti kraja? Morda je res že čas, da se poslovimo od snega, a prej še poizvejmo, kdo je srebrni deček.

Naslednji mesec

Junija bomo govorili o knjigi

Davorka Štefanec:

Strašilka,

Mladinska knjiga 2022

Ti je bila knjiga všeč? Zakaj? Kakšne misli so se ti porajale ob branju? Piši nam!

Mnenje naj bo kratko, nekaj stavkov. Lahko poveš tudi, kakšno oceno si zasluži (ocene od 1 do 5). Odgovor pošlji do **do 25. maja 2023** na PIL, 1536 Ljubljana, ali na **pil@mkz.si**, s pripisom **PILOVA KNJIGA**. Mnenje lahko deliš z nami na spletnih straneh **WWW.PIL.SI**.

Tri najzanimivejša mnenja bomo objavili in nagradili.

Več o varstvu osebnih podatkov in pravilih nagradnih iger na **strani 5**.

Nagradno vprašanje

Pil podarja 3 izvode knjige Erik Vogler – Beli kralj in Smrt v toplicah založbe Malinc. Odgovori na nagradno vprašanje in sodeluj v žrebanju!

ALI JE ALBERT ODRASEL?

Odgovor pošlji **do 25. maja 2023 na PIL, 1536 Ljubljana**, ali na **pil@mkz.si**, s pripisom **Bralni grižljaj**. Odgovoriš lahko tudi na **www.pil.si**. Med prispelimi pravilnimi odgovori bomo **28. maja 2023** izžrebali 3 srečneže in jim podarili po eno knjigo. Več o varstvu osebnih podatkov in pravilih nagradnih iger na **strani 5**.

Knjižna lestvica

Glasuj za knjigo, ki ti je najbolj všeč.

Glasuješ lahko na Pilovi spletni strani **WWW.PIL.SI** ali po e-pošti **PIL@MKZ.SI** in seveda po klasični pošti **PIL, 1536, LJUBLJANA**.

Predlagaš lahko tudi knjigo, ki je še ni na lestvici.

1. **JK Rowling:** Harry Potter 7: Svetinje smrti
2. **Rick Riordan :** Junaki Olimpa: Izgubljeni junak
3. **Renia Spiegel:** Renjin dnevnik
4. **Enid Blyton :** Pet prijateljev: Znova na Kirrinovem otoku
5. **Špela Frlic:** Bleščivka

Majsko lestvico je postavilo vaše glasovanje.

Besedilo: Jolanda Bertole | **Fotografije:** Reuters

SKOKI

Dvojna zmaga v Planici

Planica je še enkrat blestela in blesteli so tudi slovenski skakalci. Finale svetovnega pokala je štirikrat postregel s stopničkami za naše, prav na vsaki od tekem. Zmagal je Timi Zajc, Anže Lanišek je bil dvakrat drugi, druga je bila tudi ekipa. Najbolj je bila odmevna nedeljska tekma z dvojnimi stopničkami Slovencev, kjer je bil Timi Zajc na prvi, Anže Lanišek pa na drugi. Planico številka sedem je osvojil Kraft in zato prejel tudi posebni pokal, ki so ga ustvarjali otroci v šolah, zmagal pa je pokal, ki ga je naredil in podelil Žiga Ščuka iz Renč.

Najboljši trije letalci v seštevku poletov za šest letošnjih tekem, po dve na Kulmu, v Vikersundu in Planici, so bili Kraf, ki je osvojil mali kristalni globus, Granerud in Lanišek. Ekipno so naši znova dokazali, da so odlični letalci, neustrašni fantje, ki se ne bojijo daljav, saj sta bila tudi na četrtem in petem mestu Slovenca, Zajc in Prevc.

Skupni seštevek svetovnega pokala je prinesel veliki kristalni globus Granerudu, ki je bil letos kar dvanajstkrat prvi. In tudi tu v tej razvrstitvi je tretje mesto zasedel Lanišek, ki je poskrbel za zelo čustveno podelitev. S seboj je prinesel silhueto dobrega prijatelja Kubackega, ki je bil v boju za drugo mesto, a je karavano zapustil pred zaključkom sezone zaradi ženine bolezni. Laniškove solze so ganile vse. Lanišek je tako četrti slovenski skakalec, po Ulagi, Peterki in Prevcu, ki se je uvrstil med tri najboljše.

Pokal narodov je pripadel Avstrijcem, Slovencem je le malo, 58 točk, zmanjkalo do drugega mesta. V tej sezoni je bilo zelo malo zmagovalcev. Za Zajca je zmaga zadnji dan pomenila enajste stopničke in tretjo zmago v karieri, vse tri je doživel na letalnicah. Lanišek je le za desetinko zaostal za kolegom, letos pa je bil sicer najuspešnejši slovenski skakalec, štirikrat je zmagal, skupaj pa šestnajstkrat stal na stopničkah. Zajc je skočil z nižjega naleta. Lanišek, ki je vodil po prvi seriji, je v drugi skočil 242 metrov in »limal« telemarke, kot je sam dejal. Pičla desetinka ju je ločila. Češnja na torti bi bila delitev mesta, je rekel glavni trener Robert Hrgota. Ni dosti manjkalo do trojnih slovenskih stopničk, Domen Prevc je bil četrti, po prvi seriji mu je kazalo še bolje, Jelar šesti. Popoln slovenski ekipni uspeh. Zajc, ki do letos še ni zmagal v Planici, je za zmago prejel tudi ogromno čokolado. Lanišek pa je ob koncu sezone dejal, da je bila to sezona učenja in odskočna deska za naprej. Na obeh letošnjih turnejah, novoletni in norveški, je bil na stopničkah, po sezoni pa je stopil tudi na glasbeni oder.

Simpatični, igrivi, nasmejani Cene Prevc je poletel še zadnjič v karieri in se tako poslovil, sicer brez 220 metrov, kot si je želel, zmanjkalo je le meter in pol, da bi slišal tudi tisto znamenito pesem Planica, Planica. Kariero sta končala in se poslovila tudi Bor Pavlovčič, že v petek, in Tilen Bartol, v soboto. Nekdo je narisal »Tilnov polet v penzijo«. Tilen je leta 2016 poletel 252 metrov daleč, a žal s padcem. Tradicionalno so se skakalci srečali in družili tudi ob kulinaričnih dobrotah svojih držav.

Sobotna ekipna tekma je bila zelo napeta in izjemno zanimiva, pripadla pa je Avstrijcem, slovenska četverica je bila druga. Nihče od naših ni naredil kakšne napake, a seštevek na koncu se je izšel v korist Avstrijcev. Tudi glavni trener Hrgota je po koncu dejal, da je bil na koncu zelo taktičen boj. Našim fantom je zmanjkalo pičlih šest točk.

Petkovo tekmo je odpihnil premočan veter, prestavili so jo na sobotno jutro, z le eno serijo, dobil jo je Kraft, Lanišek pa je zasedel drugo mesto. Sledila je ekipna tekma. Po sedmih skokih sta nato odločala Lanišek in Kraft. Odločitev je, podobno kot na posamični tekmi, padla po njunem dvoboju. Videli pa smo tudi trenerski dvoboj taktičnih potez obeh vodilnih in nižanja zaletov skozi tekme, zlasti Hrgote. Najdaljši polet dneva 240,5 metra pa je prikazal Domen Prevc. Po jutranji smoli z dresom, ki se mu je strgal, je za najdaljši polet prejel tudi sodniške dvajsetice.

Doslej smo videli dvanajst skokov, dolgih 250 metrov in več, devet uspešnih, tri s padcem. Trikrat je prek 250 metrov poletel Kraft. Ta dolžina je bila dosežena in presežena le v Planici – sedemkrat in v Vikersundu – petkrat.

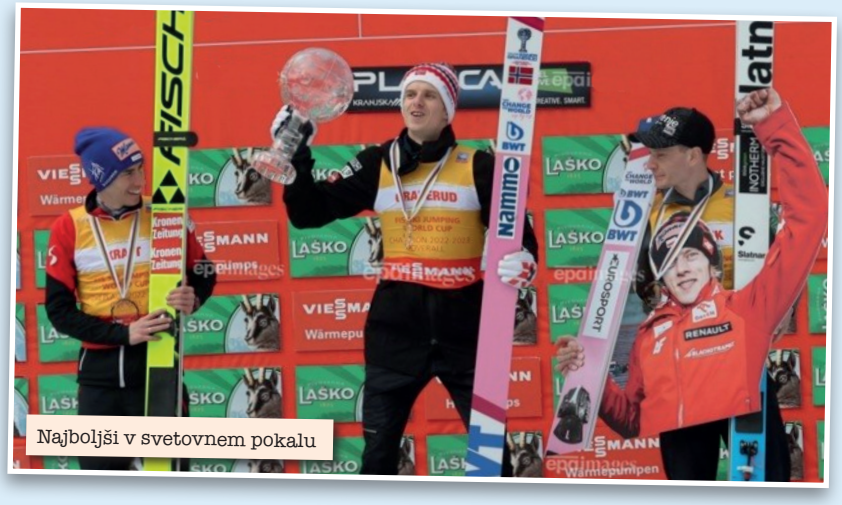

Najboljši v svetovnem pokalu

KOLESARSTVO

Tadej Pogačar je zmagal še na tretji od petih največjih enodnevnih dirk, na dirki po Flandriji. Tekmece je pustil za seboj že davno pred ciljem. Uprizoril je odločilen napad in bil nedosegljiv za vse. Mojstri za enodnevne dirke so mu morali priznati premoč po 273 km in povprečni hitrosti 44 km/h. Nato pa je osvojil še Valonsko puščico. Odločal je zadnji vzpon. Slovenski kolesarski as pa je po padcu žal odstopil na dirki Liege–Bastogne–Liege. Zlomil si je zapestje in je moral na operacijo. Upajmo, da bo dobro in hitro okreval.

Pogačar na dirki po Flandriji

NOGOMET

Erling Haaland po svojem prvem golu za Manchester City

V Ligi prvakov smo čakali najboljše štiri ekipe v letošnji sezoni. V četrtfinalu so bila kar tri italijanska moštva. Na prvih tekmah je izstopal Manchester City, ki je s kar 3 : 0 premagal Bayern iz Muenchna. Norvežan, 194 cm visoki Erling Braut Haaland, je bil prava nočna mora za vratarja Somerja. Haaland pravi, da ni bil pripeljan v Mancherster, da bi osvojili Premiere League, ampak da osvojijo Ligo prvakov. In menda ima za jutranje bujenje celo njeno himno. Bayern je doživel prvi poraz v tej sezoni. Do te tekme je prejel le dva gola, z angleškim klubom pa klonil kar trikrat. Inter (Handanović ni branil) je v gosteh premagal Benfico in z lepo prednostjo odšel na drugo tekmo, ki se je končala s 3 : 3. Real, lanski prvak, je izločil Chelsea, obe tekmi sta se končali z 2 : 0 za Real. Še najbolj tesno je bilo v italijanskem obračunu med Milanom in Napolijem. Naprej se je uvrstil Milan. Polfinalna para sta Manchester City – Real ter Inter – Milan. Derbi med Olimpijo in Mariborom je v Stožicah dobila Olimpija, ki je že postala prvakinja in to pet kol pred koncem državnega prvenstva in po treh zmagah nad Mariborom.

KOŠARKA

Peta sezona v ligi NBA se je za Luko Dončića in Dallas Maverickse končala pred zaključnimi tekmami. Bil je drugi strelec v rednem delu tekmovanja. 24-letni Dončić je poudaril, da posamični dosežki brez uspeha ekipe ne pomenijo nič. Poleti ga čaka svetovno prvenstvo s slovensko reprezentanco in tega se že vsi veselimo. Milwauke Bucks, ekipa, v kateri igra Goran Dragić, pa je bila najboljša ekipa rednega dela. Vlatko Čančar je z Denverjem zasedel prvo mesto v zahodni konferenci.

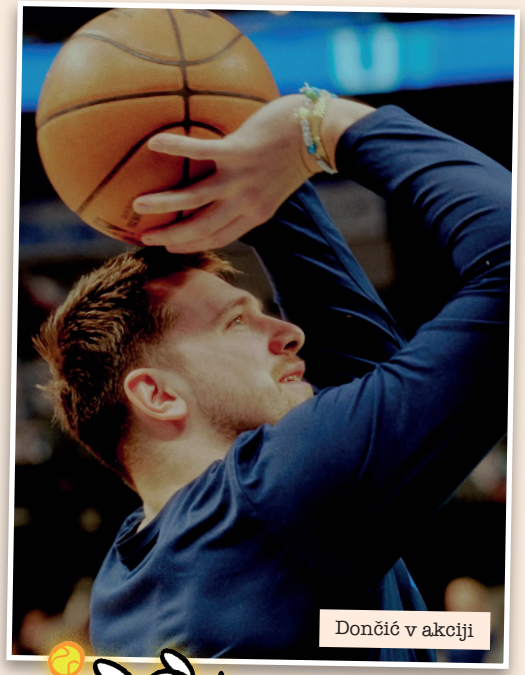

Dončić v akciji

Nagradno vprašanje

Kdo od slovenskih skakalcev je letos zmagal v Planici na finalu svetovnega pokala ?

Odgovor pošlji do **27. 5. 2023** na **PIL, 1536 Ljubljana**, ali na **pil@mkz.si**, s pripisom **ŠPORT**. Odgovoriš lahko tudi na **WWW.PIL.SI**.

Med prispelimi pravilnimi odgovori bomo 28. 5. 2023 3 izžrebance nagradili.

Več o varstvu osebnih podatkov in pravilih nagradnih iger na strani 5.

Besedilo: Jelka Šutej Adamič | **Fotografije:** Urša Premik, Mark Pirc

Joker Out: Mi smo bratje!

Skupina Joker Out je v drugi polovici aprila pripravila medijsko srečanje, na katerem so predstavili svoje enomesečno (delovno) potepanje po Evropi in Izraelu. Pokazali so veliko vztrajnosti, delavnosti, profesionalnosti in razumevanja tega, kaj takšno tekmovanje, kot je Evrovizija, pravzaprav zahteva.

V mesecu dni so imeli šest nastopov, spoznali so vse izvajalce (razen treh), ki se bodo predstavili na Evroviziji, ter veliko fenov, zato pravijo, da je bila turneja uspešna. V številnih mestih so pripravili spoznavna srečanja za fene, ki so bila zelo dobro obiskana. Na nastopih pa so bili prijetno presenečeni, ker so jim nekateri feni sledili s petjem v slovenščini. »V Liverpool gremo z zelo dobrimi občutki,« so poudarili. Dodali so, da so z vsemi delegacijami, ki so se udeležile preddogodkov, vzpostavili zelo lepe, prijateljske stike. Ali, kakor so se sami izrazili: »Občutek na teh preddogodkih je bil sproščen, med izvajalci se je zgodilo kvalitetno sodelovanje, povezovanje. Krasno je bilo!« Samozavesti jim ne manjka, so poudarili in 1. maja se odpravljajo v Liverpool. Zavedajo se svojih sposobnosti, nikoli niso imeli strahu. Na oder bodo stopili z vso potrebno karizmo. In tudi če je strah morda obstajal na začetku, se je zdaj, po vsem tem dogajanju, povsem izgubil.

Z nami sta se posebej za Pil pogovarjala kitarist **Kris Guštin** in baskitarist **Nace Jordan**; v skupini jima rečejo »strunarska sekcija«.

Zdaj ste tik pred zdajci, vsak čas boste nastopili na evrovizijskem odru. Imate tremo?
Kris: Že ko smo začeli s pripravami, nismo imeli veliko treme, ker smo utečeni nastopajoči, performerji in imamo dovolj samozavesti za izvedbo takšnega projekta, kot je Evrovizija. Zdaj ko smo se vrnili s predevrovizijske turneje, ko smo dobili zelo dober odziv iz tujine – ljudje znajo peti naše komade v slovenščini, četudi niso Slovenci!, imamo še boljši občutek za Evrovizijo. Treme skorajda ni.
Nace: Se popolnoma strinjam s Krisom. Mislim, da nam je res veliko pomagalo tudi to, da verjamemo v našo pesem in stojimo za njo.

Ste torej zadovoljni z vsemi predpripravami?
Nace: Vsekakor. Odzivi so boljši, kot smo jih pričakovali. Dobili smo veliko novih fenov iz tujine, ki poleg naše tekmovalne pesmi spremljajo tudi vso drugo produkcijo Joker Out.

Kdo vse so bili vaši svetovalci?
Kris: Naša ekipa šteje vsaj trideset ali štirideset glav, pri čemer je vsak zadolžen za svoj sektor. Vsak od njih je nepogrešljiv člen v tej verigi in vsi so se izkazali. Najboljše nasvete, pogum in samozavest pa nam dajejo naši feni, ki nas spremljajo na koncertih in tudi sicer. Tako so tudi oni pravzaprav enakovredni člani naše ekipe! Dajejo nam ves potreben zagon za nadaljevanje.

Kako pomembna pa je vaša podoba, imidž?
Nace: Naša zunanja podoba se ne razlikuje bistveno od naše zasebne predstavnosti. Oblačila, ki si jih nadenemo za nastop, nosimo tudi sicer. Sicer pa nam pri posebnih dogodkih svetuje naš stilist Damir Rakovič, ki deluje pod znamko Ponorelii.

Ali je na tovrstni prireditvi res najbolj ključna kakovost komada ali so važni tudi drugi momenti?
Kris: Seveda je poleg glasbe pomemben tudi videz, video spoti, vizualije, vse to, a je dober komad nujna začetna točka, brez tega ne gre. Še noben slab komad ni zmagal na Evroviziji.

Ali lahko danes še popravite kakšen akord ali melodično linijo? Bi to sploh naredili?
Nace: Bistvenih sprememb ne moremo narediti, če bi pa imeli željo po kakšnem popravku, a je nimamo, bi pa lahko rahlo spremenili aranžma.
Kris: Naš nastop je pripravljen 90-odstotno, tako da imamo še malo prostora za spreminjanje. Po drugi strani pa smo zelo zadovoljni s tem, kar smo postavili, zato dvomim, da bo prišlo do kakšnih bistvenih sprememb.

Kako se razumete med sabo? Ali se kdaj sprete?
Kris: Mi smo kakor pet bratov, naš odnos je zelo bratovski, dobro se razumemo, ampak tako kot se bratje skregajo, se tudi mi. Kot pet članov upravnega odbora Joker Out imamo svoja mnenja, ki se na trenutke razlikujejo, ampak to, da se kregamo, je dobra in ne slaba stvar. Saj le tako pridemo do nekaterih soglasij in usklajenih mnenj ...
Nace: … in do boljšega rezultata.

Ali boste po Evroviziji še nadaljevali skupno delo?
Kris: Vsekakor. Najprej nas čaka poletna turneja, pri čemer moram izpostaviti, da smo zelo srečni, ker smo dobili nekaj nastopov tudi po bivši Jugoslaviji.

Nadaljevali bomo tudi z izdajanjem glasbe v angleščini, vrhunec pa bo izid angleškega albuma, na katerem bodo angleški prevodi do zdaj izdanih slovenskih komadov.

Zelo ste veseli sodelovanja z britanskim glasbenikom Elvisom Costellom ...
Kris: Izdali bomo nov komad z Elvisom Costellom, ki se imenuje *New Wave* in je angleški prevod našega komada *Novi val* z našega drugega albuma, ki smo ga izdali lani. Elvis je prišel v stik z našo glasbo leta 2019, ko je prvič slišal za singel *Gola* ter bil navdušen, ampak je ostalo pri tem. Ko pa je slišal komad *Novi val*, se ga je tako dotaknil, da je predlagal svoj prevod pesmi v angleščino, zaželel pa si je tudi, da bi komad zapel v duetu z Bojanom. To smo z največjim veseljem sprejeli, saj je Elvis eden od glasbenikov, ki je zelo vplival na našo glasbeno pot, bil nam je inspiracija, navdih. Za povrhu pa je Liverpool njegov dom, tako da so se zvezde poravnale bolje, kot bi si lahko mislili.
Nace: Osebno ga še nismo uspeli spoznati, a se bomo prav gotovo spoznali še letos.

Imate kaj novih načrtov?
Kris: V prvi vrsti izdajanje prevodov naših komadov v angleščino, kar sem že povedal. Načrtujemo poletno turnejo in že vsaj pol leta je napovedan koncert v Stožicah (6. oktobra letos), za katerega je na voljo še kakšnih 1000 kart. Verjamem, da bodo do Evrovizije prodane … Veliko nas torej čaka, sicer pa sploh ne vemo, kaj vse bo še Evrovizija prinesla.

Ojej, boste šli poleti kam na morje?
Kris in Nace: Po koncertu v Stožicah …

Bereta Pil?
Kris: Kot mlad človek, slovenski otrok se ne moreš izogniti Pilu, ki je perfektno branje za določeno starostno skupino. Smo tudi zelo veseli, da smo bili že dvakrat predstavljeni v Pilu. Bralcem sporočamo: *Svet je lep, carpe diem*.
Nace: Seveda sem bral Pil in ga imel, če za nič drugega, zaradi posterjev!

Besedilo: Aleš Nosan | **Fotografije:** Wikipedia

Izginitev kraljice kriminalk

Začnimo, dragi pilovci, v temle vrstnem redu. 1. Radi berete. 2. Radi berete kriminalke. 3. Radi imate Agatho Christie. Kriminalke ali detektivski romani so knjige, ki jih bere večina ljudi, ki berejo. Nekateri berejo samo kriminalke in s tem ni nič narobe. Danes imamo na voljo pravo množico kriminalnih romanov. V največji slovenski knjigarni Konzorcij v Ljubljani obstaja ogromna miza, na kateri so razstavljene samo knjige tega žanra. Če vprašate svojega pisca Skrivnosti zgodovine - nedvomno je dandanašnji kralj norveški pisatelj Jo Nesbø.

Toda – obstaja tudi nikoli pozabljena kraljica. To je slavna Angležinja Agatha Christie. Večina ljubiteljev kriminalk je začela prav s knjigami, v katerih nastopata njena priljubljena junaka detektiv Hercule Poirot in ljubiteljska raziskovalka zločinov gospodična Marple. Verjetno ostaja *Umor v Orient ekspresu* – najnovejša filmska različica je bila posneta pred kratkim – njena najbolj slavna zgodba. Saj veste, razkošni vlak Orient ekspres na poti iz Carigrada v Pariz obtiči v snežnih zametih nekje pri hrvaških Vinkovcih. Po naključju z njim potuje tudi Hercule Poirot, in ko se zgodi umor, zviti detektiv takoj začne raziskovati. Obvezno branje ali vsaj ogled filma.

Posebnost knjig Agathe Christie je, da je praktično nemogoče odkriti morilca, dokler Poirot na koncu ne postreže s svojo inteligentno razlago. Kar pa je še posebej zanimivo – ena od skrivnosti pisateljičinega življenja je še bolj zapletena kot tiste v njenih delih. Nikoli ni bila pojasnjena v celoti. O njej govori naša tokratna zgodba.

Izginotje

Agatha Christie je decembra 1926, ko je bila že slavna pisateljica, nenadoma izginila. Za dva tedna je za njo izginila vsaka sled. Na naslovnicah časopisov so o tem pisali ogromni naslovi, polni senzacij. Bralci so jih prebirali brez diha. Samomor! Ugrabitev! Umor! Vsa angleška policija je šla v akcijo. Zaman – rezultata ni bilo.

Kmalu po izginotju so zgodaj zjutraj na robu neke vzpetine v bližini njene hiše v angleški pokrajini Berkshire našli njen avto. V njem ni bilo nikogar, njegova prednja kolesa pa so molela prek roba štirideset metrov globoke apnene jame. Zavore so bile sproščene, menjalnik je bil v prostem teku in motor je bil prižgan. V avtomobilu so našli nekaj oblačil, med njimi krznen plašč.

Policija je sporočila javnosti vest o izginitvi pisateljice in kot rečeno – časopisi so o tem poročali na naslovnicah. Iskalo jo je na stotine policistov in na tisoče prostovoljcev. Potapljači so celo preiskali bližnje jezero.

Agatha Christie s kupom svojih knjig

Agatha Christie z možem

Rdečelaska

Medtem ko je razburjenje naraščalo, je v štiristo kilometrov oddaljenem Yorkshiru pozornost gostov hotela Hydro pritegnila privlačna rdečelaska. Predstavljala se je kot Theresa Neele iz Južne Afrike. Glavnemu hotelskemu natakarju, ki je skrbno sledil vsem novinarskim vestem o izginitvi Agathe Christie, se je zdelo, da je njihova prijazna gostja sumljivo podobna izginuli pisateljici. Obvestil je policijo.

Enajst dni je minilo, odkar so pogrešali pisateljico, ko je tako imenovana gospodična Neele končala partijo biljarda in se odšla preobleč za večerjo. Ko je stopila v jedilnico, je njen mož polkovnik Christie odložil časopis, za katerim se je skrival, in pozdravil svojo ženo. Tisk je takoj pograbil novico, da je pisateljica najdena, in razvil teorijo zarote, da gre za skrbno izveden reklamni trik, s katerim sta zakonca želela še povečati popularnost njenih knjig.

Kaj se je v resnici zgodilo?

Ko smo že povedali, Hercule Poirot, junak njenih knjig, svojo razlago vedno poda na zadnjih straneh. Pa storimo tako še mi. Kaj se je torej zgodilo? Uradna verzija je bila, da je pisateljica za kratek čas izgubila spomin, kar sta potrdila zdravnik in mož. Novinarji so izbrskali, da jo je mož varal in da je bil izmišljeni priimek Neele, ki ga je navedla v hotelu, celo priimek nove moževe ljubezni. S svojimi domnevami so novinarji povzročili negodovanje ljudi, ki so zahtevali, da pisateljica vrne tri tisoč funtov, ki so jih potrošili za iskanje. Vseeno pa je postopoma spet postala priljubljena in se čez dve leti dejansko ločila od moža.

Vendar je skrivnost njenega izginotja ostala. Nikoli ni želela govoriti o tem. Na intervjuje je pristala samo pod pogojem, da spraševalci ne omenjajo tistih enajst dni. Celo v svoji avtobiografiji je to obdobje svojega življenja na hitro preskočila; navedla je le, da je imela živčni zlom. Pri tem ostaja vprašanje: če je v resnici izgubila spomin in imela živčni zlom, od kod potem obleke, ki jih je nosila v hotelu Hydro, kot tudi denar, ki ga je tam potrošila?

Je mar hotela storiti samomor, a je – potem ko avto ni padel v prepad – sklenila, da za nekaj časa odide v anonimnost ter o vsem dobro premisli? Če je bilo tako, zakaj potem policiji ni povedala resnice? Zakaj se ni skrila tako, da bi jo težje odkrili? Je želela zbuditi sočutje pri svojem možu in ga vnovič pridobiti zase? Ali pa ga je želela kaznovati za njegovo nezvestobo? Če bi se ji samomor posrečil, bi bila zveza polkovnika Christieja z gospodično Neele zadosten razlog, da bi mož postal glavni osumljenec.

Po najbolj slavnem romanu Agathe Christie Umor v Orient Expresu so posneli veliko filmov, zadnjega leta 2017.

Napisala je več kot osemdeset kriminalk, prevajali so jo bolj kot Shakespeara in prodala je več kot tristo milijonov knjig. Nikoli pa ni hotela razkriti svoje največje skrivnosti – lastnega izginotja. Čeprav – njen drugi mož je nekoč priznal, da je romantični roman *Nedokončani portret*, ki ga je napisala leta 1934 pod izmišljenim imenom Mary Westmancott, imela za svojo biografijo. V tem romanu glavna junakinja doživi šok, ko izve, da njen mož ljubi drugo …

Priljubljeni junak kriminalk Agathe Christie detektiv Hercule Poirot

Časopisni članki o izginotju slavne pisateljice

Teta Justi

Ilustracija: Zvonko Čoh

Pet, šest najstnikov se je spravilo s pestmi, klofutami, lasanjem in zmerljivkami nad vrstnico. Sredi nakupovalnega centra, med množico kupcev, sredi dneva, kar tako ... Pa ne v Ameriki ali v Angliji, od koder najpogosteje prihajajo novice o najstniškem, vrstniškem nasilju. Pri nas, tukaj za vogalom, v Celju. Nekaj podobnih norosti se je pred kratkim zgodilo v Ljubljani, v Kopru ... Ljubčki moji, ni bil prvi april, ni bil »fake fight« ... Šlo je zares. Hudo zares. In vse to so »pogumneži, heroji, Ramboti« celo posneli in delili naokrog. Pet, šest najstnikov, tudi dekleta med njimi, se je izživljalo nad vrstnico. Nihče ni posegel vmes, nihče se dekletu ni postavil v bran! O, kako to boli in peče! Da nekomu ne pomagaš, da ga ignoriraš, da ti je za druge vseeno, da ti niso mar težave in bolečine drugih, je že dovolj hudo, da pa se nad slabotnega spravi cel trop in ga peha, brca in zmerja, je pa poden od podna. Prijateljčki, lepo prosim, da tisti, ki v teh dogodkih ne vidite nič tako groznega ali pa se jih celo udeležujete kot v nekakšnem dokazu odraščanja, odidete iz tega našega kotička. Mi tukaj prisegamo na povsem druge vrednote. Nismo na istem planetu, nismo na isti frekvenci. Naj ustanovijo svoj kotiček »butnskalcev, primitivcev, mlatežev in nasilnežev« in se tam med seboj širokoustijo s svojimi podvigi, kot je »šest na enega in pet mulcev na eno deklico«. Sigurno si bodo všeč! Poziv so podpisali tudi Geza, Milivoj in Šnofi!

Sila žalostna Justi!

Justi

Živjo,

kot že veš, si najboljša tetka. No zdej pa k stvari. Imam 3 težave. 1. Jst se full sekiram, če na primer nisem dobra v mat itd. in moja bff je pa full dobra v vsem in s tem mislim V RES VSEM. In ne vem, kaj naredit. 2. Mam »fanta«, ampak z njem se še nisva videla v živo in res ne vem kaj nardit, kr sva se spoznala prek snepa. 3. Jst se včasih režem, in ko mam na roki kr dost ran, jih je full težko skrit. Tako, da ko mamo športno, mi je ful vroče v puloverju, kr če bi si ga slekla, bi se mi vidle rane. In jst poleg tega treniram ples in na plesnih pa morem met kratke rokave, kr če ne bi se skuhala od vročine. In enkrat pa tega nisem mogla skrit in je na plesnih to opazla moja sestra. In pol mi je postavlala preveč uprašanj in me je ful strah, da bo gdo zvedu za to. Te res prosim za pomoč, ker ne vem, na koga se lahko zanesem. Upam, da bo to pismo objavljeno v Pilu. Upam, da pismo ni predolgo. In že vnaprej hvala za pomoč.

Idk, 12 let

Ljuba Idk!

Jaz pa se ful sekiram, ker niti pol tvojega cheta ne razumem, ko pa v njem manjka pol črk in so v njem besede, ki jih ne najdem v nobenem slovarju, nimam pa snepa in Tik Toka in Linkedina in me kar pot oblije, če pomislim, da bi za (spo)razumevanje morala uporabiti »vsevedni« ChatGPT. Ok, saj veš, da se malo hecam, ampak res malo. Rada bi vas spomnila, da vendarle imamo lep slovenski jezik, meni zelo ljub, in bi vas prosila, da se v svojih pismih malo bolj potrudite in gospe v letih olajšate delo ter pišete v kar se da pravilni slovenščini. Saj vem, da to ni kontrolka iz slove in na koncu mojega pisanja ne bo nobenih ocen, ampak je pa spoštljivo do tistih, ki jim pišete, če uporabite vam sicer znan, starejšim pa tudi bolj ljub in razumljiv jezik. Tako, tu bom končala kratek tečaj malo lepšega obnašanja, ki vam bo še kako prav prišel v življenju, zdaj pa pogumno nad težave! Številka ena. Ne vem, od kod ta potreba, da bi bili najboljši, oziroma čemu žalost, če je nekdo boljši od nas. Pa kaj ni to nekaj povsem naravnega, da smo ljudje v nekaterih stvareh dobri, celo izjemni, v drugih nekoliko slabši ali celo zanič? Einstein, kolikor vem, nikoli ni bil dober v nogometu, nisem pa slišala, da bi bil zaradi tega v globoki »depri«. Meni sta bili kemija in tek na kratke razdalje nočna mora. Med zadnjimi sem bila v razredu. So what? Imela pa sem rada zgodovino, zemljepis, zborovsko petje, čeprav za slednje nisem imela ravno sijajnega glasu in posluha. Me je pa veselilo. In to bi ti rada povedala. Čemu ta pretirana tekmovalnost, ki ubija lepoto in zanimivost nekega početja? Prepričana sem, da se bo kmalu izkazalo, da si uspešnejša od bff v kakšni drugi zadevi. Ampak to sploh ni pomembno. Pomembno je, da poskušaš biti čim boljša in da pri tem čim bolj uživaš. Kaj pa ima prijateljica od tega, da je v nečem ali v veliko stvareh boljša od tebe, če sploh je? Tudi ocene niso vedno pravo in edino merilo znanja, uspešnosti, zadovoljstva. Če pa sta res obojestransko bff, potem pa je edino normalno, da druga drugo podpirata pri doseganju čim boljših uspehov in se veselita ti njenih, ona tvojih dosežkov. Bolj sem v težavah, kaj in kako ti svetovati glede mladeniča, ki ga poznaš zgolj preko snepa. Tako priljubljena, uspešna in vseveda tetka, pa nima pojma, kako se streže tem rečem. Sorči, ljubitelji našega kotička, ampak v časih moje mladosti nismo imeli fantov in punc, ki bi jih videli zgolj na zaslončkih, in se imeli radi zgolj na daljavo. Mi smo se v najslabšem primeru slišali na kratko po telefonu, saj veste, tistem na žico, vse drugo pa je bilo »v živo«. Smo se srečali, pogledali, se nasmehnili, poklepetali, naslednjič dotaknili, naključno, (?) z rameni, potem prijeli za hip

Teti Justi lahko pišete na naslov:
TETA JUSTI PIL,
1536 Ljubljana
pil@mkz.si,
www.pil.si

za roko ... Poljub? Ta je bil še svetlobno leto daleč. Kako pa danes? Saj sama vidiš, kako. Nista vidva edina, ki sta si všeč na daleč. Ni druge rešitve, kot da s pomočjo vse te novodobne tehnike ohranjata odnos in čakata na trenutek, na možnost, da se nekje vendarle srečata, dotakneta z ramo in roko. V takšnih zvezah pa me vedno znova skrbi, ali je tisti na drugi strani res takšen, kot se predstavlja, je to sploh on ali gre za izmišljeno ime, izmišljeno osebo, so čustva resnična ali zaigrana. Ko stojita drug nasproti drugega v živo, takšnih dilem ni. Prav tako ni nobene dileme, da se z rezanjem ne doseže in ne reši čisto nič. Zatekanje k takšnemu »samopoškodbenemu« vedenju sicer kaže na neke stiske, a, draga moja, iz tvojega pisma ne razberem resnega razloga za samopoškodovanje. Nisem v tvoji koži, vsega o tebi mogoče ne vem, vem pa, da je življenje polno izzivov, vzponov in padcev, uspehov in porazov, veselja in razočaranj. In da imajo preštevilni veliko več razlogov za stisko, strah in nezadovoljstvo. Pa vstanejo in se fajtajo. Tudi razmišljanje o tem, ali so nekatere stvari v življenju res vredne nesreče in obupa, je dobrodošlo, kajti hitro ugotoviš, da niso. Da je veliko, res veliko stvari, ki nas osrečijo in obogatijo. O vsem, kar te muči, ti krati spanec in te spravlja v negotovost, se moraš pogovarjati. S prijateljico, sestro, tetko Justi, šolsko svetovalko, babico. Najslabše je tiščati v sebi. Poskusi nekaj časa delovati na ta način, bolj odprto, nasmejano in optimistično, potem pa sedi in mi piši znova.

Živjo,

upam, da bo moje pismo objavljeno v Pilu, ker vam pišem drugič! V šoli sem čista zguba!! Nimam dobre prijateljice in vedno, če si fantje kaj mečejo ali punce, mi prileti v glavo, pri športu pa sem nerodna, noben me noče imeti zraven. Kaj naj naredim? Prosim, pomagaj mi!

SADgirl😭, 12 let

Živijo, SADgirl!

A vidiš, da nisi čista zguba. Sploh nisi zguba. Prišla si v naš kotiček, v kotiček tete Justi, kar številnim ni uspelo. Pa ne, ker so zgube. Pa ne, ker jaz tega ne bi hotela. Najpogosteje ni bilo prostora na naših straneh ali pa so bili njihovi problemi manj pereči in boleči, manj zanimivi, manj skrivnostni od drugih ali pa so bili zelo podobni drugim. Zate sem se odločila tudi zato, ker takšne tihe, očem skrite, previdne, negotove »miške« najdemo skoraj v vsakem razredu, na vsaki šoli, zato bova z najinim klepetom in premišljanjem najbrž pomagali tudi njim. Neopaznih sošolcev je bilo veliko tudi v času mojega šolanja, a takrat smo jih sprejeli takšne, kot so, in jih pustili pri miru, danes pa, kolikor slišim in preberem tudi v tvojem pismu, so pogosto tarča zasmehovanja pa tudi nasilnega obnašanja, česar sem se, priznam, kar jezna, lotila v tokratnem uvodu. Najprej naj povem jasno in glasno, da ne priznam vloge »grdega račka«, kakršno pogosto prevzamejo tihi in vase zaprti najstniki. Ne le, da si jih privoščijo sošolci, ampak celo sami na neki stopnji »priznajo«, da so zgube, da so za to krivi sami, da zanje itak ni nobene rešitve. Ne, ne in ne! Tega ne kupim in pika. Lahko so drugačni, tihi,

Tokrat vam pošiljam svojo risbo iz začetka osnovne šole, ko sem se narisala, potem ko sem mami »ukradla« šminko in nakit in se napackala in našemila.

malce nerodni, prestrašeni, sicer pa pametni, sočutni, iskrivi, celo zabavni, samo da tega ne znajo ali pa si ne upajo pokazati. Imela sem dve sošolki. Mirni in tihi, malce sramežljivi, vedno skriti nekje v zadnji klopi razreda, da sta mi ostali uganka vse do konca osnovne šole. Ena je potem nekam izginila, mislim, da ji je bilo ime Eva, druga, Marinka, pa je šla z menoj v gimnazijo v isti razred. Za Evo sem nekaj let pozneje izvedela, da je postala izjemno uspešna rokometašica, čeprav se je v osnovni šoli bala žoge, kot da bi bila bomba. Marinka? E, Marinka pa je vsak naslednji letnik gimnazije postajala bolj pogumna, nasmejana, glasna; sodelovala je v dramskem krožku, hodila na ritmično gimnastiko, tekmovala na tako imenovanih stand up predstavah; saj veš, tisto, ko si je treba na odru nepripravljen na hitro izmisliti smešne zgodbe, skupaj s sotekmovalci odgovarjati na včasih nemogoče naloge iz publike, pomagati si s pantomimo, zapeti, improvizirati, vse to pa zložiti in se odzvati v nekaj sekundah. Če bi mi kdo pred leti omenil, da se bo to zgodilo tisti tihi, sivi miški iz kota v razredu, bi mu rekla, da je padel ne z Lune, ampak iz druge galaksije. Mislim, da sta ti dve zgodbi dovolj zgovorni. Najprej, s teboj ni nič narobe. Si pač bolj mirna, tiha, zadržana, oni pa bolj glasni. Nimaš pa nobenega razloga, da bi o sebi mislila, da si slabša od drugih. Pač se boš morala malo bolj boriti, dokazovati. Prepričana sem, da boš našla področje, na katerem boš dobra, uspešna in spoštovana. Priznam, da sem bila v košarki slaba, malo štorasta, slabo sem vodila žogo, a sem nekega dne ugotovila, da mi gre zelo dobro met od daleč. To so videli tudi sošolci in so me postavili na položaj, s katerega sem brez večjih težav dosegala koše. Pa sem zrasla v njihovih očeh. Vsi enkrat, prej ali slej, najdemo v tej družbi mesto, ki nam ustreza, kjer smo dobri, uspešni in nam to potem priznajo tudi drugi. Ne, nisi grdi raček, samo svojega mesta in svoje vloge še nisi našla. A tudi do tega boš prišla kmalu, samo zaupaj si, verjemi vase.

Hej, živjo!

Js imam dva problema. Torej. 1. Js se pac drgač oblačm in poslušam drugačno musko in to nikomur ni ušeč. Zato me ne spoštujejo in nimam prjatlov. Mislim, sej vem, da bom definitivno srečala tut koga, k je tak kt js, sam ne pa še zdj. 2. Na eni drugi šoli sm srečala eno ful lepo puncom, na kero mam zdej crush. In fora je u tem, da bo letos šla iz te šole, js pa tut nimam Snapchat, da bi se loh pogovarjale. Res ti hvala za vso pomoč.

Lesbian_girl, 13 let

Ojla, Lesbian girl!

Tudi tebe, tako kot Idk, moram nekaj prijazno prositi. Da v pismu naslednjič uporabiš kakšen samoglasnik več, da mi ni treba tlačiti besed v Google prevajalnik in klicati vnukinjo Anjo, da bi mi pomagala razumeti vse, kar si mi napisala. Pa še ta prevajalnik se je čisto »zgubu«. Saj nisem sitna, ampak res mi je beseda prijatelj bolj všeč kot prjatl in v ušesu mi veliko lepše zveni »bila sem pri prijateljici« kot pa »bla sm pr prjtlc«. Tu je konec mojega prispevka »pet minut za lepši jezik«, zdaj gremo k drugačnosti. Meni je drugačnost neznansko všeč. Naravnost navdušujejo me ljudje, ki so v čemerkoli drugačni, posebni, izvirni. Če se drugače oblačijo, drugače razmišljajo, poslušajo drugačno glasbo. Meni se zdi, da nam to tako obogati in popestri življenje, da bi morali spodbujati drugačnost, ne pa ji rezati krila. S poštarjem Gezo sem se, denimo, v hipu spoprijateljila, tudi zato, ker je v marsičem izstopal od povprečja, ker je bil preprosto povedano drugačen. Trmast, kot zna bi trmast osel, a hkrati pošten do obisti in vedno pripravljen takoj priznati napako ali zmoto. Edini poštar, kar jih poznam, ki ni zamudil niti ene operne in baletne predstave, a tudi niti ene nogometne tekme ne. A je bil zato, tako kot ti, zaradi te svoje drugačnosti deležen posmeha in kakšne pikre opazke, nekateri so se ga celo izogibali. Ne misli si, da se to dogaja samo med tvojimi vrstniki. Tudi med odraslimi, ki naj bi bili bolj pametni in razgledani, ne manjka takšnih, ki se zmrdujejo nad drugačnostjo, čeprav jim ne škodi in jih ne ogroža. Žal je še vedno veliko ljudi, ki se drugačnosti bojijo, ker mislijo, da so jim drugačna, njim neljuba oziroma tuja kultura, obnašanje, vera, hrana nevarni, kar je seveda čista neumnost. A si predstavljaš, kakšen dolgčas bi bil, če bi vsi poslušali isto glasbo, se enako oblačili in obnašali, delali enake slike in kuhali enako hrano? Imaš pa prav, ko praviš, da boš zagotovo srečala nekoga, ki bo na isti valovni dolžini kot ti. Ne enega, veliko takšnih, do drugačnosti spoštljivih boš srečala. Zanimivi preobrati se zgodijo v življenju. Med mladostniki ni veliko razumevanja za tiste, ki z nečim izstopajo, bolj prevladuje ta čredni nagon – vsi skupaj, vsi enaki. Potem ko zapustijo osnovno in srednjo šolo, odidejo v svet, začnejo potovati in se srečajo s številnimi drugačnostmi in posebnostmi ter postanejo bolj strpni ter manj prestrašeni. S staranjem pa ta strah in nelagodje pred drugačnim spet prileze iz nekega kota, strpnosti je manj kot prej. Svarim pa pred pričakovanjem, da boš naletela na veliko razumevanja do zveze med dvema dekletoma. Če se res kaj razvije med teboj in dekletom iz druge šole, vsesplošnega navdušenja pri drugih ne bo. Vsaj ne pri tej starosti in ne v tem okolju. To te moram opozoriti. Mnogi žal tega niso pripravljeni sprejeti kot povsem sprejemljivo, zame normalno, obliko odnosov med ljudmi, ki nikogar ne žali in ne ogroža. Zanimivo, je zadnjič dejal poštar Geza, skoraj nihče ne obrača z očmi in se ne zgraža, če odrasla oseba objema svojega psa in mu celo daje ljubčke, grozno pa se jim zdi, če se objameta in poljubita dekleti. Ni pa me strah, da vidve ne bi našli načina, da še naprej ostaneta v stiku, četudi nimaš Snapchata. Pri toliko obstoječih načinih komuniciranja, pri številnih družabnih omrežjih se mi to zdi nemogoče. Še vedno pa prisegam na osebni stik in sem prepričana, da bosta tudi za to našli rešitev. A se nikar ne ustraši pripomb in grdih pogledov. Tudi nerazumevanje in zavračanje drugačnosti imata omejen rok trajanja.

Odgovarja: **dr. Nina Prešeren**

Živijo,

si res THE BEST zdravnica in imam en (zame zelo) hud problem. Vesela bi bila odgovora, ker ne vem, kaj storiti. Torej, zdi se mi, da imam fobijo. Ne vem katero, ampak ko sem npr. v veliki gneči stisnjena med ljudmi, mi postane slabo in nekako se počutim čudno, iščem prostore, kjer sem lahko bolj odmaknjena od vseh ... Postane mi res zelo slabo. Nelagodno mi je tudi, če nekdo stoji tako blizu mene. Tudi višine me je malo strah, ampak res ne vem za to, kar je s prostorom. Ali imam fobijo? Lahko še malo opišeš, kaj je to, kakšni so vzroki oz. posledice? Je lahko kako škodljivo? Res te prosim za odgovor. Hvala ti!

težavica, 12 let

Živijo!

Fobija v splošnem pomeni nenormalen, pretiran strah pred nečim (pred neko situacijo, predmetom, doživetjem). Gre za strah, ki je nesorazmeren z resnično nevarnostjo, in čeprav se oseba zaveda, da ni realen, vseeno ne more nadzirati svojih občutkov. Kaže se lahko v občutku hudega nelagodja, tesnobe in pogosto celo paničnih napadov (kadar so ti zelo hudi, lahko privedejo tudi do prehodne izgube zavesti), ko je človek postavljen v določeno situacijo oz. pred vir svojega strahu. Točnih vzrokov za nastanek fobij še ne poznamo povsem, verjetno pa gre za splet več dejavnikov – osebnostnih struktur, travmatičnih doživetij, družinskih vzorcev ipd. Obstajajo številne fobije, med najpogostejše pa sodijo klavstrofobija (strah pred tesnimi, zaprtimi prostori), akrofobija (strah pred višino), glosofobija (strah pred javnim nastopanjem), mikrofobija (strah pred mikrobi), tripanofobija (strah pred injekcijami oz. iglami) ter aviofobija (strah pred letenjem).

Fobije so za razliko od strahov za človeka (in tudi njegovo okolico) zelo moteče, ga omejujejo pri aktivnostih in močno vplivajo na njegovo kvaliteto življenja.

Mnogi ljudje se zaradi fobij začenjajo izogibati določenim situacijam ali se celo socialno izolirajo, kar le še ojača fobijo. Treba se je zavedati, da so ob ustrezni psihološki oz. psihoterapevtski pomoči fobije zelo dobro obvladljive in tudi ozdravljive. Najbolj pomagajo tehnike VKT (vedenjsko- kognitivne psihoterapije) pa tudi medicinska hipnoza.

Hej,

Mene zanima, če je to normalno, da imam na prsih na bradavičkah neke male pike. Ne znam določiti barve, ampak se mi zdi, da so svetlo rjave. In imam jih na obeh. Jih je kar nekaj in se jasno vidijo, so tudi malo bolj izbočene. In na prsih, v bistvu na levi, se mi je pojavila neka rdeča pika, prej je ni bilo. Je malo bolj izbočena in izgleda podobno kot mozolj, ampak upam, da ni. Sedaj me je zelo strah.

Sarica, 11 let

Ojla!

Rjavkaste (lahko pa tudi belkaste ali rumenkaste) »pikice« oz. bunčice na bradavicah dojk so povsem normalne. Gre za t. i. Montgomeryjeve tuberkle, ki so pravzaprav izvodila žlez lojnic. Imajo zaščitno funkcijo – bradavice vlažijo in jih varujejo pred vdorom mikrobov.

Ob stisku lahko iz njih priteče nekaj belkasto rumene vsebine (loj). Pri nekaterih ženskah so precej izrazite že v mladosti, spet pri drugih postanejo bolj vidne oz. večje med nosečnostjo in dojenjem. Načeloma so vedno bolj izrazite v času večjih hormonskih sprememb. Odstranjevanja teh »bunčic« prav zaradi njihove zaščitne funkcije ne svetujemo, prav tako odsvetujemo stiskanje ali prebadanje. Na novo nastala rdeča pikica na dojki je lahko zgolj žilno znamenje (hemangiom), morebiti res kak mozolj, lahko pa tudi kaj drugega. Če je mozolj, bo prej ali slej izginil. Če bi se sprememba povečala, te začela boleti, srbeti ali bi opažala kak izcedek, čim prej obišči zdravnika.

Zdravo!

Kot veš, si najbolj kul zdravnica v vesolju!1. A mi lahko poveš moj ITM? Stara sem 12 in imam 151 cm ter 38 kg. Je to preveč? 2. Eno ful čudno vprašanje: kako pogosto imajo ljudje običajno spolne odnose in kako dolgo je penis v nožnici? Vem, da sem ful čudna, ampak si ne upam vprašat staršev. 3 Jaz si pulim lase (ne da bi se zavedala) in ne vem, kako naj neham. To precej vpliva na mojo samopodobo. Za konec pa še pesmica zate:

Pilova zdravnica
strašna je carica,
na vprašanja nam odgovori,
zato jo imamo radi vsi.

pjo lover, 12 let

Hej!

Hvala za pesmico!! Tvoj ITM znaša 16,7, kar te uvršča na 27. percentilo za dekleta tvoje starosti. Tvoja telesna teža je torej povsem ustrezna in je nekje v zlati sredini.

Pogostost, trajanje in intenziteta spolnih odnosov je zelo individualna stvar, odvisna od vsakega posameznika posebej, tu ni prav nobenega pravila. Dejstvo je, da imajo mladi, zlasti v začetku nekih romantičnih zvez, običajno pogosteje spolne odnose (lahko tudi vsak dan oz. nekateri tudi večkrat dnevno). S časom (in z leti zveze) pogostost običajno upade, ni pa nujno. Trajanje spolnega odnosa je spet odvisno od posameznika oz. je različno od para do para – nekaterim je dovolj par minut, drugi uživajo v večurnih »seansah«. Penetracija penisa v nožnico je lahko prisotna ves čas trajanja spolnega odnosa, lahko pa spolni odnos vsebuje tudi druge oblike zadovoljevanja – oralno, s prsti, z raznimi pripomočki itd. Puljenje las je, tako kot grizenje nohtov, ena od neprijetnih človeških razvad. Večina ljudi to počne, ko so živčni oz. napeti, s to aktivnostjo (grizenjem, puljenjem) pa na neki (sicer nezdrav) način sproščajo to notranjo napetost. Po početju jim je sicer žal, a si ne morejo pomagati. Take razvade je težko odpraviti, a ni nemogoče. Potrebno je veliko samodiscipline in opozarjanja okolice. Včasih pomagajo tudi »motilci« takega početja – npr. laki za nohte z neprijetnim okusom, nošenje rokavic ali v primeru puljenja las spenjanje las v tesen čop in uporaba raznih pokrival. Če nič od tega ne pomaga, je koristno najti drug način sproščanja notranje napetosti, pri čemer ima veliko vlogo tudi psihoterapija.

Zdravnici Nini lahko pišete na naslov:

IZ ORDINACIJE
PIL, 1536 Ljubljana

pil@mkz.si
www.pil.si

Besedilo: Tina Palaić, Slovenski etnografski muzej
Fotografije: Tomo Jeseničnik, Blaž Verbič

Bombaž – belo zlato

Bombažna kapsula

Bombažne kapsule (levo zgoraj), bombažna vlakna (desno zgoraj) in bombažna semena (spodaj)

Od rastline do oblačila

Oblačila izdelujemo iz različnih surovin. To so bombaž, volna, lan in svila ter umetni materiali, kot so poliester, najlon in viskoza. Pot od bombažnega semena do oblačila pa je zelo dolga. Kmetje najprej posejejo seme, iz katerega zraste do dva metra visoka rastlina. Iz njenih cvetov nastanejo bombažne kapsule, v katerih so semena zaščitena z bombažnimi vlakni. Iz vlaken spredemo niti, iz niti stkemo tkanine, te pa sešijemo v oblačila. Bombaž najbolje uspeva v tropskem in subtropskem podnebju, saj rastlina za rast sprva potrebuje veliko vode, proti koncu cvetenja pa sušo, ki prepreči gnitje vlaken.

Ali veste, da na svetu letno proizvedemo 150 milijard kosov oblačil, ob tem pa nastane 93 milijonov ton odpadkov?

Rastlinsko jagnje

Bombaž so začeli gojiti že pred več tisoč leti v Aziji, Afriki in Južni Ameriki. Kmetje so ga gojili ob drugih poljščinah in iz njega izdelovali oblačila za svojo družino, prodajali pa so ga tudi lokalnim tkalcem. V Evropi so dolgo prevladovala lanena in volnena oblačila. Bombaž so v srednjem veku uvažali in ga niso gojili sami, zato Evropejci niso vedeli, kakšna je rastlina. Predstavljali so si jo kot mešanico rastline in živali – kot rastlinsko jagnje. V 14. stoletju je sir John Mandeville potoval v Indijo in v svojem potopisu narisal tudi bombaževec. Ob risbi je zapisal: »Tam [v Indiji] raste čudovito drevo z vejami, iz katerih odganjajo drobceni jagenjčki. Te veje so tako upogljive, da sežejo do tal, tako da lahko jagenjčki jejo, ko so lačni.«

Gojenje bombaža na plantažah

Ko so Evropejci konec 15. stoletja začeli potovati na druge celine, so tam našli čudovite bombažne tkanine. Trgovci so jih kupovali predvsem v Indiji in na Kitajskem, nato pa prodajali v Evropi. Ljudem so bila bombažna oblačila všeč, zato so se v Evropi začele razvijati tekstilne tovarne za izdelavo bombažnih oblačil. V 19. stoletju so te tovarne potrebovale ogromno surovega bombaža. Dobili so ga z ameriških plantaž, na katerih so v težkih razmerah delali zasužnjeni ljudje, pripeljani z afriške celine. Izvoz bombaža iz Amerike v Evropo se je zaradi ameriške državljanske vojne

Zasužnjeni ljudje pobirajo bombaž na plantaži v kraju Savannah v Georgiji.

v drugi polovici 19. stoletja ustavil. Evropejci so začeli mrzlično iskati nove vire bombaža. Našli so ga na afriški in azijski celini, kjer so mnoge dežele razglasili za svoje kolonije in tam vzpostavili plantaže bombaža.

Tempo današnje mode nas vodi k temu, da čim prej zavržemo oblačilo in kupimo novo. Ali veste, da smo v Sloveniji leta 2019 zavrgli kar 25 tisoč ton oblačil oziroma dobrih 12 kg na prebivalca?

Bombaž iz Toga

Ali veš, kaj je bubu (boubou)? Gre za oblačilo iz bombaža, ki so ga v Togu nosili moški kot znamenje prestiža. Krasi ga vezenina, ki je s kombinacijo likov zaščitila lastnika. V državah Zahodne Afrike je bubu še danes zelo priljubljeno oblačilo.
Bubu je iz Toga prinesel Slovenec Leo Poljanec, ki je tam že pred več kot 100 leti fotografiral domačine pri gojenju bombaža in izdelovanju tkanin. Takrat je bil Togo nemška kolonija, od koder so Nemci izvažali bombaž za svoje predilnice.

Bubu

Ko je Leo Poljanec pred stotimi leti fotografiral domačine, so ti bombažna oblačila tkali na ročnih statvah. Tako so izdelali 10–15 cm široke trakove in jih sešili v oblačilo.

Sari

Bombaž iz Indije

Ali veš, kaj je sari? Sari je tradicionalno indijsko oblačilo. Gre za dolg kos tkanine brez šivov, ki si ga ženske ovijejo okoli telesa. Sari je tudi danes pomembno oblačilo Indijk.
Po prvi svetovni vojni so se v Indiji s takšnimi oblačili srečali slovenski misijonarji, ki so poleg širjenja krščanstva zbirali predmete domačinov, med njimi tudi tkanine. Pomen tekstilne industrije so Indijci poudarjali tudi v gibanju za neodvisnost od britanskega imperija, ki so jo dosegli leta 1947.

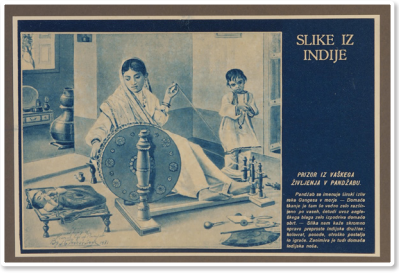

SEM pa hrani tudi natisnjene podobe iz Indije, ki so prikazovale vsakdanje življenje domačinov in druge motive. Na sliki je ženska, ki v družbi svojih otrok prede na kolovrat.

Pridelovanje bombaža danes

Ali res potrebujem nove kavbojke?

Preden kupiš nove kavbojke, majico ali poletno obleko, pomisli! Gojenje bombaža škoduje okolju in ljudem. Za dober pridelek morajo kmetje uporabljati gnojila in škropiva, ki zastrupljajo zemljo in škodujejo njihovemu zdravju. Raje kupi manj ali pa nosi oblačila iz druge roke!

ALI ZNAŠ PRIŠITI GUMB IN ZAKRPATI LUKNJO IN TAKO PODALJŠATI ŽIVLJENJSKO DOBO SVOJEGA OBLAČILA?

TKEMO NAJDALJŠI ŠAL IZ BOMBAŽNE NITI

Vabljeni v Slovenski etnografski muzej, kjer se lahko vsakdo preizkusi v tkanju. Obiskovalci iz bombažne niti ustvarjate najdaljši šal, ki trenutno meri že 16 metrov!

100 SEM
LET

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ
Metelkova 2 I Ljubljana I www.etno-muzej.si

Vabljeni v Slovenski etnografski muzej na razstavo Belo zlato: Zgodbe o bombažu, ki razkriva gojenje in uporabo bombaža v preteklosti in danes.

Besedilo: V. F. | **Fotografije:** Mango Teen, Bershka, Zara, H&M

Od pomladi ...

Pomlad je že v polnem razmahu, misli pa nam nehote uhajajo tudi že k poletju. Kaj bomo počeli na počitnicah, kam vse bomo šli in tudi kako se bomo oblekli, da bomo všeč sebi in drugim. O pastelnih barvah letošnje pomladi smo že pisali, poleti pa si bomo privoščili tudi bolj intenzivne barve. Letos za dekleta prevladujejo obleke in kombinezoni, tako za pomlad kot tudi poletje. Pri kombinezonih lahko izbiramo med kratkimi in dolgimi hlačami. Tudi širina hlačnic je različna. Odločitev za izbor pa je seveda po vašem okusu.

Bershka,
mini srajčna obleka
29,99 €
Mango Teen,
kombinezon
29,99€
Mango Teen,
kombinezon
29,99€
Bershka,
kratka obleka
39,99 €
H&M,
lanena obleka
34,99 €
H&M, obleka
24,99 €
H&M,
pleten top
29,99 €

k poletju!

Bershka, srajca s potiskom **22,99 €**

H&M, srajca **29,99 €**

Bershka, bombažne hlače z vezenjem **45,99 €**

Bershka, hlače z žepi **29,99 €**

Mango Teen, hlače z žepi **39,99 €**

Tudi za fante velja, da je poletje bolj pisanih barv. Hlače so lahko široke, z žepi ali brez njih, ozke v gležnjih kot nekakšna trenirka ali oprijetega kroja. Poleti bodo prevladovale kratke hlače in tiste do kolen. Poleg pisanih majic ali takšnih z napisi (stvar okusa in izbire) so modne tudi različne srajce. Naj bosta pomlad in poletje razigrana!

Bershka, srajca
22,99 €
H&M,
oranžna majica
24,99 €
Zara, srajca
25,95 €
Mango Teen,
kavbojke
35,99 €
H&M, majica
17,99 €
Zara,
lanene hlače
širokega kroja
39,99 €
Zara,
hlače z žepi
29, 95 €
kratke hlače
2 kompleta
24,99 €

Vir: Prehrana.si, Nacionalni portal o hrani in prehrani

Ideje za zdrav zajtrk

Saj veste, zajtrk je pomemben del dneva, to vam starši vbijajo v glavo že od malega. Na žalost (ali na veselje) je res zelo pomembno, kako in s čim začnemo dan. Če ga začnemo zdravo, je to dober začetek dneva. Sploh pa je zajtrk lahko zelo okusen in zanimiv, pa dokaj hitro ga lahko pripravite. Tako je zajtrk pravzaprav čisto razvajanje in užitek. Pa poglejmo nekaj predlogov za zdrav, drugačen in zelo okusen zajtrk.

Prosena kaša s hruško

Priprava

Hruške ali jabolka podušimo v lastnem soku. Proseno kašo skuhamo na mleku in zmešamo z dušenimi hruškami ali jabolki. Postrežemo.

Sestavine:

- 40 g prosene kaše
- 1 hruška ali jabolko
- 3 dcl mleka ali rastlinskega napitka
- ščepec cimeta

Kruhki z lososom, sirnim namazom, kumaro in orehi

Sestavine:

- rezina polnozrnatega kruha
- sirni namaz
- sveža kumara
- rezina dimljenega lososa
- koprc

Priprava

Na rezino polnozrnatega kruha enakomerno namažemo sirni namaz. Nanj položimo na tanko narezane rezine sveže kumare in file lososa. Jed začinimo z na drobno narezanim koprcem.

Bučni smuti

Priprava

Pire muškatne buče pripravimo že dan prej. Muškatno bučo razrežemo, ji odstranimo semena in jo zavijemo v večji kos aluminijaste folije. Pečemo v pečici na 180 °C približno 40 minut oz. dokler se ne zmehča. Pečeno bučo spasiramo v pire in jo shranimo v hladilniku. V mešalnik damo 4 žlice ohlajene muškatne buče, banano, približno polovico lončka navadnega jogurta, pest ovsenih kosmičev, pest orehov (lahko tudi druge oreške), 2 dl mleka ter cimet po okusu. Z mešalnikom mešamo na največji hitrosti, dokler ne nastane gladka masa. Če je potrebno, dodamo še mleko do tekoče teksture.

Sestavine:

- 4 žlice pireja pečene buče
- pest ovsenih kosmičev
- ščepec cimeta
- 1 banana
- pest orehov ali drugih oreškov
- 1 dcl jogurta
- 2 dcl mleka

Grahov namaz na ajdovem kruhu

Sestavine:

- 200 g graha (svežega ali zamrznjenega)
- strok česna
- 10 lističev sveže mete
- sol
- poper
- tekoči jogurt
- ajdov kruh

Priprava

Grah skuhamo v vodi do mehkega, odcedimo in prenesemo v mešalnik. Dodamo strok drobno sesekljanega česna, svežo meto ter solimo in popramo po občutku. Mešamo pri najvišji hitrosti. Med mešanjem dodajamo jogurt, da namaz postane dobro mazav. Po potrebi še dodatno začinimo. Postrežemo ohlajenega na rezini ajdovega kruha.

Pripravila: Flicka | **Slikovno gradivo:** Shutterstock

IZPOLNJEVANKA

Vodoravno v kvadratke vpiši ustrezno vrsto živali. Na obarvanih poljih od zgoraj navzdol prebereš končno rešitev.

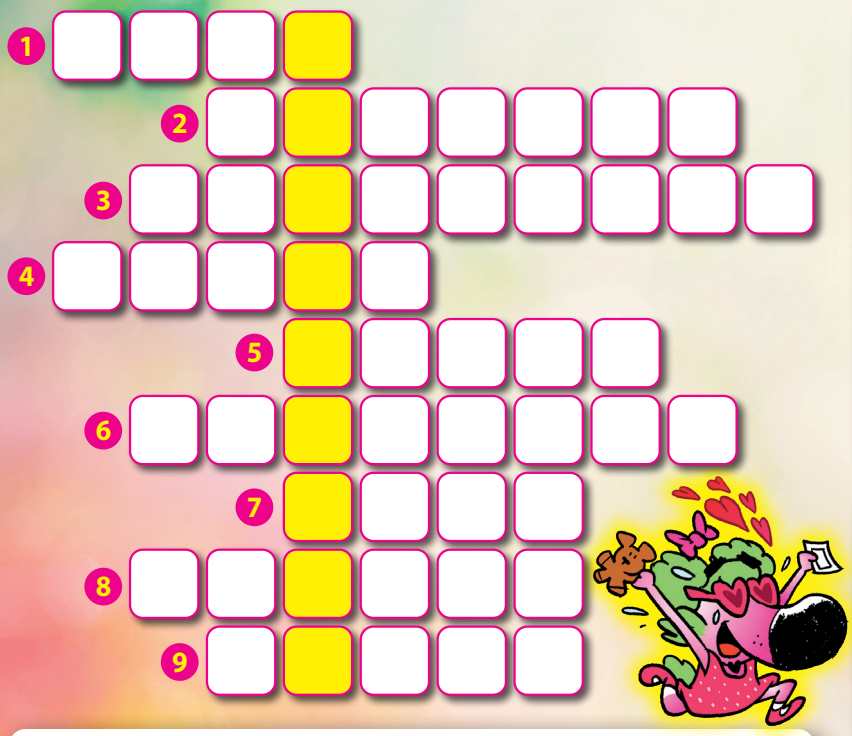

1. Rogata žival, ki jo lahko vidimo v gorah; na obeh straneh glave ima značilno temno progo, ki se vleče vse do gobca.
2. Glodavec, ki je po velikosti podoben morskemu prašičku, ima sivkasto dlako in dolg košat rep.
3. Manjša roparska žival, ki je po hrbtu rjave in po trebuhu bele barve. Poznamo jo tudi iz risanke *Ledena doba: Zora dinozavrov*, in sicer kot enookega Bucka, ki ne pozna milosti.
4. Medved z značilno črno in belo dlako, ki pogosto zaigra v filmih in risankah ter se prehranjuje z bambusom.
5. Mnogi ga imate za hišnega ljubljenčka, saj je podoben činčili oziroma morskemu prašičku, le da je manjši.
6. Od drugih žab se loči po rumenkasto-rjavi barvi kože in velikosti, saj lahko samica zraste tudi do 18 cm.
7. Gagajo in plavajo na vodi.
8. Krilata žuželka, ki se razvije iz gosenice.
9. Sesalec s progastim repom in črno obrobo okrog oči, podoben malemu pandi. Nastopa tudi v vlogi RJ-ja oziroma Rajka v slovenski animaciji risanke *Za živo mejo*.

RAZLIKE

Sliki se razlikujeta v petih podrobnostih. Jih najdeš?

TABLA

Učiteljica vpraša Janezka: »Janezek, zakaj brišeš tablo že pol ure?« Janezek: »Bolj ko jo brišem, bolj je zelena.«

Pilovec

PIL, mesečnik, maj 2023, letnik 75, Mladinska knjiga Založba, d. d., Slovenska 29, Ljubljana.
Predsednica uprave: Simona Mele. Odgovorna urednica: Jana Zirkelbach.
Urednica Vesele šole: Sabina Tamše Kozovinc, tel.: 01 241 3099. Oblikovna zasnova: Simon Kajtna. Oblikovanje in likovno-tehnično urejanje: Simon Kajtna. Lektorica: Vera Jakopič. Naslov uredništva: Slovenska 29, 1000 Ljubljana, ali PIL, 1536 Ljubljana, tel.: 01 241 32 20, faks: 01 425 28 36. Cena ene številke v prosti prodaji je 6,65 €. Cena za individualne naročnike je 5,65 €, za naročnike v šoli 5,32 €. Poštnina in DDV sta vključena v ceno. Naročnina se poravnava v treh obrokih. Odpovedi sprejemamo pisno, in sicer za naslednje obračunsko obdobje. Celoletna naročnina za tujino je 109,20 € in se poravna vnaprej.
Za neporavnane obveznosti zaračunavamo zakonsko določene zamudne obresti. Na leto izide 11 številk, od teh je ena – poletna – obsežnejša in ima višjo ceno. Naročanje revij: Mladinska knjiga Založba, d. d., Služba oskrbe kupcev, Slovenska 29, 1536 Ljubljana, tel.: 080 11 08, med 7. in 17. uro. Naročanje revij po internetu: www.mladinska-knjiga.si/revije. Vodja sektorja Izobraževalne vsebine in center Oxford: Monika Gobec, Monika.Gobec@mladinska-knjiga.si. Vodja oglasnega trženja: Martina Dolgan, tel.: 01 307 80 08. internet: www.mladinska-knjiga.si/o-skupini/trzenje-oglasnega-prostora. ISSN: 0353-7625.Tisk: SALOMON d.o.o., Ljubljana. Nenaročenih rokopisov, risb in fotografij ne vračamo. Elektronska pošta: pil@mladinska-knjiga.si. Za oglase in oglasne priloge je odgovorna Martina Dolgan. Prispevkov, objavljenih v reviji PIL, ni dovoljeno kakor koli reproducirati brez pisnega dovoljenja uredništva. Tiskana naklada: 9.500 izvodov.

Model: Neža, Fotografija: Saša Kovačič
Ilustracija: Matej de Cecco

Cicido Cici zabavnik CiciBAN mojplanet PIL GEA

MREŽA

V mreži se skriva 13 v Evropi ležečih držav. Išči jih vodoravno, navpično ali po diagonali, tudi od zadaj naprej v vseh smereh. Posamezna črka je lahko del več besed. Iz osmih nepovezanih črk dobiš ime še ene evropske države, ki ima sicer devet črk.

Pomoč:
Irska, Grčija, Avstrija, Španija, Francija, Malta, Rusija, Litva, Švica, Poljska, Belgija, Češka, Italija

M	F	R	A	N	C	I	J	A
D	M	A	L	T	A	Ž	V	A
R	S	P	O	L	J	S	K	A
A	J	I	L	A	T	I	Č	A
A	J	I	Č	R	G	K	E	K
V	A	J	I	N	A	P	Š	S
T	A	J	I	S	U	R	K	R
I	A	Š	V	I	C	A	A	I
L	A	A	J	I	G	L	E	B

SUDOKU

6			4		8			2
					5	6	4	
8	7							
	8		3	9				7
3	5				2			6
	1							
			6			8	5	
		1		3				
7						9	6	3

Vir: Sudoku, Velika knjiga logičnih ugank, Mladinska knjiga Založba

Sudoku je logična sestavljanka s številkami. Mrežo sestavlja devet kvadratov s po 3 x 3 polji. Namen igre je, da mrežo zapolniš s številkami od 1 do 9. Nekaj številk je v mrežo že vpisanih. Prazna polja moraš zapolniti tako, da se v vsakem kvadratu, vrstici in stolpcu vsaka številka pojavi samo enkrat.

REBUSA

C = Č, ~~S~~ ~~1, 2~~

REŠITEV: __ __ __ __ __ __ __ __

REŠITEV: __ __ __ __ __ __ __ __ __

RAZREZANKA

Pred tabo je osem razrezanih starejših slik filmskih in glasbenih zvezdnikov. Ugotovi, kdo je na sliki. Pomagaj si s komentarji in jih poveži s slikami. Rešitev je naslov zmagovalne pesmi na Emi.

1. O njem je posnet dokumentarec Nikoli ne reci nikoli.
2. Leta 2011 nas je zastopala na Evroviziji.
3. Poznan je po vlogi Jacka Sparrowa iz serije filmov o piratih s Karibov.
4. Tudi njena sestra Monica Cruz je igralka.
5. Del otroštva je preživela v Wiesbadnu v Nemčiji.
6. Zaigrala je v filmih Gospod in gospa Smith, Zamenjan, Turist ...
7. Njegov peti album se imenuje Black Magic.
8. Znan je po hitu Just the Way You Are.

1	2	3	4	5	6	7	8

Nagradno vprašanje

Pošlji eno rešeno uganko, objavljeno v Razvedrilu, in sodeluj v nagradnem žrebanju.

Več o varstvu osebnih podatkov in pravilih nagradnih iger na strani 5.

Odgovor pošlji do **27. 5. 2023** na **PIL, 1536 Ljubljana,** s pripisom **Razvedrilo**. Med prispelimi odgovori bomo **30. 5. 2023** izžrebali in nagradili dva srečneža.

Rešitve iz aprilske številke:

Napni oči: A3, B4, C5, D1, E2
Izpolnjevanka: PISANI PIRHI
Zadnja in prva črka: MUHASTO VREME

Sestavil: Marko Bokalič | **Ilustracije:** Maja Lubi

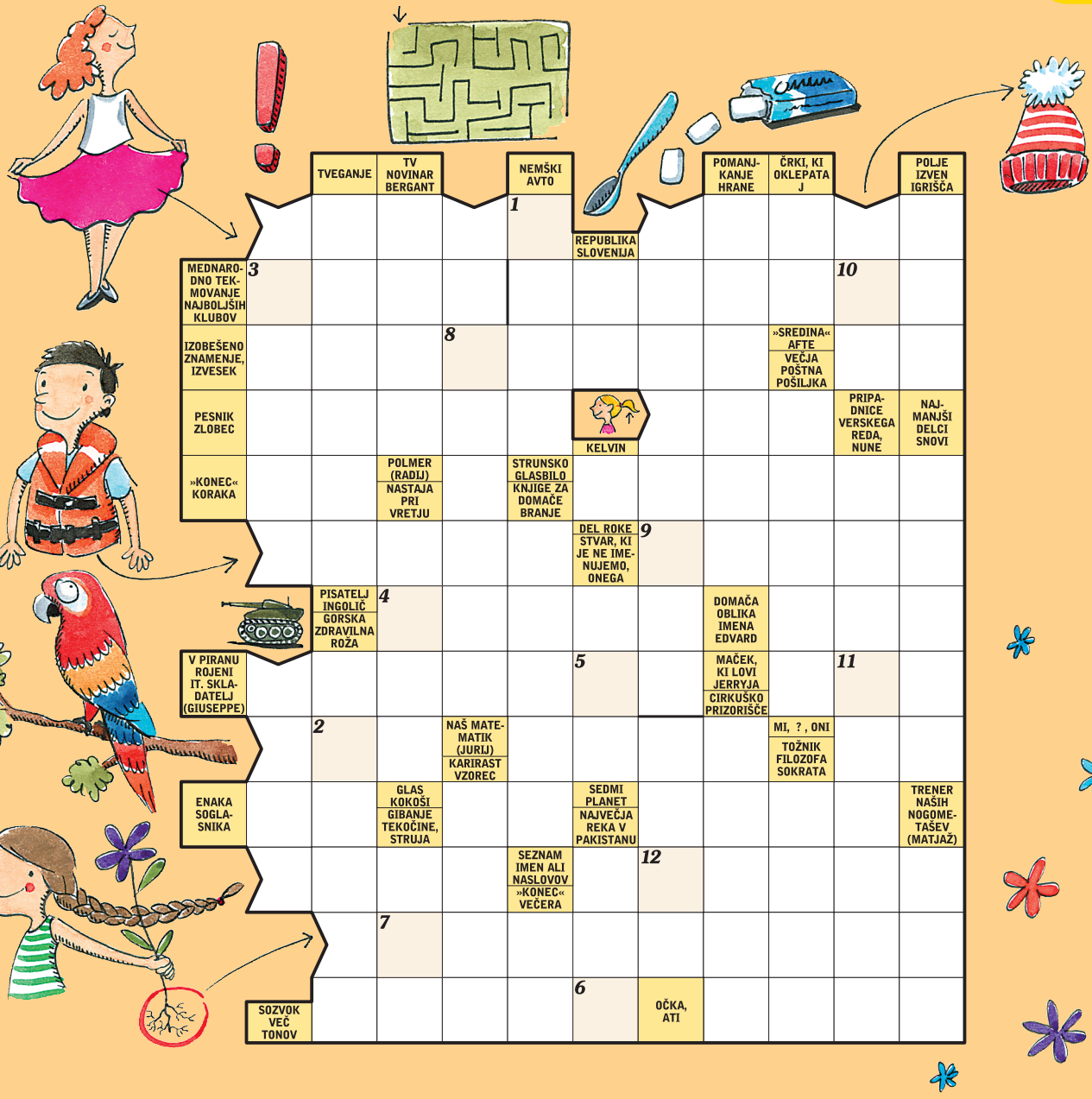

TVEGANJE
TV NOVINAR BERGANT
NEMŠKI AVTO
POMANJKANJE HRANE
ČRKI, KI OKLEPATA J
POLJE IZVEN IGRIŠČA
1 REPUBLIKA SLOVENIJA
MEDNARODNO TEKMOVANJE NAJBOLJŠIH KLUBOV
3
10
IZOBEŠENO ZNAMENJE, IZVESEK
8
»SREDINA« AFTE
VEČJA POŠTNA POŠILJKA
PESNIK ZLOBEC
KELVIN
PRIPADNICE VERSKEGA REDA, NUNE
NAJMANJŠI DELCI SNOVI
»KONEC« KORAKA
POLMER (RADIJ)
NASTAJA PRI VRETJU
STRUNSKO GLASBILO
KNJIGE ZA DOMAČE BRANJE
DEL ROKE
STVAR, KI JE NE IMENUJEMO, ONEGA
9
PISATELJ INGOLIČ
GORSKA ZDRAVILNA ROŽA
4
DOMAČA OBLIKA IMENA EDVARD
V PIRANU ROJENI IT. SKLADATELJ (GIUSEPPE)
5
MAČEK, KI LOVI JERRYJA
CIRKUŠKO PRIZORIŠČE
11
2
NAŠ MATEMATIK (JURIJ)
KARIRAST VZOREC
MI, ? , ONI
TOŽNIK FILOZOFA SOKRATA
ENAKA SOGLASNIKA
GLAS KOKOŠI
GIBANJE TEKOČINE, STRUJA
SEDMI PLANET
NAJVEČJA REKA V PAKISTANU
TRENER NAŠIH NOGOMETAŠEV (MATJAŽ)
SEZNAM IMEN ALI NASLOVOV
»KONEC« VEČERA
12
7
6
OČKA, ATI
SOZVOK VEČ TONOV

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Nagradno vprašanje

Geslo pošlji do **25. maja 2023** na **PIL, 1536 Ljubljana**, ali po e-pošti pil@mkz.si, s pripisom KRIŽANKA. Odgovoriš lahko tudi na **www.pil.si**.

Ne pozabi pripisati svojih podatkov (ime in priimek, naslov). Podatke naj podpiše eden od tvojih staršev oziroma skrbnikov; s podpisom dovoljuje, da posredueš te podatke in sodeluješ v tej nagradni igri.

MED PRAVILNIMI ODGOVORI BOMO 3 IZŽREBANCE NAGRADILI.

Več o varstvu osebnih podatkov, nagradah, pravilih nagradnih iger in nagrajencih na strani 5.

Slovarček

ANIT – atenski bogataš, ki je tožil grškega filozofa Sokrata

TARTINI, Giuseppe – italijanski violinist in skladatelj, ki se je rodil v Piranu

Piše: Lunca | Ilustracije: Maja Lubi

Zvezde v maju

OVEN (21. 3.–20. 4.)

Pomlad je, ti pa cele popoldneve preživljaš za knjigami in sanjariš o brezskrbnem poletju. Brez skrbi, kmalu bo tu, pred tem pa stisni zobe in dokaži, kaj zmoreš. Vzemi si nekaj časa tudi za to, da razmisliš, kaj si v življenju resnično želiš in kdo so tvoji pravi prijatelji. Izogibaj se nepotrebne drame, ki ti ne bo prinesla nič dobrega.

Prijateljstvo: ★★★
Ljubezen: ♥♥♥♥
Šola: ■■■■

BIK (21. 4.–20. 5.)

Vse najboljše! Zdaj, ko si leto starejši/a, se od tebe pričakuje tudi, da boš bolj odgovoren/na. Izkoristi to v svoje dobro in staršem dokaži, da si vreden/na zaupanja. Simpatija ti bo posvečala več pozornosti kot običajno, zato si vzemi čas zanjo in jo preseneti z drobno pozornostjo. S prijatelji izkoristite pomladne dni.

Prijateljstvo: ★★★★★
Ljubezen: ♥♥♥
Šola: ■■■

DVOJČKA (21. 5.–21. 6.)

Maj je, kar pomeni, da moraš nekoliko več časa za učenje nameniti predmetom, ki ti sicer niso najbolj pri srcu. Ampak hej, v vsaki stvari je nekaj dobrega! Morda ob tem odkriješ celo nova zanimanja. Simpatija bo malo slabše volje – poskusi se z njo pogovoriti o tem, kaj jo teži. Tako ji boš zelo pomagal/a.

Prijateljstvo: ★★★★
Ljubezen: ♥♥♥♥
Šola: ■■■■

RAK (22. 6.–22. 7.)

Ker si pod stresom, se izogibaš hišnim opravilom, domačim nalogam in drugim opravkom, zaradi česar tvoji starši niso preveč dobre volje. Razlog za tvojo raztresenost je prepir z najboljšim prijateljem, o katerem razmišljaš ves čas, tudi med učenjem. Prenehaj analizirati situacijo in se s prijateljem pogovori.

Prijateljstvo: ★★★
Ljubezen: ♥♥♥♥♥
Šola: ■■■■

LEV (23. 7.–23. 8.)

Včasih ne gre vse kot po maslu in normalno je, da se kdaj pa kdaj zjokaš. Neprijetna čustva je dobro spraviti iz sebe, da lažje zadihaš. V določeni situaciji boš ugotovil/a, da postajaš vse bolj odgovorna in zrela oseba, ki ve, kaj je prav in kaj ne. Ne razmišljaj preveč o preteklosti in se osredotoči na uspešen zaključek šolskega leta.

Prijateljstvo: ★★
Ljubezen: ♥♥♥♥
Šola: ■■■■■

DEVICA (24. 8.–23. 9.)

Nehaj gledati nazaj in se vrni v sedanjost. To je edini čas, v katerem si lahko. Preteklost je za tabo, prihodnosti pa še ni tukaj. Lahko pa s svojim delom v sedanjosti pripraviš lepo pot v prihodnost. Začneš lahko z malenkostmi, ki te težijo že nekaj časa, in ugotovil/a boš, da se trud hitro poplača.

Prijateljstvo: ★★
Ljubezen: ♥♥
Šola: ■■■■■

TEHTNICA (24. 9.–23. 10.)

Na srečo bo maj do tebe precej prijazen. Po dolgem času se ti bo zdelo, da je vse tako, kot mora biti. Končno se lahko malo sprostiš in si vzameš čas za počitek. To pa ne pomeni, da te vseeno ne čaka nekaj izzivov. Pred tabo so še zadnja ocenjevanja v tem šolskem letu, a ker si vse leto pridno delal/a, ne bo problemov.

Prijateljstvo: ★★★★
Ljubezen: ♥♥♥
Šola: ■■■■■

ŠKORPIJON (24. 10.–22. 11.)

Ta mesec boš precej raztresen/a in ves čas se ti bo zdelo, da nekam zamujaš. Zjutraj spiš do zadnje minute, kar se pozna na urniku celega dne. Budilko nastavi pet minut prej, pa bo vse malce lažje. Pred spanjem ne bulji v telefon, da si zagotoviš kvaliteten spanec. Simpatija bo velikokrat pogledovala v tvojo smer.

Prijateljstvo: ★★★★
Ljubezen: ♥♥♥♥
Šola: ■■■■

STRELEC (23. 11.–21. 12.)

Prijatelji imajo radi, če jih kdaj pa kdaj presenetiš, zato se potrudi in jim izkaži pozornost. V šoli daj vse od sebe pri geografiji in naravoslovnih predmetih. Tvoj srečni dan bo 25. maj. Pred teboj je kar nekaj izzivov, ki jim boš z malo truda zlahka kos. Staršem pomagaj pri hišnih opravilih, sicer ti ne bodo pustili, da si zunaj s prijatelji.

Prijateljstvo: ★★★
Ljubezen: ♥♥♥♥
Šola: ■■■

KOZOROG (22. 12.–20. 1.)

Maj je idealen mesec za eksperimentiranje z osebnim stilom. Po nova oblačila se lahko odpraviš tudi v trgovino z rabljenimi oblačili in tako privarčuješ denar ter hkrati najdeš bolj posebne kose oblačil. V drugi polovici meseca bo tvoje razpoloženje nekoliko slabše, zato se o počutju pogovori s prijateljem ali se po pomoč obrni na Pilovo svetovalnico.

Prijateljstvo: ★★★
Ljubezen: ♥♥♥♥♥
Šola: ■■■■

VODNAR (21. 1.–19. 2.)

Neki osebi si prehitro zaupal/a in zdaj ves razred ve, v koga si zaljubljen/a. Pa kaj! Marsikdo ti zgolj zavida dejstvo, da ti simpatija vrača čustva. Naj te razredne drame ne potrejo. Osredotoči se na stvari, ki te veselijo. Čeprav imaš veliko na plečih, boš z nekaj načrtovanja svojega časa zlahka opravil/a z izzivi.

Prijateljstvo: ★★
Ljubezen: ♥♥♥♥♥
Šola: ■■■

RIBI (20. 2.–20. 3.)

Po šolskih hodnikih bo krožilo veliko govoric, a jim nikar ne verjemi. Nekateri pač nimajo boljšega dela, kot da naokrog širijo laži. Učitelji bodo navdušeni nad tvojim šolskim delom in to se bo poznalo pri zaključevanju ocen. Bodi prijazen/na do brata ali sestre, ki v tem obdobju potrebuje tvojo podporo in pomoč.

Prijateljstvo: ★★
Ljubezen: ♥♥♥♥
Šola: ■■■■

NAGRADNI KVIZ

#VARNO *s kolesom*

1. KAKO JE ZA PROMET OPREMLJENO VARNO KOLO?

Z) Polne pnevmatike, sprednja bela in zadnja rdeča luč, delujoče zavore, zvonec, odsevniki na naperah in pedalih.

P) Košarica, polne pnevmatike in sprednja luč.

V) Zvonec, košarica in torbica za telefon.

2. KAJ STORIŠ, KO S KOLESOM PRIPELJEŠ DO TEGA ZNAKA?

T) Ne ustavim, saj imam prednost.

V) Vselej ustavim. Ko se prepričam, da ni nikogar na prednostni cesti, zapeljem v križišče.

R) Ustavim samo, če pripelje drugo vozilo.

3. ALI JE MED KOLESARJENJEM TREBA ODROČITI DESNO ROKO, KO S PREDNOSTNE CESTE ZAVIJAMO NA DESNO?

A) Ne, ni treba, ker je nakazovanje smeri vožnje potrebno samo pri zavijanju na levo.

E) Ne, ni treba, če zavijamo s prednostne na neprednostno cesto.

O) Da, vsako spremembo smeri vožnje je treba nakazati z odročeno roko, da drugim sporočimo svojo namero.

4. ALI JE TELEFONIRANJE MED VOŽNJO VARNO?

N) Ne, saj kolesa ne smem upravljati z eno roko, poleg tega pa moje misli niso zbrane.

L) Da, saj lahko vozim z eno roko.

V) Ne, saj lahko razbijem telefon.

5. ZAKAJ JE MED VOŽNJO KOLESA UPORABA ČELADE OBVEZNA?

I) Zato, ker mi čelada pristaja.

U) Ker me varuje pred dežjem in soncem.

E) Ker me obvaruje pred hudimi poškodbami glave in zmanjšuje težo posledic padca.

6. KOLESARSKA ČELADA JE:

D) Obvezna za kolesarje do 12. leta starosti.

C) Obvezna do 18. leta, priporočamo pa jo vsem, tudi odraslim.

F) Modni dodatek.

OGLASNO SPOROČILO

NAGRADNO VPRAŠANJE

KAJ NE SME MANJKATI NA KOLESU?

Odgovor: ☐☐☐☐☐☐

Odgovore pošljite na **sot@mladinska-knjiga.si** ali **SOT, Slovenska 29, 1000 Ljubljana**, s pripisom **za AVP-RS**. Med prejetimi odgovori bomo izžrebali **enega srečneža, ki bo prejel kolesarsko čelado, in 5 srečnežev, ki bodo prejeli kolesarski zvonček**. Nagrade podarja AVP-RS.

Splošna pravila in pogoji sodelovanja v nagradni igri so objavljeni na https://www mladinskaknjiga.si/nagradne-igre-v-revijah

www.avp-rs.si

vozimo pametno
AGENCIJA ZA VARNOST PROMETA

JAVNA AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARNOST PROMETA

OGLASNO SPOROČILO

Vedno odprtih oči!

POLETNI INFODROM

Vsak petek ob **16.10** na **TV SLO 1**.

Vse poletje z vami v tematsko obarvanih oddajah:
okolje, glasba, šport, kultura, živali, infodromovci, otroški poročevalci, splet ...

Vsi, ki bi radi postali otroški poročevalci v novi sezoni, lahko svoje predloge za sogovornike pošljete na e-naslov infodrom@rtvslo.si!

P. S.: Za novice dneva nas poišči tudi na @tvinfodrom in @cist_hudo.

RTV SLO | čist hudo

RTV Slovenija, Kolodvorska 2, 1550 Ljubljana